

David Roc Roc

Els càmpings de Mont-roig del Camp: orígens i evolució

TREBALL DE FI DE GRAU

Tutor: José Ignacio Muro Morales

Grau de Geografia i Ordenació del territori

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Vila-seca

Setembre de 2016

Índex

Índex d'imatges, figures i taules.....	2
1. Introducció	4
1.1. Objectius i motivacions	4
1.2. Metodologia	5
1.3. Agraïments	7
2. Catalunya, una regió turística especialitzada en càmpings.....	8
2.1. Els orígens dels càmpings.....	8
2.2. Els inicis de l'activitat d'acampada a Catalunya	10
2.3. El marc legal: regulacions, paisatge i urbanisme	12
2.4. La regulació dels espais d'acampada i dels càmpings.....	15
2.5. L'evolució dels càmpings a Catalunya, Tarragona i Girona (1975-2015)	18
3. Mont-roig del Camp, un assentament d'interior amb un desenvolupament turístic costaner.....	27
3.1. L'arribada dels càmpings a la Costa Daurada.....	27
3.2. Distribució dels establiments i les places de càmping de la província de Tarragona per categories (1960-2015)	29
3.3. Evolució dels càmpings a la Costa Daurada (2000-2015).....	34
3.4. Context històric i geogràfic de Mont-roig del Camp	38
3.5. El desenvolupament turístic a Mont-roig del Camp: una destinació pionera en oferta de places de càmping.....	42
3.6. Els càmpings de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada.....	48
3.7. El planejament territorial i urbanístic dels càmpings de Mont-roig del Camp	61
3.8. Cartografia i disposició territorial dels càmpings.....	65
3.9. De les zones d'acampada als resorts turístics	81
4. Conclusions.....	86
5. Bibliografia	88
6. Annexos.....	93

Índex d'imatges, figures i taules

Imatge 1. Fotografia d'un campament d'excursionistes a prop del llac de Sant Maurici, 1934 ...	9
Imatge 2. Fotografia parcial de la zona d'acampada i la piscina del càmping Playa Montroig, 2016	10
Imatge 3. Postal de la Costa Daurada, 1985.	27
Imatge 4. Ubicació aproximada dels càmpings de la Costa Daurada l'any 1960	28
Imatge 5. Inicis de la urbanització de Miami Platja, 1969.....	40
Imatge 6. Inicis dels càmpings Playa Montroig i Torre del Sol	62
Imatge 7. Plànol de distribució interna del càmping La Torre del Sol.	83
Imatge 8. Plànol de distribució interna del càmping Oasis Mar	84
Figura 1. Oferta de places turístiques a Catalunya (1975-2015).	22
Figura 2. Oferta de places turístiques a la província de Tarragona (1975-2015).....	23
Figura 3. Oferta de places turístiques a la província de Girona (1975-2015)	24
Figura 4. Nombre de càmpings per categories a la província de Tarragona (1960-2015).....	30
Figura 5. Nombre de places de càmping per categories a la província de Tarragona (1963-2015).	32
Figura 6. Nombre de càmpings per categories a la Costa Daurada (2000-2015)	35
Figura 7. Nombre de places de càmping per categories a la Costa Daurada (2000-2015).....	37
Figura 8. Oferta de places turístiques a Mont-roig del Camp (1975-2015)	43
Figura 9. Nombre d'unitats d'acampada a Mont-roig del Camp (1975-2015). Figura 1. Oferta de places turístiques a Catalunya (1975-2015).	47
Figura 10. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada en valors absoluts (2000-2015)	48
Figura 11. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la província de Tarragona en valors absoluts (2000-2015).....	49
Figura 12. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a Catalunya en valors absoluts (2000-2015)	49
Figura 13.1. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1975-1986)	56
Figura 13.2. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1987-1993)	57
Figura 13.3. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1994-2002)	58
Figura 13.4. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1995-2009)	59
Figura 13.5. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (2010-2015)	60

Figura 14. Les vies de comunicació de Mont-roig del Camp.....	65
Figura 15. Ubicació dels càmpings de Mont-roig del Camp	67
Figura 16.1. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Oasis Mar i proximitats (1946-2015).....	69
Figura 16.2. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Playa y Fiesta i proximitats (1946-2015).....	71
Figura 16.3. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Els Prats i proximitats (1946-2015).....	73
Figura 16.4. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping La Torre del Sol i proximitats (1946-2015).....	75
Figura 16.5. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Playa Montroig i proximitats (1946-2015).....	77
Figura 16.6. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Miramar i proximitats (1946-2015).....	79
Taula 1. Nombre d'establiments i de places turístiques, 2015.	19
Taula 2. Aportacions relatives d'establiments i de places de càmping al total de Catalunya en % per als anys 1975 i 2015.	21
Taula 3. Taxes de creixement referents al nombre d'establiments per categories.....	31
Taula 4. Taxes de creixement referents al nombre de places per categories	33
Taula 5. Nombre de càmpings per categories a la Costa Daurada (2000-2015).....	36
Taula 6. Nombre de places de càmping per categories a la Costa Daurada (2000-2015)	38
Taula 8. Oferta de places turístiques a Mont-roig del Camp (1975-2015).	46
Taula 9. Taxes de creixement de les places de càmping a Mont-roig del Camp (1975-2015). ...	46
Taula 10. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada en valors relatius (2000-2015).....	49
Taula 11. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la província de Tarragona en valors relatius (2000-2015)	51
Taula 12. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a Catalunya en valors relatius (2000-2015)	53

1. Introducció

Aquest Treball de Final de Grau (TFG), realitzat en el marc del Grau de Geografia i Ordenació del Territori de la Universitat Rovira i Virgili, està dedicat a l'estudi dels orígens i l'evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp. Aquest municipi del Baix Camp ha acollit alguns dels primers establiments de càmping del nostre país i, actualment, està fortament especialitzat en aquest sector turístic. El cas de Mont-roig del Camp, per tant, esdevé una gran oportunitat per analitzar i entendre les condicions que es van donar per l'assentament d'aquesta activitat així com la seva evolució fins als nostres dies, justificant així la situació actual dels càmpings del municipi.

1.1. Objectius i motivacions

Els càmpings són un dels elements més significatius del municipi de Mont-roig del Camp, i és que l'any 2015 aquest era el segon municipi de Catalunya amb més oferta de places de càmping, amb 11.838 places, un número de places molt rellevant tenint en compte que el número de ciutadans empadronats en el municipi el mateix any va ser d'11.877.

L'ubicació de Mont-roig del Camp a l'extrem més occidental del Camp de Tarragona és de gran valor paisatgístic. La situació del municipi entre les costes de la Costa Daurada al sud i l'alçament de les muntanyes al nord del terme municipal, esdevenen una combinació de gran singularitat juntament amb el clima mediterrani i l'orografia suau del terme. Mont-roig del Camp i Miami Platja han experimentat el turisme des dels primers anys de l'arribada d'aquesta activitat al país i a la Costa Daurada.

El fet que el segon nucli de població més important del municipi, Miami Platja, sorgís a partir de l'activitat turística és rellevant. Les segones residències, els hostals i els hotels van proliferar enormement durant la dècada dels anys cinquanta. Els càmpings, en canvi, ho farien a partir de la dècada dels anys seixanta, apareixent el primer establiment d'aquest tipus al terme de Mont-roig del Camp l'any 1962.

Actualment el municipi consta de 6 establiments de càmping en funcionament, però això no sempre ha estat sempre així. Els càmpings del municipi no només han evolucionat en número, sinó també pel que fa a capacitat i en oferta de serveis, i es que els càmpings han experimentat una gran evolució des del seu establiment.

En el transcurs del TFG es descriuen, s'analitzen i es contextualitzen l'establiment i evolució dels càmpings del municipi de Mont-roig del Camp. D'aquesta manera s'estudien les situacions genèriques i concretes del moment de sorgiment i de l'evolució dels càmpings del municipi en els contextos de Catalunya i la Costa Daurada, així com comparant la seva situació en casos similars com és el de la Costa Brava.

Cal tenir en compte que, tot i que emmarcats en una situació similar, l'establiment i la evolució de cada establiment d'acampada de Mont-roig del Camp ha estat en tots els casos diferent. A continuació s'estudien temàtiques com casos de tancament de càmpings, projectes que no s'han arribat a realitzar, l'evolució d'alguns cap a resorts turístics o la tímida evolució d'altres que han mantingut les característiques primordials dels càmpings.

L'origen i la evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp esdevé un factor clau no només per entendre l'actual situació territorial i econòmica del Municipi de Mont-roig del Camp, sinó també per entendre els orígens i l'evolució dels càmpings de la Costa Daurada i de Catalunya.

D'aquesta manera l'objectiu principal d'aquest TFG és trobar, entendre i contextualitzar els orígens la evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp. Esbrinar i analitzar quines van ser les condicions que van facilitar l'establiment dels càmpings, com es van establir els càmpings, com estaven considerats per la llei i pels diferents agents involucrats així com la evolució d'aquests aspectes fins a l'actualitat, han estat les motivacions bàsiques per elaborar aquest Treball de Final de Grau. Així doncs, debut al caràcter pioner i al destacable potencial turístic i econòmic que aquest tipus d'allotjament té a Mont-roig del Camp, l'estudi d'aquest cas contribueix a comprendre els orígens i l'evolució dels càmpings de la Costa Daurada i de Catalunya.

1.2. Metodologia

Catalunya ha estat, des de l'arribada del càmping a Espanya, la comunitat autònoma amb major importància d'aquests establiments. Els càmpings de Mont-roig del Camp han seguit les mateixes tendències que els de la Costa Daurada i de Catalunya. Així doncs, la seva evolució a Mont-roig del Camp, ha de ser contextualitzada dins d'aquests marcs geogràfics.

L'elaboració del treball ha estat enfocada a complir amb el seu objectiu principal: trobar, entendre i contextualitzar els orígens i la evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp. Així doncs la cartografia evolutiva, les dades estadístiques de caràcter històric, la documentació històrica i les entrevistes amb els agents relacionats amb els càmpings de Mont-roig del Camp

han estat les principals eines utilitzades per poder fer possible aquesta investigació, permetent entendre les causes de la seva implantació i la seva continuïtat. Per aquest motiu les tasques de recollida d'informació han considerat una part molt important d'aquest TFG.

La informació tractada i presentada en aquest treball té caràcter públic en alguns casos, en d'altres ha estat proporcionada directament per part d'altres agents. A excepció de les entrevistes realitzades, les dades tractades són principalment de caràcter secundari. Pel que fa a les dades de caràcter públic, l'Institut Nacional de Estadística (INE) i l'Institut Estadístic de Catalunya (IDESCAT) han estat les principals fonts pel que fa a dades estadístiques. L'Institut Cartogràfic de Catalunya ha esdevingut la font de tota la informació de caràcter cartogràfic. De l'Ajuntament de Mont-roig del Camp i el Portal Jurídic de Catalunya s'han obtingut dades relacionades amb l'ordenació territorial i evolució en el territori dels càmpings de Mont-roig del Camp. També del Portal Jurídic de Catalunya s'ha obtingut la legislació referent a l'activitat de càmping per a tots els períodes d'estudi. La informació de referent als càmpings de caràcter històric ha estat obtinguda per mig de l'arxiu municipal de Mont-roig del Camp. La bibliografia utilitzada ha permès l'elaboració dels aspectes més teòrics del treball així com la consolidació i afirmació del treball. Pel que fa a les entrevistes realitzades al Sr. Manel Vilajosana, president de l'Associació de Càmpings de Mont-roig del Camp i gestor del càmping La Torre del Sol, a la Sra. Laura Mas, gestora del càmping Miramar, han permès conèixer de primera línia el funcionament actual dels diferents tipus de càmpings de Mont-roig del Camp. L'entrevista al Sr. Robert Casadevall, professor del Departament de Geografia de la URV i ex-tècnic de la Delegació General d'Urbanisme, ha estat clau per tractar la regulació territorial dels càmpings des de la seva existència.

El cas de l'aparició i evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp és un dels primers no només a Catalunya, també a Espanya. Malgrat tot, això no vol dir que es tracti d'un cas aïllat. Per aquest motiu, per tal d'entendre l'establiment i la evolució dels càmpings del municipi, cal contextualitzar i comparar l'aparició i evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp amb un marc geogràfic de referència així com en cassos similars, com en són la resta de càmpings de la Costa Daurada, els càmpings de la Costa Brava i els càmpings d'interior.

El present TFG es divideix en tres parts. En la primera part, sota el títol *Catalunya, una regió turística especialitzada en càmpings*, es contextualitzen els càmpings en diferents àmbits geogràfics. Així doncs s'expliquen els orígens dels càmpings, els inicis de l'activitat d'acampada a Catalunya, les regulacions referents al paisatge i a l'urbanisme, les regulacions legals dels càmpings i l'evolució d'aquests establiments a Catalunya, a la província de Tarragona i a la

Costa Daurada respectivament. La segona part, titulada *Mont-roig del Camp, un assentament d'interior amb desenvolupament turístic costaner*, analitza el cas concret de Mont-roig del Camp. En aquest apartat queden compresos temàtiques com l'arribada dels càmpings a la Costa Daurada, la distribució de categories i establiments a la província de Tarragona, l'evolució dels càmpings de la Costa Daurada, el desenvolupament turístic a Mont-roig del Camp i el seu context geogràfic, el paper de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada, la província de Tarragona i Catalunya en matèria de càmpings o l'evolució de les zones d'acampada als ressorts turístics. Per últim, la tercera i última part del treball presenta conclusions i annexos documentals complementaris.

1.3. Agraïments

Gran part de la informació ha estat proporcionada directament per altres persones. Per aquest motiu és necessari agrair-ne la seva ajuda, totalment imprescindible a l'hora de realitzar aquest TFG. El professor del Departament de Geografia de la URV i tutor d'aquest treball, José Ignacio Muro Morales, ha proporcionat informació recol·lectada i tractada per si mateix juntament a Sr. Jordi Andreu Bertran i a la Sra. Marina Pujol Perdices referent a l'establiment i evolució dels càmpings de la Costa Daurada. El professor J. I. Muro també ha plantejat i comentat moltes de les qüestions plantejades en aquest treball.

El professor Robert Casadevall Camps ha aclarit gran part de les qüestions relacionades amb la situació urbanística del municipi de Mont-roig del Camp, de les costes catalanes i sobretot dels càmpings com a agents demandants del territori per mig d'una entrevista.

La Sra. Anna Cabré, de l'Associació de Càmpings de la Costa Daurada i de les Terres de l'Ebre, el Sr. Manel Vilajosana, president de l'Associació de Càmpings de Mont-roig del Camp i la Sra. Laura Mas, del càmping Miramar de Mont-roig del Camp, han contribuït al plantejament i al tractament del treball per mig d'entrevistes individuals.

L'Ajuntament de Mont-roig del Camp, el Patronat de Turisme de Mont-roig del Camp - Miami Platja i la Facultat de Turisme i Geografia de la Universitat Rovira i Virgili han motivat l'elaboració d'aquest treball per mig de la primera convocatòria del premi d'investigació "Els càmpings de Mont-roig del Camp".

2. Catalunya, una regió turística especialitzada en càmpings

Catalunya és, i ha estat des de l'arribada dels càmpings a Espanya, la regió més especialitzada amb el turisme de càmping. Els càmpings són establiments turístics caracteritzats per que la seva principal modalitat d'allotjament és l'acampada a l'aire lliure. En aquest apartat s'estudia com l'acampada ha esdevingut una activitat d'oci i el càmping una modalitat d'allotjament turístic, les regulacions que defineixen i emmarquen els càmpings com a establiment turístic i la seva implantació i evolució a Catalunya, la província de Girona i la província de Tarragona.

2.1. Els orígens dels càmpings

L'origen de l'activitat d'acampada es remunta a la formació dels primers assentaments humans a la Mesopotàmia. Aquests eren de caràcter nòmada i tot apunta a que les tendes de campanya i envelats eren el mètode d'habitatge més comú degut a les facilitats que aquest tipus d'habitatges oferien a l'hora de ser desmantellats, transportats i novament establerts en un nou indret. A més també oferien la protecció necessària per a la supervivència d'un clima àrid i amb propietats desèrtiques, típiques del Orient Mitjà (Lara, 1994).

Amb l'establiment dels assentament humans fixos, les aplicacions de l'acampada arribaran més enllà que el nomadisme. Els allotjaments utilitzats en les "campanyes" militars de l'antiguitat, no són altra cosa que envelats i tendes de campanya. Amb l'engrandiment de l'Imperi Romà, l'aplicació de les tendes de campanya i envelats serà principalment d'ús estrictament militar. D'aquesta manera, aquesta modalitat de refugi obtinguda de les primeres civilitzacions del Tigris i l'Eufrates s'estendrà per tots els confins de l'Imperi Romà, expandit per les seves poderoses tropes. Això no només donarà a conèixer aquest mètode d'habitatge temporal, sinó que en desenvoluparà diferents aplicacions segons les característiques climàtiques de cada regió (Bianchi, 1992).

Amb el pas del temps, els campaments seran aplicats de la mateixa manera amb altres objectius com poden ser el comerç, la ciència, l'exploració, la colonització i finalment amb pretensions esportives o simplement lúdiques (Puertas, 2009).

Per gran part dels viatgers l'acampada era l'opció més bona d'allotjament sense dependència de cap establiment per pernoctar. Aquesta aplicació va sorgir principalment juntament amb les

saturades rutes comercials, quan molts dels comerciants van obrir noves rutes alternatives remotes. Tot i això, aquesta modalitat suposava posar en gran perill la seguretat dels viatgers.

Pel que fa als campaments com a activitat lúdica l'espai en el que romanen els viatgers no té massa importància, sinó que es valora el paratge en que s'allotjaran. A més, pràcticament fins ben entrat el segle XX, aquesta activitat no ha estat regulada amb cap tipus de normativa genèrica. Per aquest motiu aquesta activitat no s'ha considerat d'igual manera que la dels establiments hotelers degut al fet que els campaments on s'estableixen els clients estan muntats pels mateixos viatgers.

Amb l'entrada del segle XX l'oci es democratitza i la creixent classe mitjana pot accedir a un gran ventall d'activitats d'esbarjo. D'aquesta manera les pràctiques turístiques més tradicionals, juntament amb noves activitats demandades per la societat, estan ara a l'abast d'una part considerable de tothom. Llavors l'acampada és principalment una activitat complementària de l'excursionisme, tal i com podem veure en l'imatge 1 (Puertas, 2007).

Imatge 1. Fotografia d'un campament d'excursionistes prop del llac de Sant Maurici, 1934. Font: Espai Il·lustració Catalana, 1934.

Tot i això, el gran boom turístic no troba lloc fins passada la Segona Guerra Mundial, a partir dels anys 1950's, quan la moda del turisme s'escampa arreu dels països occidentals. És en aquest moment quan l'activitat d'acampada creix enormement com a forma turística entre les classes populars, aplicant les activitats d'acampada clarament a l'activitat turística.

Aleshores, però, els interessos de l'acampada són diferents del passat. El factor econòmic, pel baix cost d'aquest tipus d'allotjament, és molt important. Tot i això, d'acord amb Fernández Fuster, per sobre dels valors més materials s'hi situen els socials i els naturals, ja que amb aquesta modalitat turística la relació amb la resta de viatgers és més intensa, i el contacte amb la naturalesa més real i directe. Els ideals socials són els que fomenten aquests valors que aniran afermant-se cada cop de forma més poderosa. Encara i així, aquests ideals no seran practicats per la totalitat dels turistes, tot i que sí per una part important dels mateixos que

s'identificaran amb aquest perfil. Amb el pas del temps altres tipologies més àmplies aniran sorgint en relació directa als gustos i preferències dels turistes, cada cop més exigents i variats (Fernández, 1980).

Imatge 2. Fotografia parcial de la zona d'acampada i la piscina del càmping Playa Montroig, 2016. Font: Càmping Playa Montroig, 2016.

Els inicis de l'explotació de les activitats d'acampada van ser modestos. En un començament els propietaris de les terres on es practicava l'acampada simplement llogaven els seus terrenys, normalment menys productius agrícolament, als turistes. Amb el pas del temps, però, aquests terrenys van ser adequats per tal de poder albergar caravanes així com alguns serveis mínims. Actualment són capaços de donar acollida a milers de persones i de satisfer moltes i variades tipologies d'oci, tal i com podem comprovar en l'imatge 2.

El càmping és una modalitat turística recent que ha evolucionat segons les necessitats de la demanda. Tot i això la indústria campista segueix creixent, arribant a un estat de competició directa amb els allotjaments turístics de caràcter més tradicional (Barron i Baum, 2007).

2.2 Els inicis de l'activitat d'acampada a Catalunya

L'activitat de càmping ja estava present a Catalunya a començaments del segle XX, tot i que en aquest cas les activitats d'acampada estaven més relacionades amb l'excursionisme. No serà fins als anys 1950's quan els càmpings començaran a actuar com a allotjaments turístics pròpiament dits, seguint la tendència de la resta d'Europa.

La primera industrialització del turisme, amb la intervenció de les institucions públiques i amb l'aparició d'un nou tipus de demanda, suposarà la consolidació del turisme a Catalunya comprènent el model turístic pre-fordista (Muntanyola, 1981; Calderó, 1991). La recuperació de la identitat, tant d'Espanya com de Catalunya, projecta una nova imatge de cara a l'exterior,

fet que implantarà aquesta potent activitat. És llavors quan els agents locals abandonen les seves formes de treball de caràcter artesanal i s'estableix una estructura empresarial, tot apareixent els primers grans hotels del país, tot un símbol en l' inici de la consolidació de l'activitat turística del nostre país (Garay i Cànoves, 2009).

Tot i això "l'etapa d'or" del turisme català es produirà després de dues dècades de paralització turística. Així doncs, una primera fase d'exploració va tenir lloc a la Costa Brava per part de turistes francesos que realitzaven curtes excursions (Garay i Cànoves, 2009). Aquestes excursions s'aniran allargant cada vegada més, i també s'aniran expandint per tot el litoral català gràcies a les millores econòmiques i a la democratització dels països occidentals d'Europa. La consolidació de l'estat del Benestar i el sorgiment de les vacances pagades en són els factors clau.

L'any 1952 es crea el *Ministerio de Información y Turismo*, fet que suposa la implicació del govern amb aquesta activitat. Així doncs, degut al gran flux de divises cap a Espanya que això suposaria, la industrialització i el creixement econòmic del país serien possibles. Aquest fet assenyala la important situació estratègica d'aquesta activitat. Poc després, el sorgiment dels vols charter, del autoturisme i el gran interès dels turoperadors pel nostre país farien créixer enormement la indústria turística creant una situació de retroalimentació. La política del govern de la època va ser *laissez faire* davant aquesta situació exponencial. És el *desarrollisme* turístic de Manuel Fraga Iribarne. Per contra, les escasses regulacions legals de les activitats turístiques degenerarien aviat en situacions d'especulació en destinacions de sol i platja, sobretot relacionades amb el sector immobiliari (Garay i Cànoves, 2009).

El gran creixement turístic dels anys seixanta finalitza amb un notable estancament a la dècada següent. La crisi econòmica internacional, que va augmentar els costos de viatjar, i la inestabilitat política i econòmica dels últims anys del franquisme, que va embrutar la imatge des de l'exterior del país com a destinació turística, en van ser els causants. Tot i això, la dècada del 1970's també va veure les primeres autopistes espanyoles, infraestructura de comunicació que afectaria molt positivament al turisme i que trencaria parcialment l'estancament del sector turístic en anys posteriors. El començament dels anys vuitanta seria també difícil per al turisme a Catalunya, i es que la segona crisi energètica de 1979 també va afectar a aquest sector. L'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea i l'anunci de les Olimpíades de Barcelona, però, afavoririen el turisme una altra vegada. Seria el

començament de l'etapa post-fordista i de maduració. Després dels anys 1990's es produeix un gran avenç pel que fa a transports amb l'aparició dels trens d'alta velocitat i el turisme de creuers. A partir dels anys 2000's sorgiran els models de turisme *low cost*, fet que provoca una reconversió dels establiments turístics tendint a mantenir-se els més grans i a desaparèixer els més petits (Garay i Cànoves, 2009).

Els primers càmpings de Catalunya varen sorgir quan turistes procedents d'altres països europeus així com de dins del propi país començaren a acampar en terrenys propers al mar a canvi de petits lloguers. Poc a poc es van anar oferint serveis a aquest tipus d'allotjament i poc després l'activitat es va regularitzar i explotar turísticament. Les característiques dels càmpings van permetre explotar zones turístiques no ocupades per allotjaments hotelers i també varen atreure un determinat sector de clients, donant més força a aquest important sector a partir de la seva aparició a finals dels anys 1950's.

2.3 El marc legal: regulacions, paisatge i urbanisme

L'ordenació territorial dels llocs d'acampada i dels càmpings és complexa. Com ja hem dit, els inicis del càmping d'Espanya i de Catalunya varen ser molt ràpids, quan turistes europeus acampaven en terrenys costaners pagant determinats lloguers a canvi d'obtenir el seu permís per a acampar. Immediatament els propietaris dels terrenys demandats van començar a oferir petits serveis, i empreses turístiques i emprenedors van començar a explotar el sector a plena consciència. És llavors quan neixen els primers càmpings.

Durant els anys 1960's Manuel Fraga, ministre d'Informació i Turisme, va potenciar el turisme a Espanya afavorint el desenvolupament d'empreses i grups d'interessos econòmics relacionats amb el sector turístic. La creació de regulacions específiques per a les edificacions turístiques independent de la resta de l'ordenació del territori n'és el fet més clar. Aquest marc legal, però, determinarà la posterior evolució i conseqüències.

El marc legal referent a l'ordenació de les activitats turístiques és confús i divers degut a la no existència de precedents i al gran creixement espontani d'aquest sector. Tot i això cal entendre la situació d'aleshores, i es que no existeixen grans serveis ni infraestructures, simplement un terreny on acampar separat per petites parcel·les i amb una oferta de serveis mínims com sanejament, en molts cassos nodrits per pous privats, i servei de bar. La gran influència

estrangera i la seva demanda, però, provocaran una ràpida transformació dels càmpings, quedant-se insuficients les pobres regulacions del moment de forma molt ràpida.

L'any 1956 es va publicar la Llei del Règim del Sòl i l'Ordenació Urbana. A partir de la segona meitat dels anys 1970's, però, la regulació del territori referent als càmpings comença a ser més específica. L'any 1976 s'especifiquen els règims del sòl i l'any 1978 els reglaments de planejament. Amb la delegació de la ordenació territorial a la Generalitat de Catalunya, durant els anys 1980's, començaran a establir-se les regulacions territorials per part d'aquest organisme.

En el sòl no urbanitzable qualificat sense cap tipus d'especial interès, que n'és la major part, es podia obtenir una llicència de construcció en sòl no urbanitzable fins l'any 2005 per mig de l'antic article 85 de l'antiga Llei del Sòl. Es feia un projecte, es presentava al consistori corresponent i la Comissió Territorial de la Generalitat donava resposta segons el tipus de petició.

Tot i això aquest era un procés poc regulat i és que al ser un terreny no urbanitzable no era una llicència d'urbanització estàndard i no es seguien uns patrons establerts, pel que aquest procés s'estudiava en cada cas. A partir de l'any 2002, però, la Llei d'urbanisme del mateix any regula les activitats en sòls no urbanitzables de l'article 47 a l'article 50. Molt més regularitzat des de llavors, però, continua existint massa dubtes, definint-ho simplement com una activitat amb caràcter general admesa en el no urbanitzable.

Cada consistori regula l'àmbit territorial municipal dels seus termes municipals en els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM), especificant quin tipus d'activitats es poden dur a terme en el sòl no urbanitzable que l'hi correspon. Les relacions municipals en aquesta matèria, per tant, s'han d'estudiar en cada cas. Amb aquesta metodologia, per desgràcia, els ajuntaments de petits municipis són molt susceptibles de ser influenciats per interessos de grans agents que vulguin realitzar activitats en els seus territoris no urbanitzables.

El major problema de la planificació territorial dels càmpings és que aquest tipus d'establiments han evolucionat, però els seus instruments reguladors no. Per aquest motiu, les lleis contempen als càmpings com si fossin simples terrenys d'acampada amb uns serveis bàsics, quan en la majoria de casos això ja no és així. Així doncs les evolucions i millores dels càmpings, com són els bungalows i les caravanes, són elements que afecten molt més al territori al tenir característiques de residències fixes. Per tant es canvia del caràcter esporàdic del turisme de càmpings per un caràcter més permanent.

La creixent exigència de la demanda ha provocat un augment de qualitat dels serveis oferts en els càmpings, i això provoca discrepàncies amb l'ordenació territorial. Els serveis que es demanen als càmpings són ara molt més sofisticats i per aquest motiu la quantitat i la qualitat d'ocupació del sòl és molt diferent. Com la normativa urbanística no ha evolucionat, hi ha una gran varietat de llicències a tramitar amb una gran multiplicitat d'exigències territorials pel que fa a plans sectorials existents que fan referència a cada activitat separatament. Al no existir una llei actualitzada, cada cas s'ha d'estudiar individualment i això és una tasca excessivament complexa, i es que per estudiar cada cas cal tenir en compte les normatives sectorials i locals aplicables dificultant enormement lo que en el cas d'un terreny urbanitzable estaria entès en un sol projecte.

En alguns cassos a més diferents normatives i planificacions es superposen. El Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner (PDUSC) n'és el cas més clar, i es que un munt d'incerteses varen aparèixer en la seva aplicació degut a la poca precisió en la regulació territorial dels càmpings. La solució donada en el cas dels càmpings va ser la paralització del creixement dels mateixos, permetent l'existència de només aquelles infraestructures ja establertes. Tot i això, les mateixes institucions públiques incitaven als càmpings a créixer qualitativament, portant com a conseqüència un creixement també quantitatiu degut a la necessitat de terreny per poder fer-ho possible.

La incertesa dels serveis municipals en aquest tipus d'establiments també troba la seva arrel del problema en la no adaptació de la planificació territorial. Els càmpings, tot i que en la gran majoria dels casos no es troben en sòls urbanitzables, si que necessiten els serveis bàsics propis dels sòls urbanitzables. Els serveis municipals, regulats per la Llei de Règim Urbanístic estan pensats per oferir-se en zones urbanes siguin del tipus que siguin. Els càmpings, però, estan en molts casos fora d'aquesta lògica urbana i per això no esta previst, fet que provoca discussions en molts cassos. Existeix un clar confrontament entre la lògica turística i la territorial degut a la incertesa existent en la regulació territorial dels càmpings, fet que no només fa difícil i costós tramitar-ho, sinó que a més la situació de cada cas esdevé molt complexa.

La classificació dels règims del sòl són competència de la legislació urbanística i territorial tant general i autonòmica. La regulació qualificació dels sòls, però, queda estipulada per part dels POUM de cada municipi, per això cal estudiar-ne la situació de cada cas fent servir les directrius dels POUM corresponent

*Els meus agraïments al professor Robert Casadevall Camps, pels seus molt valuosos comentaris per redactar aquest apartat.

2.4 La regulació dels espais d'acampada i dels càmpings

Les característiques dels establiments de càmping són molt concretes i específiques, i es que degut a les especificitats d'aquest tipus d'allotjament turístic, les afectacions sobre el territori i les regulacions de la seva activitat és produeixen només en aquest tipus d'establiments. En aquest apartat s'estudien les consideracions legals que els afecten.

La jurisdicció referent a l'ordenació territorial dels càmpings es realitza durant els anys seixanta, quan Espanya es converteix en una potencia turística i la demanda dels turistes estrangers ha fomentat el creixement d'aquest tipus d'allotjament turístic. Una Ordre del Ministeri de Informació i Turisme de 28 de juliol de 1966 aprova l'Ordenació dels campaments de Turisme, regulacions que, tot i amb alguna modificació, encara segueix vigent a dia d'avui. No obstant a Catalunya l'Ordre de 14 d'abril de 1982 és més recent i desenvolupa i modernitza de forma pròpiament dita els càmpings de Catalunya.

L'ordre del Ministeri de Informació i Turisme de 28 de juliol de 1966 ordena els terrenys en que es practica el càmping establint aspectes quantitius. Tot i això l'Ordre també fa referència a elements de qualitat com el funcionament, personal de servei, preus i drets i deures dels campistes (Miranda, 1985). A continuació es repassen els aspectes més rellevants regulats en l'anomenada Ordre.

Pel que fa a la ubicació dels càmpings, es prohibeix l'emplaçament en rambles i rieres susceptibles de ser inundats, a menys de 150 metres d'una estació de captació d'aigua per l'abastiment públic, dins dels cascs urbans (exceptuant els càmpings de luxe), així com en llocs d'interès militar, industrial o qualsevol altre interès social similar. El terreny d'acampada ha de correspondre a tres quartes parts de la superfície total del terreny. El càmping ha d'estar tancat, amb el seu terreny degudament delimitat, i els vials del mateix han d'estar correctament senyalitzats. Així doncs els vials han de tenir de 3 a 5 metres d'amplada segons siguin d'un o de doble sentit. Han de comptar amb serveis higiènics i evacuadors totalment separats per a ambdós sexes. L'evacuació s'ha de fer per mig del clavegueram, fosa sèptica o prèvia depuració si és a una massa d'aigua (Miranda, 1985).

Els elements imprescindibles dels càmpings són la distribució d'aigua potable per tot el càmping, l'accés a energia elèctrica, farmaciola de primers auxilis i sistema contra incendis. Pel que fa als serveis mínims exigits per a tots els càmpings es comprèn el servei de recepció, vigilància, recollida de residus, recollida i repartiment de correspondència diària i almenys un

restaurant o cafeteria. S'autoritzen, amb normativa específica per prèvia sol·licitud, les construccions fixes destinades al allotjament sempre i quan ocupin menys del 25% de la capacitat total del càmping (Miranda, 1985).

Els articles del 11 al 15 regulen la classificació dels càmpings en quatre categories a partir d'unes instal·lacions mínimes. Així doncs la major diferenciació entre categories ve determinada per la superfície útil per campista essent compresos 25 m² per la categoria de luxe, 20 m² per la primera categoria, 17 m² per la segona i 15 m² per la tercera. La resta de prestacions fan referència a serveis menys precisos que es consideri puguin millorar la qualitat de l'estada, com serveis de consulta mèdica, telèfon, bugaderia, perruqueria, rentat d'automòbils, supermercat, servei de custòdia de valors, parcs infantils i piscines. L'existència i la qualitat d'aquests serveis, però, només s'utilitza per la diferenciació de les categories superiors (Miranda, 1985).

Així mateix, la Ordre del Ministeri d'Informació i Turisme de 28 de juliol de 1966, també comprèn algunes nocions per tal de protegir els càmpings com a negoci. Per fer-ho, es prohibeix acampar a menys d'un kilòmetre dels nuclis urbans o dels càmpings. També es prohibeix l'acampada de més de tres tendes o caravanes o de més de deu persones. Encara i així també cal tenir en compte altres lleis, sobretot locals, que afecten a les activitats d'acampada (Miranda, 1985).

Degut a la prosperitat generalitzada dels càmpings, aquest tipus d'allotjament ha seguit evolucionant de manera molt exponencial tant en qualitat com en quantitat. Malauradament, però, les lleis reguladores d'aquesta activitat gairebé no han evolucionat amb els establiments que regulen. Per això la situació legal roman molt similar a la dels anys 1960's. Amb el sorgiment de les autonomies espanyoles, cada comunitat autònoma ha anat legislant i regulant els càmpings en cada cas, però en cap situació s'ha arribat a elaborar una legislació completa que sigui clarament aplicable a la realitat actual.

Pel que fa a la classificació i categorització dels càmpings de Catalunya, l'instrument legislatiu vigent és l'Ordre de 14 d'abril de 1982, establint la normativa per a la instal·lació, obertura, classificació i funcionament dels establiments dedicats a la pràctica del càmping en el seu Decret 55/1982, de 4 de febrer. Des de llavors, però, han existit algunes modificacions referents als elements reguladors del procediment per a l'autorització dels establiments dedicats a la pràctica del càmping. Els canvis més rellevants venen donats pel Decret 196/1995, de 27 de juny, pel qual es deroguen diversos articles del Decret 167/1985, de 23 de maig, i l'Ordre d'11 de juliol de 1986, en que es determina el temps establert a l'hora de

legalitzar establiments de càmping. L'any 2000, a més a més, cal tenir en compte la derogació de l'article 10.2 de l'Ordre d'11 de juliol de 1986, adjudicant el control de potabilitat de l'aigua a les autoritats sanitàries pertinents.

L'organisme encarregat de la classificació dels càmpings és la Conselleria de Comerç i Turisme de la Generalitat de Catalunya. Abans de la publicació del Decret 55/1982, de 4 de febrer, en que es donen les competències reguladores d'aquest aspecte a la Conselleria de Comerç i Turisme de la Generalitat de Catalunya, l'entitat reguladora era el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme amb base a la Ordre del Ministeri de Informació i Turisme de 28 de juliol de 1966. A continuació es mostren els instruments reguladors referents als càmpings creats per la Generalitat de Catalunya des de la seva reconstitució l'any 1980.

- Decret 55/1982, de 4 de febrer, sobre l'ordenació de la pràctica del càmping i dels establiments dedicats a aquesta finalitat.
- Decret 167/1985, de 23 de maig, pel que s'estableix el procediment per a la autorització dels establiments dedicats a la pràctica de càmping.
- Decret 93/1986, de 20 de març, pel que s'estableixen els requisits mínims de infraestructura en els allotjaments turístics.
- Ordre de 11 de juliol de 1986, per la que s'estableixen els requisits per a la instal·lació i funcionament dels càmpings.
- Ordre de 24 de juliol de 1991, de modificació de l'ordre 11 de juliol de 1986, per la qual s'estableixen els requisits per la instal·lació i el funcionament dels càmpings.
- Ordre de 22 de gener de 1992, que modifica la Ordre de 11 de juliol de 1986.
- Decret 196/1995, de 27 de juny, pel que es deroguen diversos articles del Decret 167/1985, de 23 de maig i la Ordre de 11 de juliol de 1986.
- Resolució de 30 de novembre de 1998, Per la qual s'estableixen els criteris ambientals per la atorgament del distintiu de garantia de qualitat per als càmpings.
- Ordre de 19 de desembre de 2000, de derogació del article 10.2 de la Ordre de 11 de juliol de 1986, per la qual s'estableixen els requisits per a la instal·lació i el funcionament dels campaments de turisme.
- Decret 183/2010, de 23 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic.
- Decret 159/2012, de 20 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic i vivendes d'ús turístic (Portal jurídic de Catalunya, 2016).

Els canvis rellevants en la legislació referent a la regulació de la qualitat dels càmpings han estat pocs des de que les competències d'aquest camp corresponen al la Conselleria de

Comerç i Turisme de la Generalitat de Catalunya. Tot i això s'han desplegat normes anteriors i s'ha introduït el concepte d'allotjament turístic diferenciant-ne diferents tipus dins del turisme de càmpings.

Pel que fa a la normativa més recent, només hi existeixen dues derogacions de caràcter important en determinats punts d'alguns articles, principalment corresponent a correccions per errors de redacció. La resta d'aportacions, corresponen a petits canvis i especificacions que permeten definir les diferents tipus i qualitats de càmpings que avui dia coneixem.

2.5 L'evolució dels càmpings a Catalunya, Tarragona i Girona (1975-2015)

L'oferta turística de Catalunya és actualment molt àmplia i variada i comprèn diferents tipus de paisatges, productes turístics i allotjaments de tota classe. El turisme de sol i platja, però, és i ha estat la modalitat amb més potencial. L'origen d'aquest potent sector turístic el trobem a Catalunya a finals dels anys cinquanta i a principis dels anys seixanta, gràcies al creixement econòmic de gran part dels països europeus i a la creixent classe mitjana europea.

En aquesta secció s'analitza com ha estat l'evolució del turisme a la província de Tarragona a partir de dades referents a l'oferta per al període 1975-2015. Per tal comparar i contextualitzar, també es comparen amb dades de la província de Girona, degut al seu potencial turístic i el gran pes del turisme de càmpings. Finalment, tot plegat s'emmarca amb dades del total de Catalunya.

A la taula 1, elaborada a partir de dades per províncies referents a l'any 2015 per al total de Catalunya, hi podem observar la situació de l'oferta de places turístiques actuals en l'àmbit provincial, a nivell català i en l'àmbit espanyol. En el cas de l'oferta d'establiments hotelers, la província de Barcelona és la que n'alberga més, tant en número d'establiments com en número de places amb diferència, aportant gairebé la meitat d'establiments i de places hoteleres de Catalunya. En canvi, pel que fa a càmpings, la província de Girona n'és la més especialitzada tant en places com en establiments. El segon lloc pel que fa al número de càmpings correspon a la província de Barcelona. Encara i així aquest no és el cas per al número de places i és que, tot i tenir vuit establiments menys, la província de Tarragona és la segona de Catalunya amb major número de places de càmping amb molta diferència, fet que anuncia la gran grandària d'aquests d'establiments.

	Establiments hotelers	Places hoteleres	Places hoteleres (%)
Barcelona	1.286	141.305	46
Girona	860	82.138	27
Lleida	415	19.733	6
Tarragona	380	63.515	21
Catalunya	2.941	306.691	21
Espanya	14.626	1.439.994	-

	Establiments de càmping	Places de càmping total	Places de càmping (%)
Barcelona	75	44.073	16
Girona	145	131.697	49
Lleida	61	22.608	8
Tarragona	67	70.464	26
Catalunya	348	268.842	54
Espanya	759	494.968	-

Taula 1. Nombre d'establiments i de places turístiques, 2015. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT i del INE.

El número total d'establiments turístics de Catalunya és considerable. Pel que fa a l'aportació al número total d'establiments i de places de càmping, però, la rellevància és encara més important. Catalunya comprèn un 45,87% dels establiments de càmping i un 54,32% de les places de càmping d'Espanya, sent així la comunitat autònoma més especialitzada en aquest tipus d'establiment turístic.

Les dades que es presenten en aquest apartat corresponen al Institut de Estadística de Catalunya (IDESCAT). Aquesta entitat comprèn dades referents a Catalunya a partir de l'any 1975 i el tractament de les dades és el mateix per a tots els àmbits territorials. Les dades anteriors a aquesta data poden ser obtingudes des del Institut Nacional de Estadística (INE).

La presentació i l'estudi de les dades estadístiques diu molt sobre el pes d'una activitat econòmica, en aquest cas del turisme, i de les seves diferents tipologies evolutivament, així com sobre la seva relació amb el marc socioeconòmic i territorial. L'explicació de les metodologies d'elaboració de les dades estadístiques oficials i el seu tractament dins dels sectors econòmics ens permeten interpretar les dades més enllà dels valors numèrics.

En la temàtica d'estudi, les dades no sempre han estat elaborades per la mateixa entitat. Abans del 1995 les dades eren elaborades per la Direcció General d'Empreses i Activitats Turístiques del Ministeri de Transports, Turisme i Comunicacions. A partir de llavors ho fa l'àrea responsable de la gestió del turisme a l'estructura de la Generalitat de Catalunya, el Departament d'Empresa i Ocupació.

La categoria d'allotjaments turístics compresos al IDESCAT es compon per establiments hotelers, càmpings i allotjaments rurals. Aquesta última categoria, però, no apareix fins a partir

de l'any 2007. Degut a la curta llargària d'aquesta sèrie de dades d'aquest últim tipus d'allotjaments no s'analitzarà a continuació. D'aquesta manera les dades del període 1975-2015 es presenten subdividides en 6 subperíodes diferents.

Entre els anys 1975 i 1989 les dades estudien les places de càmping, places hoteleres, places totals i places per cada 1000 habitants. Tot i això, no es presenta ni el nombre d'establiments ni es diferencia entre les categories dels càmpings.

La font utilitzada presenta dades des de l'any 1975, amb un buit de dades entre els anys 1976 i 1980. Malgrat tot, la continuïtat de les dades a partir de llavors i fins al final de la sèrie és quasi bé anual. A partir de 1990 les sèries estadístiques presenten amb el nombre d'hotels i el total d'habitacions. Pel que fa a les dades referents als càmpings són les mateixes presentades fins al moment. També es pot apreciar com amb l'entrada dels anys 1990's es va començar a donar més importància a l'estudi dels allotjaments hotelers per davant dels allotjaments de càmping, mostrant les dades d'aquest últim grup de forma molt generalitzada. A partir de l'any 1991, l'anàlisi s'expandeix comprnent també el nombre de càmpings a més de les places. Encara i així no es comprèn el número exacte de parcel·les i bungalows.

A partir de l'any 1995 augmenta notablement el detall de l'elaboració de les dades, i es que des de llavors tant els hotels com els càmpings s'estudien en documents diferents i per aquest motiu ofereixen dades d'un major detall de les dades. Cal veure que aquest és el primer any en que les dades són elaborades per part de la Direcció General de Turisme del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. Es presenta el número d'establiments i de places per categories: en el cas dels càmpings luxe, primera classe, segona classe i tercera classe. A més a més, en els mateixos documents referents als càmpings, també s'hi inclouen masies, allotjaments rurals provats i cases de pagès. És a partir d'aquest moment que les dades referents a les places i el número de càmpings són presentats per categories.

Observant les formes de presentació de les dades referents als allotjaments turístics s'ha pogut comprovar la rellevància que s'ha donat als diferents tipus d'allotjaments des de l'any 1975. D'aquesta manera podem comprovar com primerament els establiments hotelers i de càmping són considerats per igual, després els establiments hotelers és descriuen numèricament amb més detall i per últim, des de l'any 1995, tots dos establiments són considerats amb un número de detall considerable. Encara i així cal notar que el tractament que es dona a les dades referents als càmpings encara no és el mateix que en el cas dels hotels, i és que, mentre per als establiments hotelers es mostra una aproximació del número d'habitacions, en el cas dels càmpings encara no es mostren el número de unitats d'acampada i els seus diferents tipus.

Els hotels i els càmpings són els establiments turístics més nombrosos i que més places ofereixen a Catalunya. El número d'hotels a Catalunya ha estat sempre més elevada que el número de càmpings. Tot i això, el número de places de càmping ha estat quasi igual de rellevant a Catalunya durant el període 1975-2015, i és que, tal i com podem comprovar en la taula 2 i en la figura 1, aquest tipus d'establiments poden oferir moltes més places que en el cas dels establiments hotelers, sent la proporció número d'establiments - oferta de places molt més elevada.

		Aportació de places	Aportació d'establiments
1975	Tarragona	19,90	29,47
	Girona	42,55	40,84
	Lleida	3,80	1,70
	Barcelona	33,75	27,99
2015	Tarragona	23,28	26,21
	Girona	37,15	48,99
	Lleida	7,36	8,41
	Barcelona	32,21	16,39

Taula 2. Aportacions relatives d'establiments i de places de càmping al total de Catalunya en % per als anys 1975 i 2015. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Com podem apreciar a la taula referent a l'evolució de l'oferta de places turístiques per al cas de Catalunya a l'annex 1, el fet més significatiu és que la tendència general a l'oferta de places de càmping en el període d'estudi és creixent, amb una taxa de creixement d'un 92% en el període 1975-2015. Així doncs en la figura 1 hi podem apreciar tres fases clares pel que fa a l'oferta de places en general: una primera del 1975 al 1989, una segona de l'any 1990 al 2009 i per últim una tercera fase compresa entre els anys 2011 i 2015. Aquestes fases també coincideixen amb l'oferta de places de càmping i amb l'oferta de places hoteleres, però els comportaments no són els mateixos. En el cas dels hotels la tendència de tots els períodes és creixent, però en el cas dels càmpings la evolució del període 1990-2009 és lleument descendent fins 2011, on es recupera. Cal notar també les variacions que es produeixen entre els anys 1990 i 1994, que donen lloc a la consolidació de les places hoteleres i a l'estabilització pel que fa a oferta de places total que durarà fins al 2005.

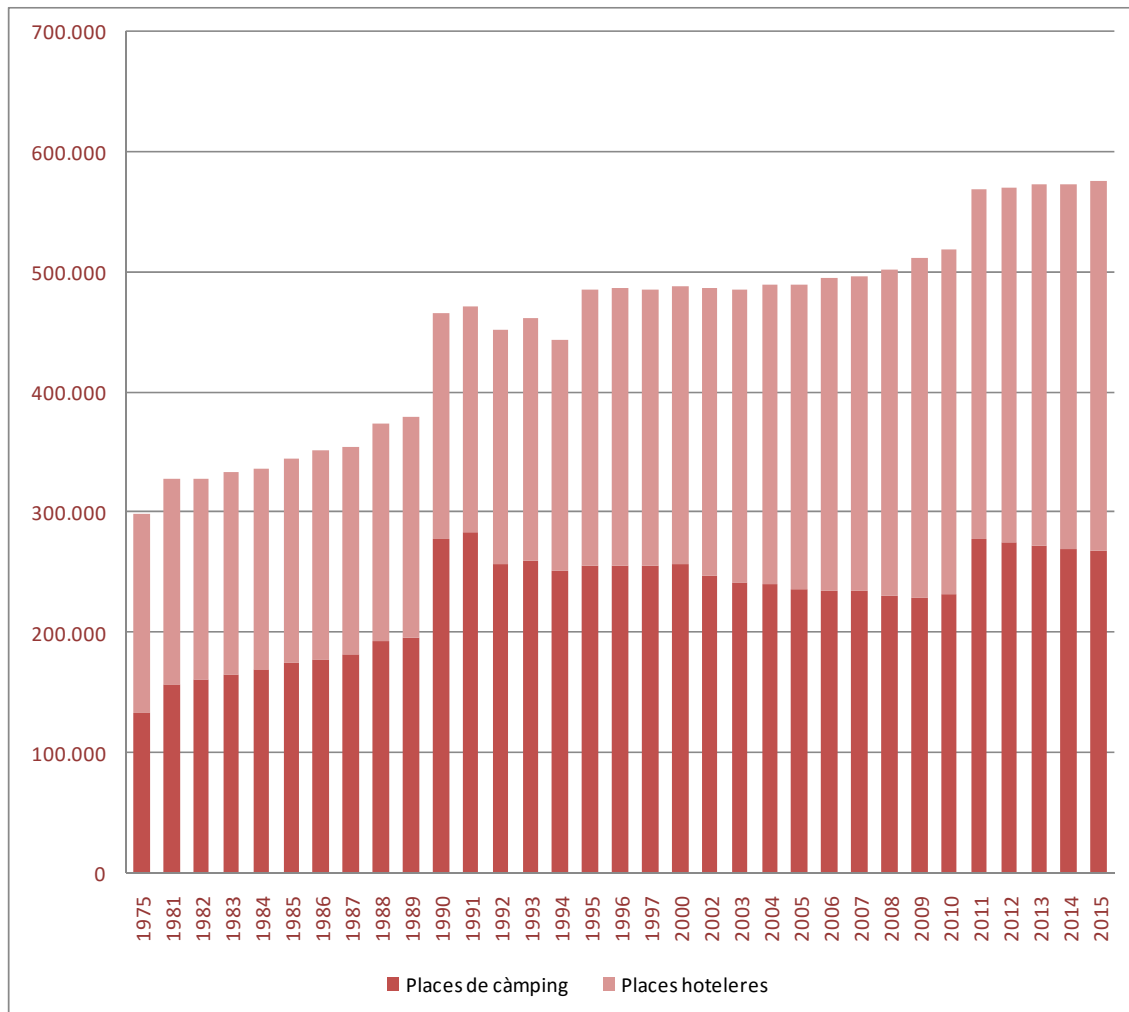

Figura 1. Oferta de places turístiques a Catalunya (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Malgrat la gran aportació de les places de càmping al total de places ofertes a Catalunya, cal veure en quines àrees s'acumulen. Les províncies de Tarragona i Girona han estat les regions amb més pes pel que fa a aquest aspecte, donant rellevància a les places de càmping del total de Catalunya. Pel que fa a les altres dos províncies restants, Lleida ha començat a oferir places de càmping més recentment i de forma més tímida (8,41% del total de Catalunya al 2015). En aquest cas, però, tot i que mentre que l'oferta de càmpings està a l'alça, la d'hotels han tendit a disminuir. Lleida ha aportat un 7,36% de places turístiques al total de Catalunya durant el 2015. Barcelona ofereix més places d'hotel que de càmping. La seva aportació de places turístiques al total de Catalunya és d'un 32,21%, mentre que la dels establiments de càmping és d'un 16,39% (vegeu taula 2).

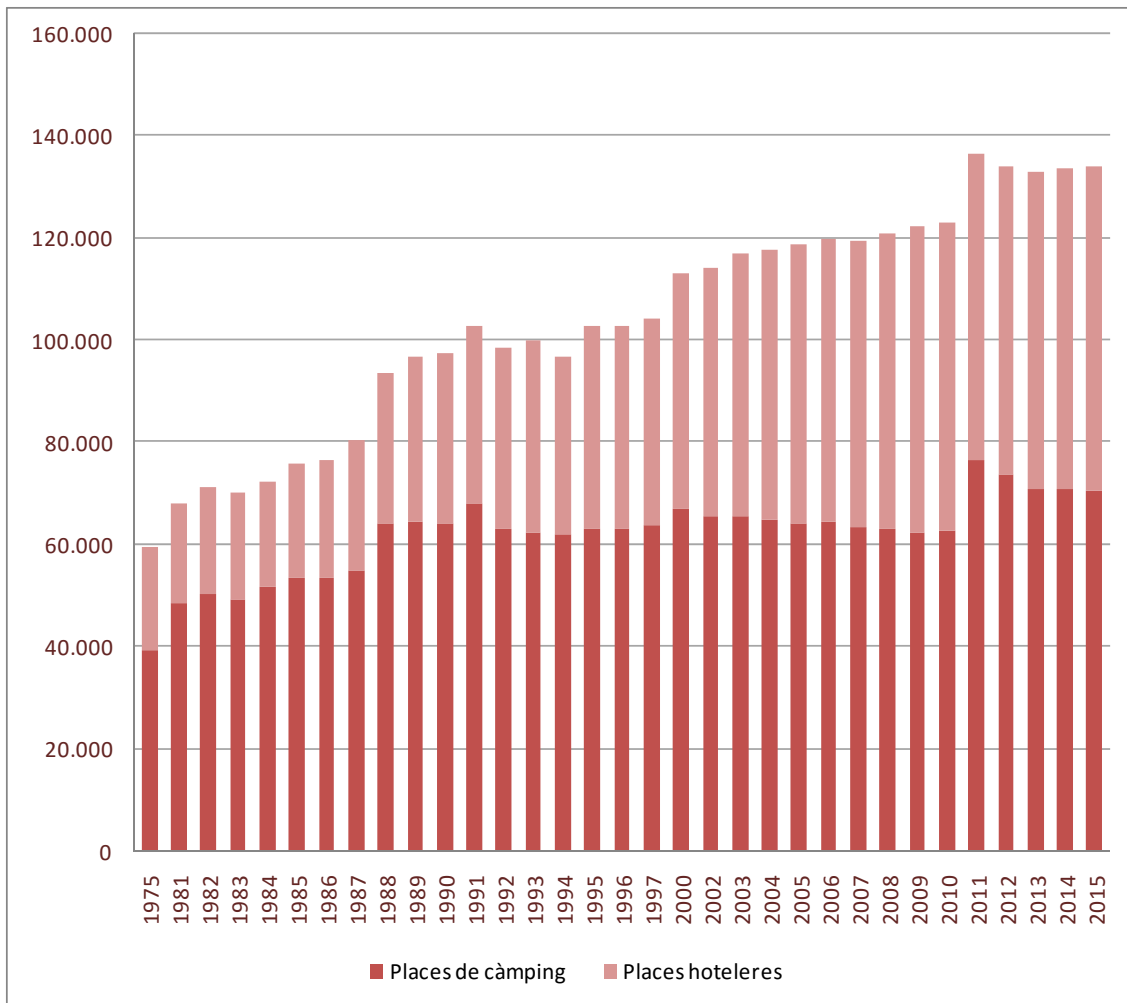

Figura 2. Oferta de places turístiques a la província de Tarragona (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

A la província de Tarragona i per al període d'estudi la taxa de creixement és d'un 124,6%, un 32,65% més que per al total de Catalunya. Tal i com s'observa en la figura 2, l'evolució general mostra una periodització similar a la de Catalunya podent diferenciar els períodes 1975-1987, 1989-2009 i 2011-2015. Malgrat tot, el fet que els períodes no siguin tant fàcilment diferenciables com en el cas de Catalunya és un fet remarcable. L'aportació total de places d'establiments turístics de la província de Tarragona al total de Catalunya l'any 2015 és de quasi bé un quart (23,28%), amb una aportació de 133.979 places sobre les 575.533 totals. Pel que fa a l'aportació de les places de càmping de Tarragona al total de Catalunya l'any 2015, 70.464 de les 268.842 places de càmping de Catalunya (26,21%) corresponien a la província de Tarragona (vegeu taula 2).

Pel que fa a l'evolució de les places totals, mostrada en l'annex 2, hi podem observar un notable creixement, evolucionant de les 59.639 places del 1975 a les 133.979 del 2015.

Malgrat tot podem observar com les places d'hotel s'han incrementat molt més que les places de càmping, que en aquest cas han experimentat un creixement menor passant de les 39.841 places del 1975 a les 70.464 del 2015.

Tot i això, però, cal tenir en compte que el número de places de càmping era molt més elevat al 1975, corresponent un 66,2% del total de les places turístiques. Per aquest motiu l'evolució dels hotels ha pogut ser més sobtada enfront de l'evolució dels càmpings, ja que el punt de partida ha estat més baix. No obstant, actualment les places de càmping corresponen un 52,60% de les places turístiques totals de la província de Tarragona, pel que tot i el gran increment de les places d'establiments hotelers ofertes, encara no s'ha superat a les places ofertes per part dels càmpings.

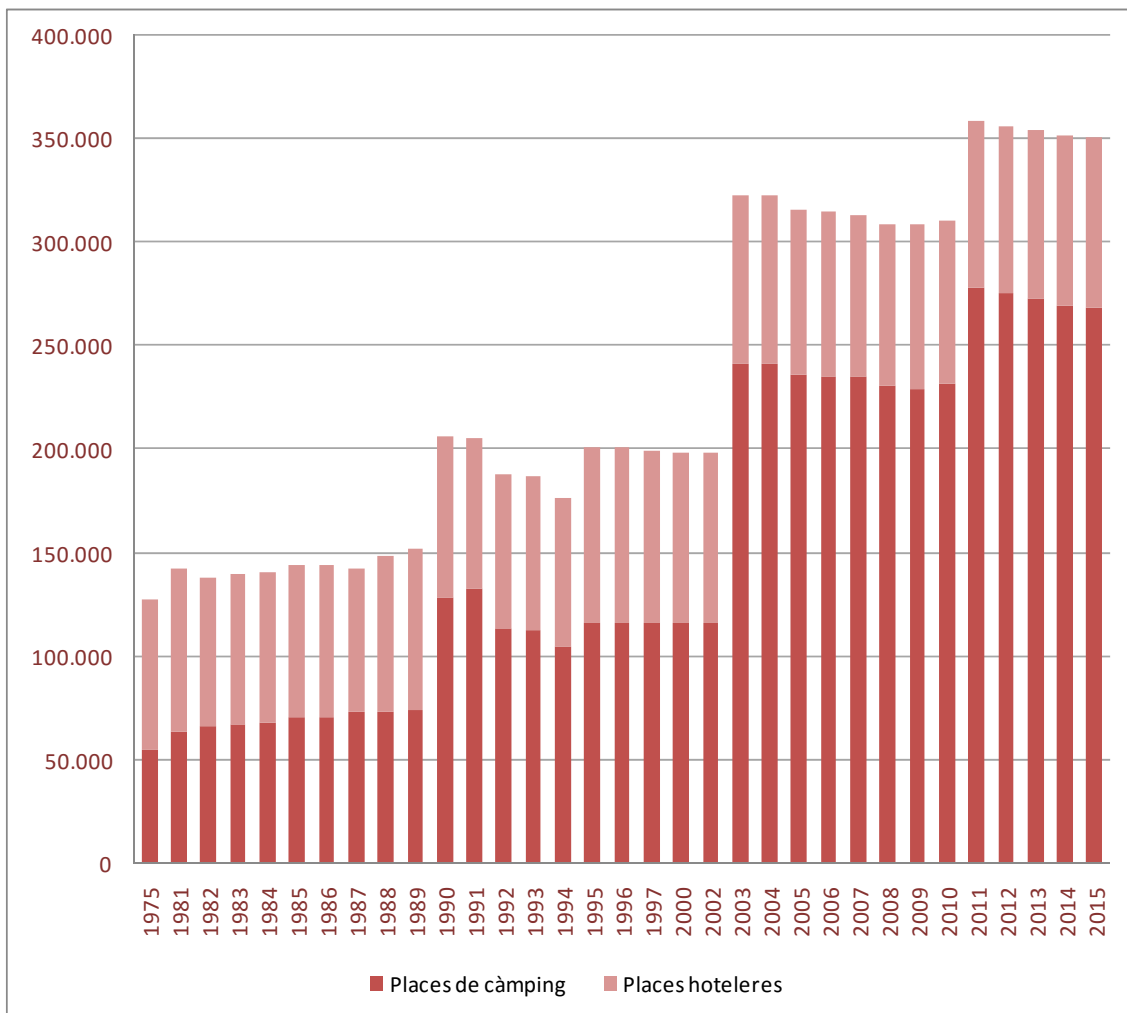

Figura 3. Oferta de places turístiques a la província de Girona (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

La província de Girona és la regió que més places turístiques aporta al total de Catalunya, una proporció del 37,15%. La seva taxa de creixement per al període 1975-2015 és d'un 175,21%, sent la més alta de Catalunya i compensant en bona part les taxes de creixement no tan elevades per a allotjaments turístics de les províncies de Barcelona i Lleida. Això es deu a que és la província que més places de càmping ha aportat al total de Catalunya durant l'any 2015 (48,99%). En aquest cas s'hi poden diferenciar quatre fases diferents: 1975-1989, 1990-2002, 2004-2010 i 2011-2015. L'evolució de les places turístiques totals en el cas de les comarques gironines queda determinada per la evolució de les places de càmping de tota Catalunya, tal i com podem apreciar a la figura 3. Per contra les places hoteleres es mantenen molt estables durant tot el període d'estudi, essent una situació contrària a l'evolució de les places turístiques de les comarques tarragonines.

Així doncs, l'evolució total de les places turístiques de Catalunya queda determinada principalment pel cas de les Comarques Gironines, a continuació per la província de Barcelona, en tercer lloc per la província de Tarragona i per últim per la província de Lleida. El rànquing català de les aportacions a les places de càmping ofertes, però, canvia lleument i el primer lloc correspon a la província de Girona, el segon a la província de Tarragona, el tercer a la de Barcelona i en l'últim lloc la província de Lleida.

L'escenari al començament de la sèrie, a l'any 1975, era el mateix per lo referent a l'aportació de places turístiques al total de Catalunya, essent l'ordre de més a menys rellevància Girona (42,55%), Barcelona (33,15%), Tarragona (19,90%) i Lleida (3,80%). Pel que fa a l'aportació de càmpings al total de Catalunya Girona (40,84%) és altra vegada capdavantera, però en aquest cas va seguida de Tarragona (29,47%) en segon lloc, tercerament de Barcelona (27,99%) i per últim Lleida (3,80%). A la mateixa vegada, Catalunya comprèn un 45,87% dels establiments de càmping i un 54,32% de les places de càmping d'Espanya, sent així la comunitat autònoma més especialitzada en aquest tipus d'establiment turístic (vegeu taula 2).

Pel que fa als canvis més rellevants en l'evolució de l'oferta de places en el període 1975-2015 veiem com les províncies de Girona i Tarragona guanyen en les seves aportacions, mentre que Barcelona i Lleida disminueixen. En el cas de l'aportació de places de càmping els fet més rellevant és la important pèrdua en l'aportació de places de càmping de la província de Barcelona, la consolidació de les províncies de Girona i Tarragona, i el constant creixement de l'aportació de Lleida.

Com s'ha mostrat en les figures 1, 2 i 3, l'evolució de les places turístiques en el període d'estudi ha estat marcat per diferents fases. Al començament de la sèrie els càmpings ja

estaven consolidats, regulats i reconeguts. Als anys 1990's es produeix un primer creixement important. En el cas de Girona també es produeix un creixement similar a partir de l'any 2003.

Els increments dels períodes 1990-2002 i 2002-2010 són de gran rellevància, ja que no només suposen un enorme creixement en l'oferta dels càmpings de les comarques gironines, sinó que la seva importància arriben a afectar el patró general de l'evolució dels càmpings a Catalunya. Així doncs, el gran increment de l'any 1990 pot ser justificat com a posterior repercussió de l'entrada d'Espanya a la Unió Europea l'any 1986. De la mateixa manera, pel que fa al increment del 2003, pot ser justificat amb l'entrada de la moneda única a l'eurozona, l'Euro, a l'any 2002. A aquests dos fets, però, cal sumar-hi els plans d'acció de promoció de l'Associació de Càmpings i Ciutats de vacances de la Costa Brava, aplicats amb la intenció de maximitzar els efectes d'aquests dos fets.

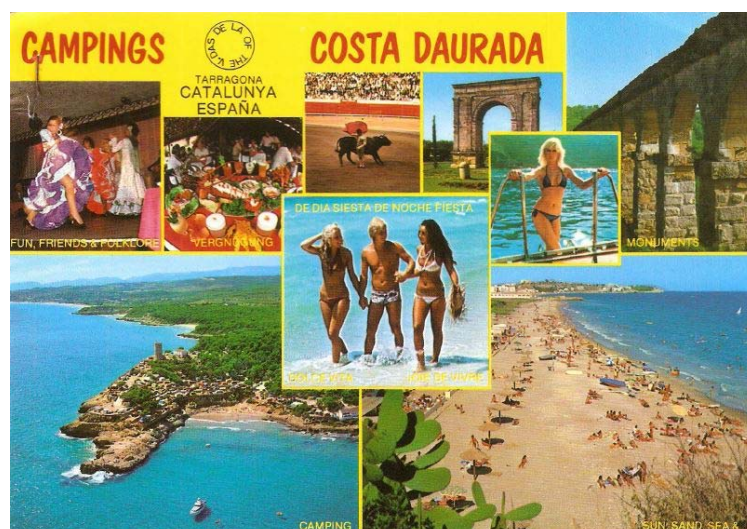
L'última fase, 2011-2015, es justifica amb l'entrada amb vigor de l'article 49 del Decret 183/2010 d'establiments d'allotjaments turístics a data de 23 de novembre de 2011. A partir de llavors s'estableix que el número de places d'un càmping s'obté multiplicant per tres el nombre total d'unitats d'acampada. Aquest canvi comporta un trencament de la sèrie que n'impedeix la comparació interanual, ja que per als anys anteriors el nombre de places d'un càmping s'obtenia multiplicant per dos i mig el nombre total d'unitats d'acampada (IDESCAT, 2016). Així doncs la evolució de les unitats d'acampada ofertes no pateix canvis rellevants, però per llei es considera que són capaces de donar cabuda a més places.

3. Mont-roig del Camp, un assentament d'interior amb un desenvolupament turístic costaner

El municipi de Mont-roig del Camp és el segon municipi amb més places de càmping de Catalunya i també ha estat un dels primers en acollir els primers càmpings del país. Aquesta part està dedicada a l'estudi dels orígens i l'evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp pròpiament dit. Així doncs, en primer lloc es contextualitza l'evolució dels càmpings de Mont-roig en l'àmbit de la província de Tarragona i de la Costa Daurada, a continuació s'analitzen el context geogràfic i les característiques més rellevants del municipi i per últim s'estudia l'origen i la evolució dels casos concrets dels càmpings de Mont-roig del Camp per mig de cartografia evolutiva i de dades històriques.

3.1. L'arribada dels càmpings a la Costa Daurada

L'actual potencial turístic de Catalunya troba els seus orígens en el turisme de sol i platja, que encara és la modalitat de turisme més important de Catalunya. La Costa Daurada ha estat un dels escenaris del nostre país que ha experimentat de primera línia els efectes del turisme fordista de finals dels anys cinquanta i principis dels anys seixanta. Els càmpings van prendre un paper molt rellevant en els orígens del turisme a la Costa Daurada, i és que, quan el turisme de la Costa Daurada i de la Costa Brava varen començar a consolidar-se, aquest tipus d'establiments va adquirir una rellevància important (Izquierdo, 2002).

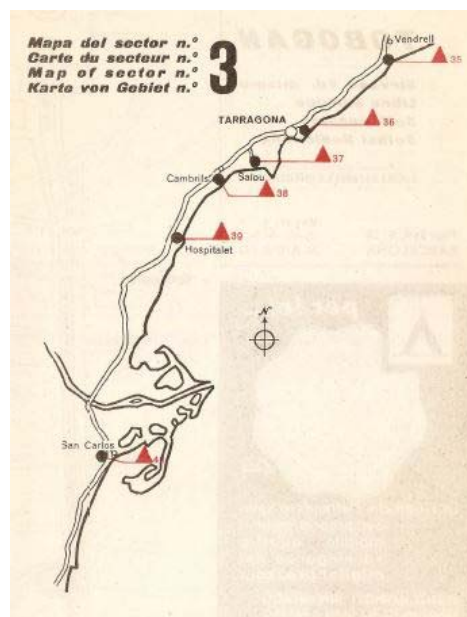

Imatge 3. Postal de la Costa Daurada, 1985. Font: Foto Color Raymond Tarragona, 1985.

Tant el turisme d'Espanya com el de Catalunya situen els seus orígens en les seves costes. El turisme litoral ha estat, i encara és avui en dia, la modalitat de turisme més potent. Les diferents marques turístiques pretenen potenciar les activitats turístiques en regions determinades. Com podem comprovar en la imatge 3, es potencien els estereotips espanyols de cara als països europeus, així com també les platges i els monuments romans de la Costa Daurada.

Així doncs, la potencialització del sector va començar per les zones més turístiques, en el cas de Catalunya per el litoral i la metròpoli de Barcelona. És així com sorgeix la marca turística *Costa Daurada*, l'any 2000. Avui en dia les marques turístiques de Catalunya en són 9, comprenent la totalitat del territori català.

Els càmpings van desenvolupar-se molt ràpidament a Costa Daurada des de la seva arribada, sobretot en les zones costaneres no explotades per turisme hotelier. En molts cassos aquesta activitat sorgia de manera espontània, i és que molts turistes estrangers acampaven en els terrenys propers a la costa pagant lloguers als seus propietaris. Els llogaters, veient l'oportunitat de treure'n benefici, oferirien serveis i comoditats als turistes augmentant-ne el preu del lloguer. Per altra banda, però, els promotors turístics, moltes vegades provinents d'altres països europeus, comprarien terrenys agrícoles propers al mar per baix preu i hi desenvoluparien els càmpings a plena intenció. La imatge 4 mostra els càmpings de la Costa Daurada l'any 1960.

Imatge 4. Ubicació aproximada dels càmpings de la Costa Daurada l'any 1960. Font: Guia de camping de España de la Agrupación Sindical Española de Terrenos de Acampada Turística, 1960.

El turisme de la Costa Daurada, igual que el de tot Catalunya, s'ha basat en l'ocupació intensiva de les platges durant l'estiu amb turistes europeus de països com el pertinenents al Benelux, França, Alemanya i el Regne Unit principalment, però també d'altres indrets d'Espanya. Malauradament, la no renovació d'aquest model, ha estat provocat durant anys una tendència negativa en els preus d'establiments turístics. La tendència d'acollir turistes amb estàncies més llargues és decreixent. Majoritàriament tendeix a contractar ressorts turístics en que s'ofereixen tots els serveis dins d'un mateix establiment. (Jiménez i Prats, 2006).

3.2 Distribució dels establiments i les places de càmping de la província de Tarragona per categories (1960-2015)

Els primers càmpings de la província de Tarragona van sorgir a la costa, a finals de la dècada dels anys 1950's. El primer càmping que sorgeix a Espanya va obrir les seves portes l'any 1956 a Castelló d'Empúries. Els càmpings, però, comencen a ser vagament considerats a Espanya a partir de l'any 1960, començant a tenir dades de qualitat a partir de l'any 1965, quan tots els establiments romanen classificats en alguna de les tres categories o classes reguladores de la qualitat de les instal·lacions i dels serveis. Tot i així, encara que el primer any de la sèrie no reparteixi els establiments per categories, si que es tenen en compte les propietats de l'emplaçament així com els serveis oferts. Aquest fet demostra la ràpida propagació i evolució que la pràctica d'aquesta activitat va tenir en algunes províncies, com la de Tarragona, essent necessari considerar, regular i controlar aquesta nova activitat de tan ràpida evolució (INE, 2016).

L'activitat d'acampada es va desenvolupar, en un principi, de forma espontània, bastant descontrolada i desorganitzada. Amb l'entrada dels anys 1960's, les activitats d'acampada es van començar a regular sent considerades com allotjaments turístics no hotelers, i poc després com a càmpings pròpiament dits.

Així doncs, també durant la primera meitat dels anys 1960's, els càmpings es distribueixen en tres classes segons les infraestructures i els serveis que aquests ofereixen. Malauradament, els períodes de 1960-1963 i 1972-1982 contenen la categoria "sense classificar". Del 1960-1963 les diferents categories encara no havien estat establertes i per tant no es comprenien diferències entre establiments. Durant el 1972-1982 la categoria "sense classificar" correspon a dos casos que durant 10 anys no van ser considerats en cap categoria específica.

A partir de l'any 2000 s'inclou la categoria de luxe, que en aquest s'inclou en el grup "primera categoria" degut al baix número d'establiments inclosos en l'anomenada categoria. Així doncs tant en la figura 4 com en l'annex 3 es mostra el número de càmpings per categories a la província de Tarragona per al període 1960-2015.

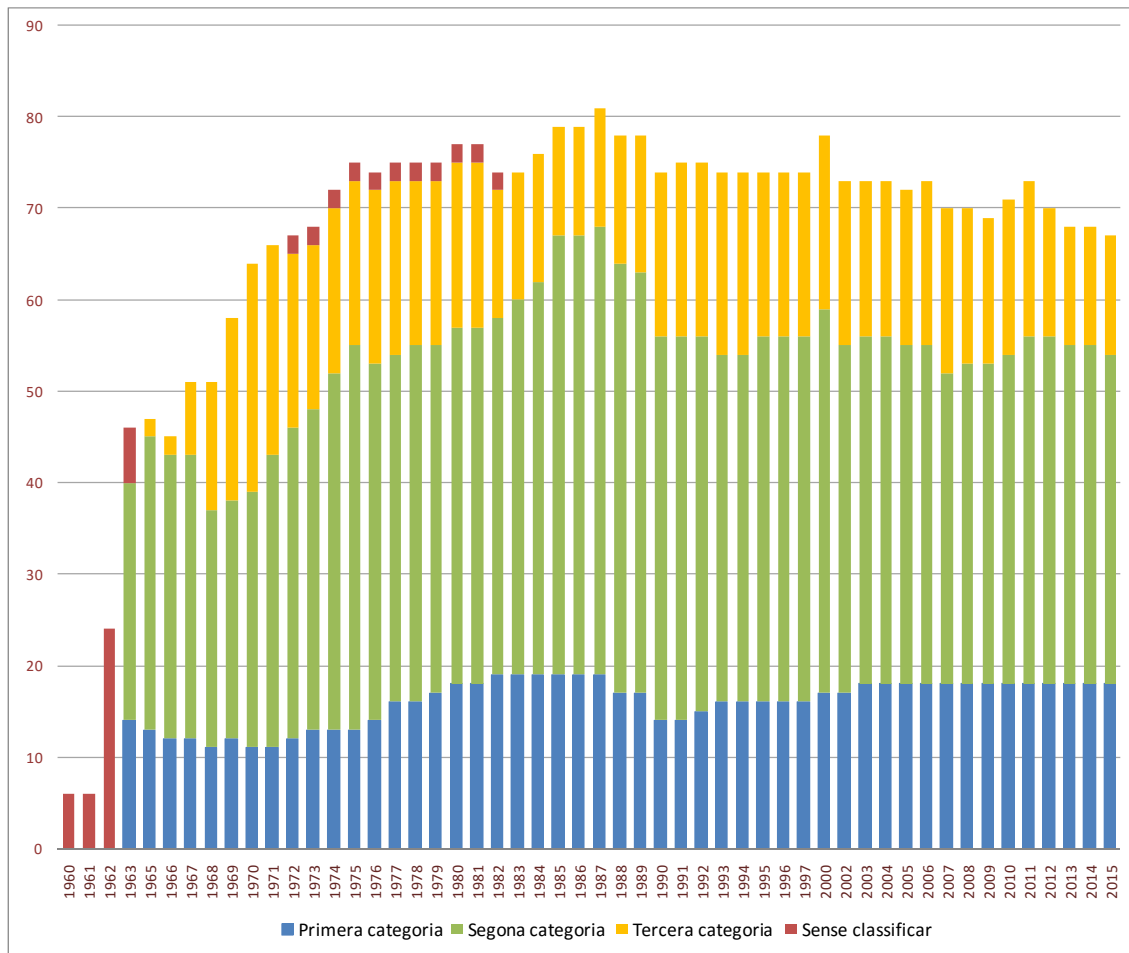

Figura 4. Nombre de càmpings per categories a la província de Tarragona (1960-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Anuario Estadístico de España.

Generalment el nombre d'establiments per categories es manté bastant estable a partir dels anys 1970's. El nombre màxim de càmpings registrats el trobem l'any 1987 amb 81 càmpings registrats. Tot i aquesta estabilitat, el número d'establiments de càmping ha tendit a créixer des del començament de la sèrie de dades i fins l'any 1987. La tendència de tot el període és creixent, i és que l'oferta de places de càmping és més gran al principi del període que al final. Encara i així, a partir del 1987, existeix un punt d'inflexió en la tendència general fins a l'actualitat, passant dels 81 càmpings del 1987 als 67 de l'any 2015. Aquest fet que demostra que realment la tendència creixent de les places de càmping a la província de Tarragona no s'ha produït durant tot el període d'estudi.

Grup de dades	Període	Taxa de creixement (%)
Total	1960-2015	1.016,67
Total	1963-2015	42,55
Primera classe	1963-2015	28,57
Segona classe	1963-2015	38,46
Tercera classe	1965-2015	550,00

Taula 3. Taxes de creixement referents al nombre d'establiments per categories. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INE.

Com podem observar en la taula 3, la taxa de creixement és molt notable pel que fa a l'oferta de places de càmping. En el període 1960-2015 aquesta va ser del 1.016,67%. Si exclouem els tres primers anys de la sèrie per evitar la distorsió dels seus baixos valors i prenem com a referència l'any 1963, quan la sèrie es comença a estabilitzar, seguim observant un increment del 42,55% per al període 1963-2015. Pel que fa a l'evolució de les diferents categories, la categoria de càmpings que menys canvis experimenta és la primera, mantenint-se amb 11 establiments durant els anys 1968, 1970 i 1971, i amb 19 entre el 1982 i el 1987. La taxa de creixement per a aquesta categoria durant el període 1963-2015 és positiva, creixent un 28,57%.

Pel que fa a la quantitat de càmpings considerats de segona categoria és el que més tendeix a variar, essent de 26 establiments el 1963, 1968 i 1969, i de 49 establiments l'any 1987. Aquesta categoria també és la que més càmpings han estat classificats durant tota la sèrie, comprenen un 57,73% dels càmpings l'any 2015. La taxa de creixement per al període 1963-2015 és d'un 38,46%. Aquesta és la categoria que més determina la tendència general.

El número de càmpings compresos en la tercera categoria és la que més variacions ha experimentat durant el període 1965-2015. La taxa de creixement entre els anys 1965-2015 ha estat d'un 550%. Tot i això, la tendència ha anat in crescendo fins l'any 1970, amb 25 establiments. Des de llavors, però, el número de càmpings compresos en aquesta categoria ha decregut fins al seu nou mínim de 13 càmpings l'any 2015. Actualment aquesta és la categoria amb menys càmpings amb un 19,4%.

L'evolució de les places de càmping és clarament diferent a l'evolució del número d'establiments en el mateix període. En aquest cas però, el període d'estudi comença tres anys més tard que en el cas del número d'establiments degut a la manca de dades referents a les places de càmping. Generalment podem observar un clar creixement en el període d'estudi, passant de les 10.486 places l'any 1963 a les 70.464 del 2015. Tot i això també cal destacar la

notable davallada pel que fa al número de places de l'any 1991 al 1992, que es recuperarà del 2010 al 2011, essent aquest últim l'any amb més places de càmping ofertes amb 76.593 places. El creixement de l'any 2011 es deu a al canvi en la metodologia de càlcul les places. A partir de llavors d'acord amb l'article 49 del Decret 183/2010 d'establiments d'allotjament turístic, les places de càmpings s'obtidran multiplicant el número d'unitats d'acampada per 3 en comptes de per 2,5 com fins al moment.

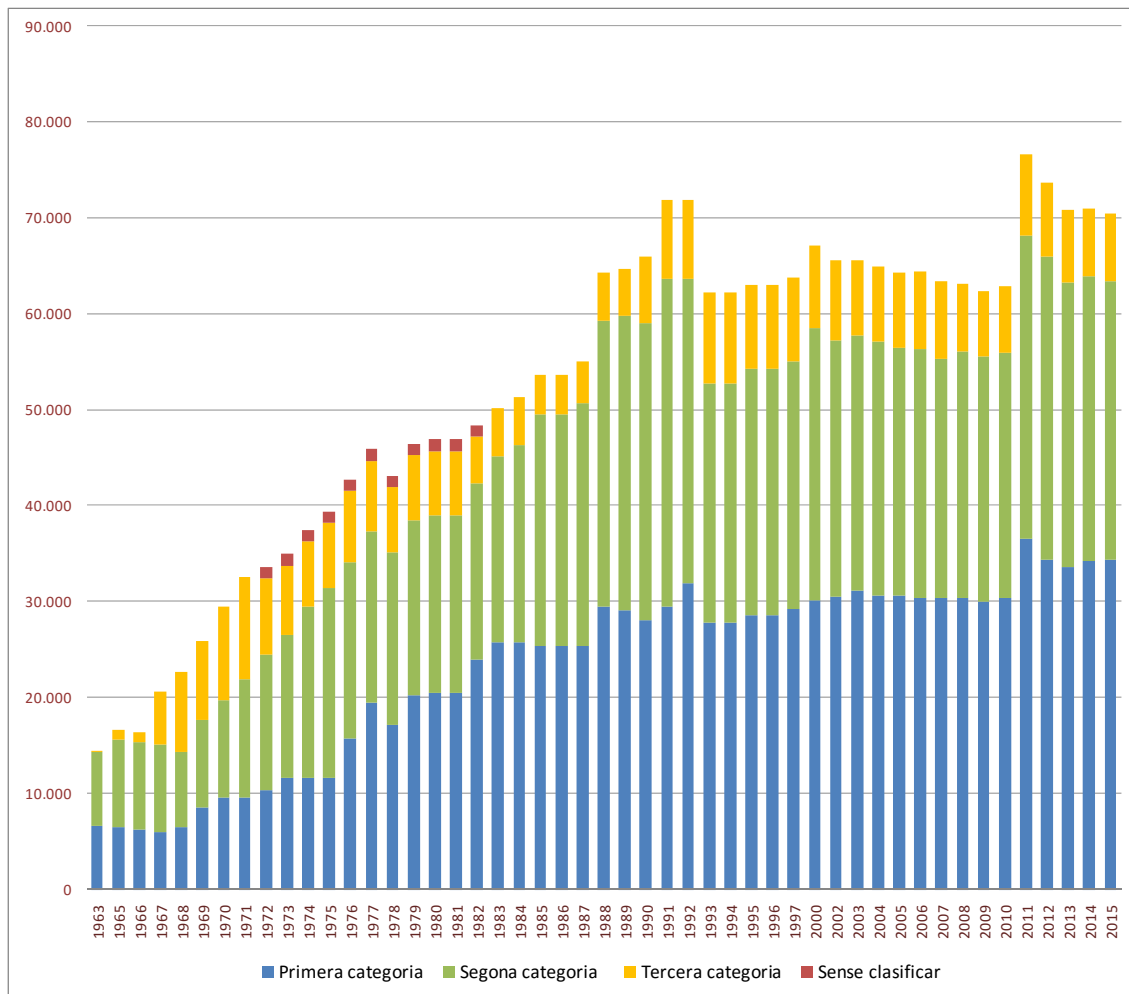

Figura 5. Nombre de places de càmping per categories a la província de Tarragona (1963-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INE.

Els establiments compresos en la primera categoria són els que més places ofereixen el 48,85% de places totals de la província al 2015. Els establiments de segona classe van aportar el 41,25% del total de places durant el mateix any. Els càmpings de tercera classe també ofereixen una proporció menor de places que els de primera, tot i que en aquest cas la diferència no és tan exagerada. Els càmpings de primera classe ofereixen, generalment, el doble de places que els càmpings de segona i de tercera classe. Aquest fet comença a

consolidar-se cada cop més a partir de la dècada dels anys 1980's i a partir de llavors aquesta és la regla general.

Grup de dades	Període	Taxa de creixement (%)
Total	1963-2015	571,98
Primera classe	1963-2015	412,19
Segona classe	1963-2015	282,36
Tercera classe	1965-2015	4.154,88

Taula 4. Taxes de creixement referents al nombre de places per categories. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INE.

L'evolució del total de places ofertes queda principalment determinada per les places considerades de primera i de segona categoria. Les taxes de creixement d'aquestes, mostrades a la taula 4, es disparen en comparació a les taxes referents al número d'establiments degut a l'escala numèrica, sent la taxa de creixement de les places totals d'un 571,98%. El creixement de les classes no és proporcional al del número d'establiments, i és que tot i que el número d'establiments de segona categoria és el que més creix amb una taxa de creixement del 282,36%. La primera classe, que creixia 10 punts per sota de la segona pel que fa a establiments, té una taxa de creixement del 412,19%. Malgrat tot la categoria que més creix pel que fa a número de places és la tercera amb un 4.154,88% degut a la seva gran variabilitat durant el període d'estudi. Encarcara i així cal tenir en compte que les taxes de creixement comprenen tot el període d'estudi. Per això aquests es disparen, degut a les baixes xifres dels primers anys del període d'estudi.

Al començament del període, l'any 1963, les places considerades de segona categoria són lleugerament més nombroses comprenent el 52,48% de les places ofertes. L'oferta de places per als establiments de segona categoria serà major a les ofertes per la primera categoria fins l'any 1979, quan els establiments de primera categoria passen a oferir més places que els de segona.

Pel que fa a l'oferta de places ofertes de tercera categoria es rellevant que en tota la província només fossin ofertes 164 places de tercera categoria. Cap establiment estava considerat de tercera categoria aquell any, però tot i això els 6 dels establiments registrats llavors encara no estaven classificats. La tendència general d'aquesta categoria és lleument decreixent, tot i que les fluctuacions en aquest cas són molt variables. El número màxim de places ofertes de tercera categoria és de 10.664 places, l'any 1971. El valor mínim, descartant els primers anys de la sèrie correspon als anys 1985 i 1986 amb 4.114 places de tercera categoria.

La consolidació de la primera i segona categoria durant el període d'estudi, per tant, són els fets més notables. Tot i això, l'estabilitat de la primera categoria davant de la segona i la tercera n'és el fet més rellevant i significatiu, i és que a partir de finals dels anys 1980's es produeix una estabilització amb caràcter creixent del nombre d'establiments de primera categoria. Els establiments de més qualitat, per tant, no només s'han mantingut durant tot el període d'estudi, sinó que a més han anat creixent de forma progressiva, augmentant la qualitat dels càmpings tarragonins.

3.3 Evolució dels càmpings a la Costa Daurada (2000-2015)

La marca turística Costa Daurada va ser creada l'any 2000 amb l'objectiu de potenciar el turisme de les comarques de la província de Tarragona compreses per l'Alt Camp, el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Priorat, el Tarragonès, el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta. Tots els càmpings de la província de Tarragona queden compresos en aquest àmbit geogràfic fins l'any 2004, i és aquesta la raó pel que tant les dades referents al número d'establiments mostrades en la figura 6 i la taula 5, com les dades referents a quantitat de places ofertes mostrades en la figura 7 i la taula 6, són les mateixes per al total de la província de Tarragona.

Al interpretar les dades, per tant, cal tenir en compte que l'àmbit geogràfic no és el mateix per a tot el període d'estudi, i és que a partir de l'any 2004 es va crear la marca turística de les Terres de l'Ebre. Aquesta marca està constituïda per les comarques del Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, fet que provoca una davallada en totes les dades referents a allotjaments turístics del període 2000-2015 a la marca Costa Daurada. A partir del 2005 la marca Costa Daurada comprèn les comarques de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Priorat i el Tarragonès.

Les dades referents al nombre de càmpings a la Costa Daurada, en la figura 6 i la taula 5, tenen les mateixes categories que en el cas de la província de Tarragona, però en aquest cas també es mostra el número d'establiments de luxe. Com es pot observar la tendència general del número d'establiments ha decrescut, passant dels 78 establiments l'any 2000 als 53 de l'any 2015. Encara i així aquesta tendència queda fortament distorsionada pel fet que alguns dels establiments queden compresos en l'àmbit de les Terres de l'Ebre a partir del 2005. Tot i això, en el període 2005-2015 en que queden discriminades les dades dels càmpings compresos en l'àmbit de les Terres de l'Ebre, la quantitat d'establiments disminueix igualment en comparació

del començament del període mostrant un decreixement a partir de l'any 2005 en el número de càmpings de les comarques de la Costa Daurada. És rellevant que fins hi tot desapareix una de les categories, la de luxe, durant l'any 2013. Encara hi així, l'evolució del número de places mostrada a la figura 6 i a la taula 5 no disminueix, fet que indica la consolidació dels càmpings que es mantenen.

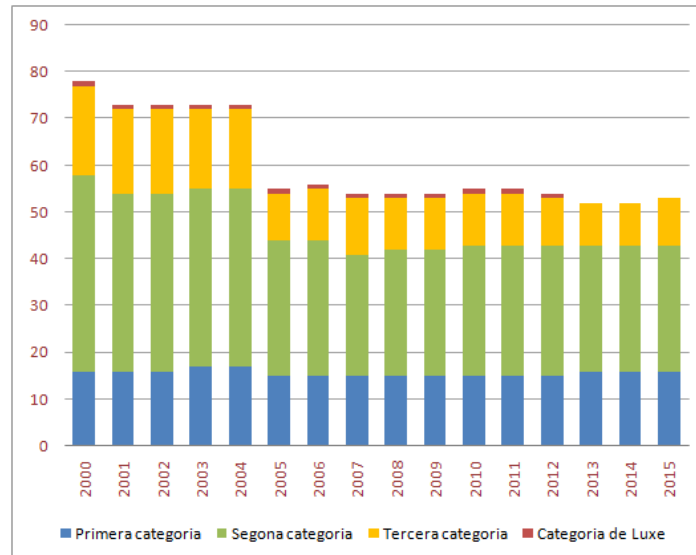

Figura 6. Nombre de càmpings per categories a la Costa Daurada (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Tot i amb la creació de la marca turística de les Terres de l'Ebre l'any 2005 tots els càmpings de la província de Tarragona de primera classe segueixen pertanyent a la Costa Daurada. La resta de càmpings d'altres categories a la Costa Daurada, però, descendeix amb l'aparició de les Terres de l'Ebre. Durant el període 2005-2015, el número de càmpings de la Costa Daurada es torna a estabilitzar. Considerant el període 2005-2015, l'any en que més establiments registrats hi havia va ser el 2006 amb 56 establiments. Veiem com en aquest mateix període la tendència general és decreixent, i es que es passa de 55 establiments de càmping registrats l'any 2005 a 53 establiments registrats el 2015, tot desapareixent tres càmpings de segona categoria. Pel que fa a l'únic càmping de luxe de la Costa Daurada passa a reconvertir-se a la primera categoria.

La consolidació dels càmpings de primera categoria és un fet en el cas de les comarques de la Costa Daurada, tendència que podem apreciar amb la creació de les Terres de l'Ebre. Els càmpings de segona categoria estan majoritàriament compresos dins de l'àmbit de les Terres de l'Ebre i per aquest motiu decreixen en l'àmbit de la Costa Daurada. Els càmpings de tercera

categoria no comprenen canvis, mostrant una presència igualment proporcional tant a la Costa Daurada com a les Terres de l'Ebre .

L'any 2015 les Terres de l'Ebre comprenien un total de 14 establiments de càmping amb una oferta de 7.413 places, enfront dels 53 càmpings de la Costa Daurada amb una oferta de 63.051 places.

Any	TOTAL	Categoria de Luxe	Primera categoria	Segona categoria	Tercera categoria
2000	78	1	16	42	19
2001	73	1	16	38	18
2002	73	1	16	38	18
2003	73	1	17	38	17
2004	73	1	17	38	17
2005	55	1	15	29	10
2006	56	1	15	29	11
2007	54	1	15	26	12
2008	54	1	15	27	11
2009	54	1	15	27	11
2010	55	1	15	28	11
2011	55	1	15	28	11
2012	54	1	15	28	10
2013	52	0	16	27	9
2014	52	0	16	27	9
2015	53	0	16	27	10

Taula 5. Nombre de càmpings per categories a la Costa Daurada (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Pel que fa al número de places el patró general de l'evolució de les dades no és el mateix, i es que en aquest cas l'establiment de la marca turística de les Terres de l'Ebre no queda tan representada en les dades com en el cas del número d'establiments. La tendència general de les places ofertes per al període total del 2000 al 2015 és lleugerament decreixent. No obstant cal tenir en compte que l'oferta només baixa 4.092 places tot i ser incloses 4 comarques menys.

L'explicació a aquest fet ve donada als canvis en la metodologia de càlcul del número de places a partir de les unitats d'acampada l'any aplicada l'any 2011, fet que camufla l'autèntic decreixment. L'any 2011 va entrar en vigor el decret el Decret 183/2010 d'establiments d'allotjament turístic, on en el seu article 49 s'hi especifica que les places es determinaran multiplicant per tres vegades el número d'unitats d'acampada, mentre que abans s'obtenia multiplicant per dues vegades i mitja. Per aquest motiu, les dades més antigues que el 2011 no són comparables amb la resta d'anys, i és que el número de places atribuïdes per cada unitat d'acampada és major. En realitat, doncs, existeix les unitats d'acampada minven en els últims anys de la sèrie, i no creixen com es mostra en les dades.

L'any 2005 es produeix una important davallada de les places ofertes, passant de les 64.932 de l'any 2004 a les 57.639 del 2005, essent les places de segona categoria les que mes reducció experimenten. Tot i això l'any 2010 es produeix un gran crecscuda en l'oferta de càmpings, convertint-se en l'any amb més oferta per a tot el període 2000-2015 amb 68.082 places. Encara hi havent experimentat el pic d'oferta l'any 2010, aquesta oferta s'anirà reduint progressivament fins a arribar a les 63.051 places actuals, reduint l'oferta dels càmpings de luxe i de tercera categoria. Tot i l'augment quantitatiu de les places cal veure l'augment qualitatiu, i és que l'oferta de places de primera categoria augmenta. Aquesta tipologia de places es caracteritza per ocupar més superfície que les places de categories inferiors, fet que justifica la gran davallada de les places de tercera categoria, ja que les de primera ocupen més espai.

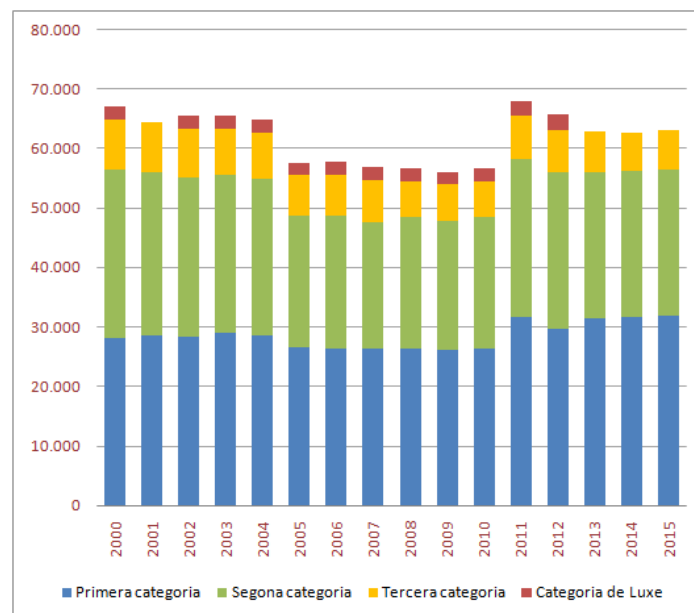

Figura 7. Nombre de places de càmping per categories a la Costa Daurada (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Tal i com mostren la figura 7 i a taula 6, la consolidació de la primera categoria pel que fa a la oferta de places també és un fet clar a la Costa Daurada. Tot i amb la creació de la marca de les Terres de l'Ebre, l'oferta de places de càmping de primera categoria creix 3.771 places durant el període 2000-2015. També es remarcable l'estabilitat existent durant els tres últims anys de la sèrie, existint només petites variacions en l'oferta de places de tercera categoria, situació que es repetirà en el total de la província de Tarragona degut al gran pes de l'oferta de places de càmping de la Costa Daurada.

Any	TOTAL	Categoria de Luxe	Primera categoria	Segona categoria	Tercera categoria
2000	67.143	2.120	28.038	28.368	8.617
2001	64.408	0	28.573	27.437	8.398
2002	65.591	2.120	28.467	26.632	8.372
2003	65.552	2.120	29.034	26.630	7.768
2004	64.932	2.120	28.509	26.535	7.768
2005	57.639	2.120	26.639	22.209	6.671
2006	57.843	2.120	26.464	22.243	7.016
2007	56.896	2.120	26.464	21.171	7.141
2008	56.661	2.120	26.464	22.046	6.031
2009	56.111	2.120	26.099	21.861	6.031
2010	56.634	2.120	26.374	22.109	6.031
2011	68.082	2.544	31.776	26.526	7.236
2012	65.790	2.544	29.604	26.526	7.116
2013	62.982	0	31.380	24.636	6.966
2014	62.748	0	31.665	24.636	6.447
2015	63.051	0	31.809	24.636	6.606

Taula 6. Nombre de places de càmping per categories a la Costa Daurada (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

3.4 Context històric i geogràfic de Mont-roig del Camp

Mont-roig del Camp pertany a la regió natural i històrica del Camp de Tarragona, i administrativament a la comarca del Baix Camp. Actualment, el terme queda delimitat per la riera de Riudecanyes a l'est i al nord-est, el riu de Llastres a sud i al sud-oest, la serra de Colldejou i Llaberia a l'interior i el mar Mediterrani a la costa, comprenent una superfície de 63,3 km².

En el passat, segons la carta de població de l'any 1180, l'extensió de Mont-roig s'estenia fins al coll de Balaguer, pel que les actuals costes de Vandellòs corresponien aleshores a Mont-roig del Camp. Aquest gran terme, estava subdividit per dos termes, el de Miramar o Guardamar i el de la Pobla d'en Taudell. Sense deixar de formar part del mateix terme de Mont-roig, aquests nuclis urbans gaudien de certes prerrogatives. Pel que fa a Miramar, el més extens, comprenia una extensió que anava de la riera de Rifà fins al riu de Llastres i pujava fins al Mas del Frare. La localització del nucli urbà es trobava a la costa, al sector sud-est de l'actual terme municipal entre el barranc de Rifà i l'estany Salat. La Pobla d'en Taudell, de més petita en extensió, s'establí des de la riera de Riudecanyes fins al barranc de Rifà i pujava fins al camí del Prat o Carrerada, al tall amb el Mas de Ballester i fins a la mar. La localització del seu nucli urbà estava dins de l'actual nucli antic de la vila de Mont-roig del Camp. Actualment no comptem amb l'existència d'aquests dos assentaments (Boada, 2005).

El nucli urbà antic de Mont-roig del Camp s'assenta al cim d'un pujol que s'eleva sobre la plana del terme i domina una bona part de la seva extensió. Allí s'establí, cap al final del segle XII, el castell del senyor i al seu entorn s'anaren bastint les cases i formant els carrers. Aquest petit nucli, un pic murallat, va anar prenent una forma, si fa no fa, oval i una orientació est-oest, tot formant dues vessants, una que s'escola cap a septentrió i l'altra cap a migjorn (POUM de Mont-roig del Camp, 2006).

Des de llavors el municipi ha anat creixent. La primera expansió del municipi és considerada com una forma de creixement que caracteritza el primer eixamplament del poble. Aquest primer creixement es concreta amb el que diríem creixement suburbà. Aprofitant un camí que es transformava en carrer o bé s'allargaven carrers antics sense planificació prèvia.

La segona expansió, l'eixample, és el creixement ordenat del centre urbà a partir d'una normativa urbanística i un pla d'alineacions dels carrers que són traçats amb regularitat. Es tracta del darrer eixamplament tot i això, però, troba el seu començat a meitats de la dècada dels anys 1970 i s'entén fins a l'actualitat. És el que ha estat el més ampli, el més ràpid i també el més ben estructurat (POUM de Mont-roig del Camp, 2006).

El fort creixement de Mont-roig del Camp, com en molts municipis del litoral català, es produeix a partir dels anys cinquanta i seixanta del segle XX, i sovint amb la forma de creixement de ciutat jardí. Tret del nucli de la vila de Mont-roig i el seu eixample, podríem dir que la majoria de les transformacions urbanístiques que s'han produït en el municipi són en format de ciutat jardí més o menys densificat, destacant el gran assentament urbà de Miami Platja sorgit durant els anys cinquanta en terrenys rústics de la part sud-oest del terme municipal i sense comptar amb urbanització prèvia (Imatge 5 i annex 6).

Algunes de les urbanitzacions d'aquesta àrea van aparèixer sota formes marginals. Aquesta és una forma de creixement que es caracteritza en un primer acte de parcel·lació, i després, sense urbanització, apareix l'edificació que normalment és d'autoconstrucció. És la forma d'ocupació del sòl pròpia de les actuals zones dels "Horts de Miami" a les Terres Noves, a ponent del barranc de la Porquerola i a la part septentrional de l'autopista (POUM de Mont-roig del Camp, 2006).

Imatge 5. Inicis de la urbanització de Miami Platja, 1969. Font: Arxiu J. Ignacio Muro.

Mont-roig del Camp és un dels quatre municipis costaners de la comarca del Baix Camp, a la província de Tarragona. La seva població era de 11.877 habitants empadronats l'any 2015 i la superfície del seu terme municipal és de 63,3 Km². La seva localització és a la part més occidental del Camp de Tarragona, quedant flanquejat les muntanyes de Tivissa - Vandellòs al sud-oest, la serra de Llaberia i Colldejou a l'oest i les muntanyes de Prades al nord. La part est del terme queda oberta al Camp de Tarragona i la part sud queda oberta al mar (IDESCAT, 2015).

Tot i estar rodejat per estructures geològiques destacables, la serralada de Llaberia i Colldejou i la plana del Camp de Tarragona són les úniques que estan compreses dins del terme municipal de Mont-roig del Camp. Aquestes conformen ni més ni menys que una immensa estructura fallada, corresponent les muntanyes al horst i la plana del Camp de Tarragona al graven de l'estructura. Així doncs es produeix un gran contrast d'altituds en molt poc espai, de les baixes alçades de la costa a altituds properes als 150 metres sobre el nivell del mar de les zones més pròximes de la serra de Llaberia al Camp de Tarragona. La serra de fora del terme suposa un gran contrast amb altituds de 600 metres.

Pel que fa a la composició geològica, la serralada de Llaberia i Colldejou compresa dins del terme de Mont-roig del Camp hi destaca l'existència de gresos de l'etapa del Buntsandstein amb tonalitats vermelloses. Aquestes formacions són tant característiques que són les que donen nom al municipi i acullen el conjunt d'edificis més rellevants del municipi, com el conjunt arquitectònic i mirador de l'ermita de la Mare de Déu de la Roca i la capella de Sant Ramon (GRATET, 2001).

La major part del terme, però, està comprés dins de la plana del Camp de Tarragona. Aquesta fosa tectònica reomplerta amb materials quaternaris es compon principalment per graves, conglomerats, i argiles. La seva morfologia és plana, suau i molt apta per al desenvolupament d'activitats antròpiques. La seva alçada és cada cop menor i aquesta va disminuint fins a coincidir amb el nivell del mar. Cinc rieres, seques la major part de l'any, creuen el terme municipal. La principal font d'aigua són els aqüífers subterranis.

Mont-roig del Camp és un municipi costaner separat d'altres sistemes urbans, i lloc de pas en l'important corredor del llevant peninsular. Aquests tres trets característics condicionaran el desenvolupament i les relacions de Mont-roig respecte al territori del Camp i de Catalunya, limitant-lo de bona part de les dinàmiques d'abast més ampli que s'hi produeixen i immergint-lo en moltes altres (POUM Mont-roig del Camp, 2006).

L'estructura urbana del municipi es conforma per diversos nuclis de població. Així doncs sobre el terme municipal, eminentment pla, es reparteixen tres principals nuclis de població: Mont-roig, Miami platja i les Pobles. El paisatge urbà, però, contempla nombroses urbanitzacions disperses en el territori, havent aparegut diferents urbanitzacions en forma de ciutat jardí repartides pel terme municipal des dels anys seixanta del segle XX (Boada, 2005).

La construcció, l'agricultura i el turisme són les activitats econòmiques principals a Mont-roig del Camp. No obstant, el municipi està molt diferenciat entre la vila de Mont-roig i la resta de centres urbans. És a la vila de Mont-roig on les activitats agrícoles hi tenen molt més protagonisme que a la resta d'urbanitzacions, dedicades a gairebé exclusivament a activitats pròpies del sector serveis.

Mont-roig comprèn una forta especialització en l'activitat turística que li proporciona una població real molt superior a la empadronada. Aquesta és la població que coneixem com a població estacional, i es que durant els mesos d'estiu la població que viu en el municipi creix moltíssim, especialment en les urbanitzacions. El turisme de càmpings, però, és l'activitat més rellevant de Mont-roig del Camp. Aquesta característica forma d'ocupació dels sòl que consisteix en veritables estructures més o menys ordenades que donen servei i acollida a un turisme d'acampada són les que dominen en el litoral del terme municipal (GRATET, 2001).

3.5 El desenvolupament turístic a Mont-roig del Camp: una destinació pionera en oferta de places de càmping

Fins ara s'ha analitzat la evolució dels càmpings a Catalunya i a la Costa Daurada. A continuació s'estudia l'evolució dels càmpings de Mont-roig del Camp. En primer lloc s'analitza la evolució dels establiments turístics del municipi. A continuació es valorà el pes dels càmpings de Mont-roig a la Costa Daurada, la província de Tarragona i Catalunya. En tercer lloc s'analitzen les característiques concretes dels càmpings del municipi. Finalment, en quart lloc, s'analitza la situació actual de la ubicació dels càmpings així com la seva evolució al pas dels anys per mig de cartografia evolutiva.

Mont-roig del Camp és clarament un municipi especialitzat en el turisme. Segons les dades del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, l'any 2015 hi havien registrades 11.838 places d'allotjaments turístics enfront dels 11.877 habitants empadronats al municipi. L'oferta d'allotjaments turístics de càmping és quasi bé més gran que la població i es que des del Mont-roig del Camp sempre s'ha posicionat en les primeres posicions en el rànking català de municipis amb més oferta de places de càmping (Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, 2011).

Pel que fa a les afiliacions a la seguretat social segons la residència padronal de l'afiliat, la dada disponible més recent és del març de 2016, on hi figura que 2.870 dels 4.059 treballadors del municipi s'agrupen en el sector dels serveis. Aquesta xifra correspon a quasi bé tres quartes parts de les ocupacions del municipi. Cal tenir en compte, però, que aquesta quantitat tendeix a créixer molt durant els mesos d'estiu, fet que es relaciona directament amb l'activitat turística. A continuació s'estudia i s'analitza l'evolució de les dades de l'oferta de places de Mont-roig del Camp i es compara amb altres marcs geogràfics.

El potencial de l'activitat turística de Mont-roig del Camp forma part de l'evolució turística de la província de Tarragona i de la Costa Daurada i es que cal recordar que el sorgiment i evolució dels càmpings de Mont-roig estan emmarcats dins dels orígens del turisme d'aquestes zones geogràfiques. Des de llavors l'activitat turística ha prosperat notablement fins a arribar a la consolidació actual.

En la figura 8 s'ofereixen dades referents a les places per tipus d'allotjament turístic de Mont-roig del Camp. Aquesta diferenciació permet apreciar clarament la gran especialització del turisme de càmpings que es produeix al municipi.

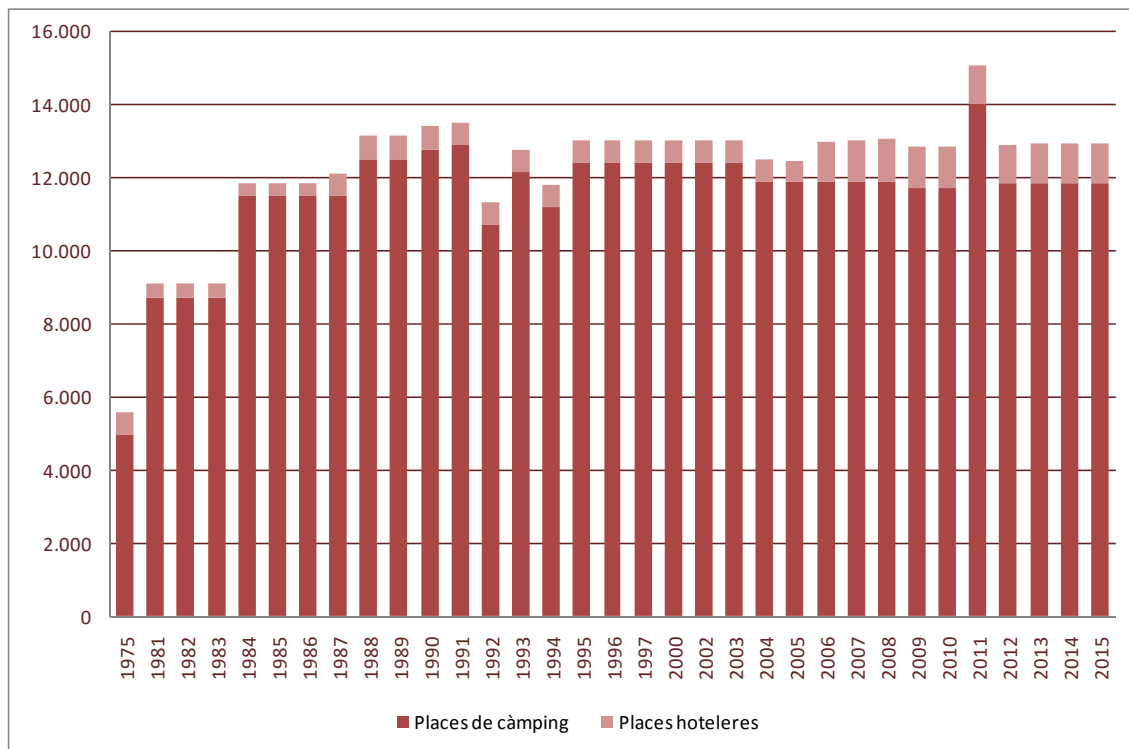

Figura 8. Oferta de places turístiques a Mont-roig del Camp (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

El creixement de les places turístiques ofertes a Mont-roig del Camp en el període 1975-2015 és enorme i està clarament condicionat per l'oferta de càmpings. Mentre que el número màxim de places hoteleres el trobem l'any 2008 amb 1.161 places, el màxim número de places de càmping registrades es de 14.010 l'any 2011. Tot i això cal recordar que l'any 2011 va entrar en vigor el decret el Decret 183/2010 d'establiments d'allotjament turístic, i les places es determinaran a partir d'ara multiplicant per tres vegades el número d'unitats d'acampada, i no per dues vegades i mitja com fins al moment. Degut a això, un període de decreixement en la oferta de places passa desapercibuda durant els anys 2012, 2013, 2014 i 2015. Si les places d'aquests anys haguessin estat calculades multiplicant les unitats d'acampada per 2,5 vegades com fins abans del 2011, les places per a aquest últim període de la sèrie serien en realitat 9.865, 1.811 menys que les 11.646 de l'any 2010. Per això cal considerar les 12.883 places de càmping de l'any 1991(vegeu figura 8 i taula 8).

El primer període de la sèrie, 1975-1983, es comporta com a fase de consolidació de les places turístiques. Aquest període, però, comença molt abans. Si comparem la figura 5 de l'apartat 3.2 *Distribució dels establiments i places de càmping de la província de Tarragona per categories (1960-2015)* amb la figura 8, podem observar com a la província de Tarragona aquesta fase de

consolidació de les places de càmping queda compresa des de les primeres dades disponibles referents als allotjaments de càmping l'any 1960 fins a començament dels anys 1980's. Aquest motiu, juntament al fet que els càmpings de Mont-roig del Camp tenen un gran pes sobre el total de càmpings de la província de Tarragona, ajuden a deduir la evolució dels càmpings des d'abans del 1975 al municipi, trobant els seus orígens sobre la dècada dels anys 1960's i consolidant-se a principis dels anys 1980's.

A partir del 1984 i fins al 1991 hi ha un gran creixement en l'oferta de places de càmping. Així doncs, si observem la taula 8, podem comprovar com l'any 1991 és l'any amb més oferta d'unitats d'acampada per al període 1975-2015. Aquest creixement pot ser justificat per diversos fets que van tenir lloc durant la dècada dels anys 1980's. Tot i la crisi del petroli amb inici l'any 1973 i les crisis espanyoles degudes als grans canvis en la situació política, la democratització i la millora dels drets civils que els països europeus d'occident van experimentar durant els anys 1960's, Espanya els va experimentar durant la dècada dels anys 1980's. Els establiments de càmping, especialment els de la costa com els de Mont-roig del Camp, ho reflecteixen clarament en les seves ofertes i es que el boom del turisme de sol i platja a Espanya havia començat. El càmping era tot un símbol de la nova era en que el país s'estava encaminant i això es va notar en la demanda d'aquest tipus d'allotjament (Puertas Montoro, 2009). Aquesta demanda creixent va provocar l'obertura de nous càmpings al municipi els anys 1981 i 1984, fet reflectit en els notables creixements d'aquests anys representats en la figura 8. L'any 1986 Espanya va passar a ser membre de la Unió Europea, fet que es nota en el creixement del període del 1987 al 1991.

Al 1992 es van celebrar les Olimpíades de Barcelona i això va afectar negativament als càmpings no només de Mont-roig del Camp, sinó de gran part de la Cosa Daurada. L'oferta de places de càmping de Mont-roig del Camp va disminuir fins a comprendre xifres inferiors a l'any 1984. Com podem comprovar a la figura 8, la oferta d'unitats d'acampada ja no tornarà a ser tan elevada com la de l'any 1991. La crisi post-olímpica del 1993 va afavorir lleument als càmpings, probablement degut al seu baix cost en comparació dels establiments hotelers, pel que els clients preferien unes vacances més econòmiques. No obstant, el sector no s'acabaria de recuperar-se juntament amb l'economia del país, a partir de l'any 1995, quan la demanda del país tornaria a augmentar (Garay i Cànoves, 2010).

El període del 1995 al 2002 es caracteritza per la seva enorme estabilitat, que duraria fins l'any 2004. A partir de llavors començarà un període progressiu de disminució de places i durarà fins al final del període d'estudi. Tot i aquesta disminució del número de places ofertes, els anys

2004 i 2012 es produeix una minva de les unitats d'acampada:de 4.744 del l'any 2003 a les 3.946 del de l'any 2012.

En relació a aquesta dinàmica, en primer lloc cal tenir en compte que el número d'unitats d'acampada es calcula dividint entre 2,5 el número de places fins l'any 2011. A partir de l'any 2011 amb aquest inclòs, però, el número de places es divideix entre 3 degut a les especificacions del Article 49 del Decret 183/2010 d'establiments d'allotjament turístic. Això hauria d'augmentar el nombre total de places de càmping, no obstant aquest valor disminueix.

Aquest fet apunta a una millora en la qualitat de les places ofertes. Les unitats d'acampada disminueixen, i en conseqüència també ho fan les places de càmping pròpiament dites. L'exigència de la demanda de càmpings ha augmentat proporcionalment amb el temps pel que fa a qualitat de serveis, fet que ha provocat variacions directes en les distribucions internes dels càmpings. Els serveis de més qualitat, ja siguin altres tipus d'allotjaments del tipus bungalows o mobil-homes estan cada cop més presents. També la demanda de més instal·lacions de caràcter lúdic exigeix un gran consum de terreny i de recursos, fet que obliga a replantejar la distribució interna dels càmpings. Per això, un augment de qualitat comporta una disminució directa de quantitat degut a la limitada situació de creixement en l'espai dels càmpings.

ANY	TOTAL places turístiques	Places de càmping	Unitats d'acampada	Places hoteleres
1975	5.568	4.967	1.987	601
1981	9.083	8.697	3.479	386
1982	9.098	8.697	3.479	401
1983	9.103	8.697	3.479	406
1984	11.843	11.471	4.588	372
1985	11.843	11.471	4.588	372
1986	11.823	11.471	4.588	352
1987	12.101	11.471	4.588	630
1988	13.142	12.468	4.987	674
1989	13.142	12.468	4.987	674
1990	13.396	12.736	5.094	660
1991	13.496	12.883	5.153	613
1992	11.294	10.677	4.271	617
1993	12.734	12.125	4.850	609
1994	11.796	11.187	4.475	609
1995	13.019	12.386	4.954	633
1996	13.019	12.386	4.954	633
1997	13.019	12.386	4.954	633
2000	13.013	12.385	4.954	628
2002	13.012	12.385	4.954	627
2003	13.013	12.386	4.954	627
2004	12.492	11.861	4.744	631
2005	12.448	11.861	4.744	587
2006	12.978	11.861	4.744	1.117
2007	12.994	11.861	4.744	1.133
2008	13.022	11.861	4.744	1.161
2009	12.835	11.676	4.670	1.159
2010	12.835	11.676	4.670	1.159
2011	15.040	14.010	4.670	1.030
2012	12.868	11.838	3.946	1.030
2013	12.908	11.838	3.946	1.070
2014	12.933	11.838	3.946	1.095
2015	12.933	11.838	3.946	1.095

Taula 8. Oferta de places turístiques a Mont-roig del Camp (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Les taxes de creixement mostrades en la taula 9 posen en relleu un cop més la importància del creixement de les places de càmping durant el període d'estudi. L'oferta de les places totals puja més del doble en quantitat al 2015 en referència al principi del període l'any 1975, igual que les places de càmping. El creixement de les places hoteleres, però, no arriben al 100% del creixement, demostrant un creixement notable però més tímid en comparació al de les places de càmping.

Grup de dades	Taxa de creixement (%)
Total de places	132,27
Places de càmping	138,33
Places hoteleres	82,20

Taula 9. Taxes de creixement de les places de càmping a Mont-roig del Camp (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Per tal d'augmentar la qualitat de les dades, a continuació es mostra en la figura 9 i la taula 8, l'evolució de les unitats d'acampada calculades a partir del número de places registrades per al període 1975-2015. Així doncs, es imprescindible recordar que el número d'unitats d'acampada es calcula fins l'any 2011 dividint entre 2,5 el número de places. A partir de l'any 2011, amb aquest inclòs, el número de places es divideix entre 3 degut a les especificacions del Article 49 del Decret 183/2010 d'establiments d'allotjament turístic. Tenint en compte aquest fet, s'han normalitzat les dades per a tot el període d'estudi, mostrant les grandàries reals dels càmpings pel que fa a capacitat de clients.

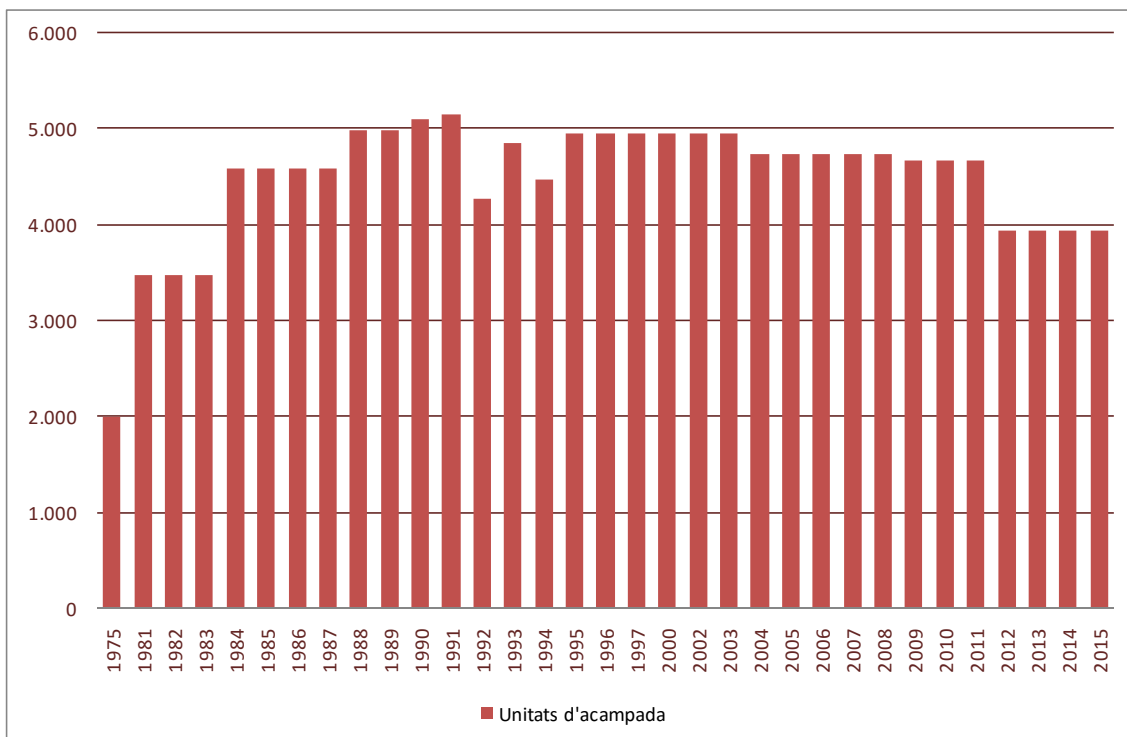

Figura 9. Nombre d'unitats d'acampada a Mont-roig del Camp (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Gràcies al càlcul de les unitats d'acampada podem apreciar com la tendència real dels últims anys ha estat descendent, disminuint de les 4.670 unitats d'acampada del 2011 a les 3.946 del 2015. Tot i això cal notar l'estabilització dels 4 últims anys del període, reflectint així que hi han hagut canvis entre l'any 2011 i 2012 en només un dels establiments de càmping de Mont-roig del Camp. Aquestes tendències reflecteixen un cop més l'augment de qualitat dels càmpings, i es que la tendència dels mateixos és reduir el número d'unitats d'acampada i de places per tal d'augmentar el número de places de més qualitat en altres allotjaments en forma de bungalows i mobil-homes.

3.6 Els càmpings de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada

Mont-roig del Camp és actualment, amb una oferta d'11.838 places, el segon municipi de Catalunya amb més oferta de places de càmping. El pes del municipi pel que fa a l'oferta de places d'aquest tipus d'allotjament turístic està condicionat de forma notable pels diferents àmbits geogràfics en que Mont-roig del Camp està comprès. Aquest apartat mostra el pes quantitatiu de les places de càmping ofertes a Mont-roig del Camp comparant amb altres àmbits territorials. La comparació de l'evolució de les places de càmping de Mont-roig del Camp és molt útil no només per emmarcar-ne la seva evolució, sinó també per valorar-la.

Dels 165 municipis compresos dins de l'àmbit de la Costa Daurada, 20 municipis contenen almenys un establiment de càmping. Mont-roig del Camp aporta actualment el 15,81% de l'oferta total de places de càmping de la Costa Daurada. L'estabilitat de l'oferta de places de càmping per part de Mont-roig és un element destacable, i es que el total de la Costa Daurada presenta moltes més variacions. Mentre que l'oferta de places de càmping de la Costa Daurada va créixer de les 53.071 de l'any 2004 a les 45.778 de l'any 2005, les de Mont-roig es van mantenir en les 11.861, augmentant l'aportació de places a la Costa Daurada un 2,31%. La taxa de creixement per a les places de Mont-roig durant el període 2000-2015 és de -4,42%, mentre que per la Costa Daurada és del -6,23%, un 1,82% menys. Tot i això cal tenir en compte el canvi en la metodologia de càlcul de les places a partir de les unitats d'acampada aplicada a partir de l'any 2011 a l'hora d'interpretar les dades, fet que provoca una exageració de les taxes de creixement.

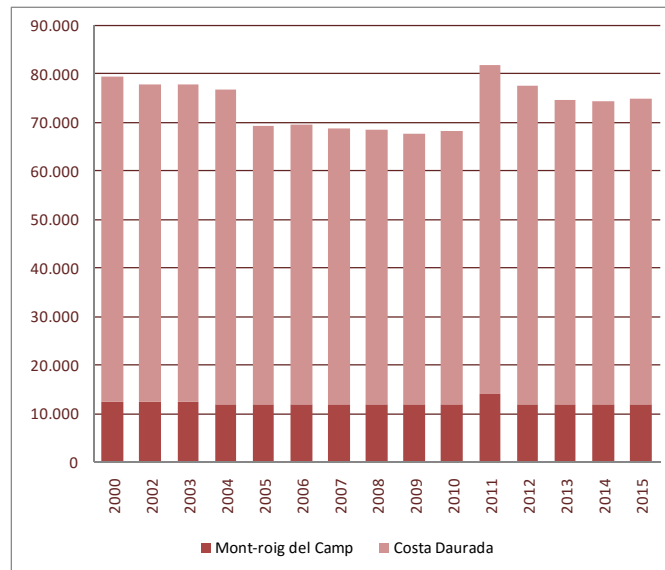

Figura 10. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada en valors absoluts (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

és constant durant el període 2000-2010, mentre que el decreixement en les dades referents a Mont-roig del Camp només s'hi aprecia decreixement entre els anys 2003 i 2004. Degut a que Mont-roig del Camp no comparteix la mateixa tendència que la Costa Daurada. En aquest cas la tendència és oposada, i es que a mesura que l'oferta de les places de càmping de la Costa Daurada disminueix, l'aportació de les places de càmping per part de Mont-roig augmenta. Igual que en la resta de casos, però, cal tenir en compte el canvi en la metodologia de càlcul de les places a partir de les unitats d'acampada aplicada a partir de l'any 2011 a l'hora d'interpretar les dades, fet que camufla un lleu decreixement de les places de les unitats d'acampada, com podem comprovar a la figura 10 i a la taula 10.

ANY	Mont-roig del Camp	Costa Daurada*	Aportació de les places de Mont-roig del Camp (%)
2000	12.385	67.143	18,45
2002	12.385	65.591	18,88
2003	12.386	65.552	18,89
2004	11.861	64.932	18,27
2005	11.861	57.639	20,58
2006	11.861	57.843	20,51
2007	11.861	56.896	20,85
2008	11.861	56.661	20,93
2009	11.676	56.111	20,81
2010	11.676	56.634	20,62
2011	14.010	68.082	20,58
2012	11.838	65.790	17,99
2013	11.838	62.982	18,80
2014	11.838	62.748	18,87
2015	11.838	63.051	18,78

Taula10. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada en valors relatius (2000-2015) La columna *Costa Daurada** mostra el total de places de càmping de l'àmbit incloent les de Mont-roig del Camp. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Com podem comprovar en la taula 11 i en la figura 11, des del començament de la sèrie l'any 1975, l'aportació de 4.967 places de càmping del municipi suposava el 12,60% del total de places de la província de Tarragona. Aquesta aportació, però aniria augmentant fins l'any 1991, on després de variacions en la tendència de les dades durant els anys 1992, 1993 i 1994, hi hauria una estabilització de les places aportades per Mont-roig fins a l'any 2002.

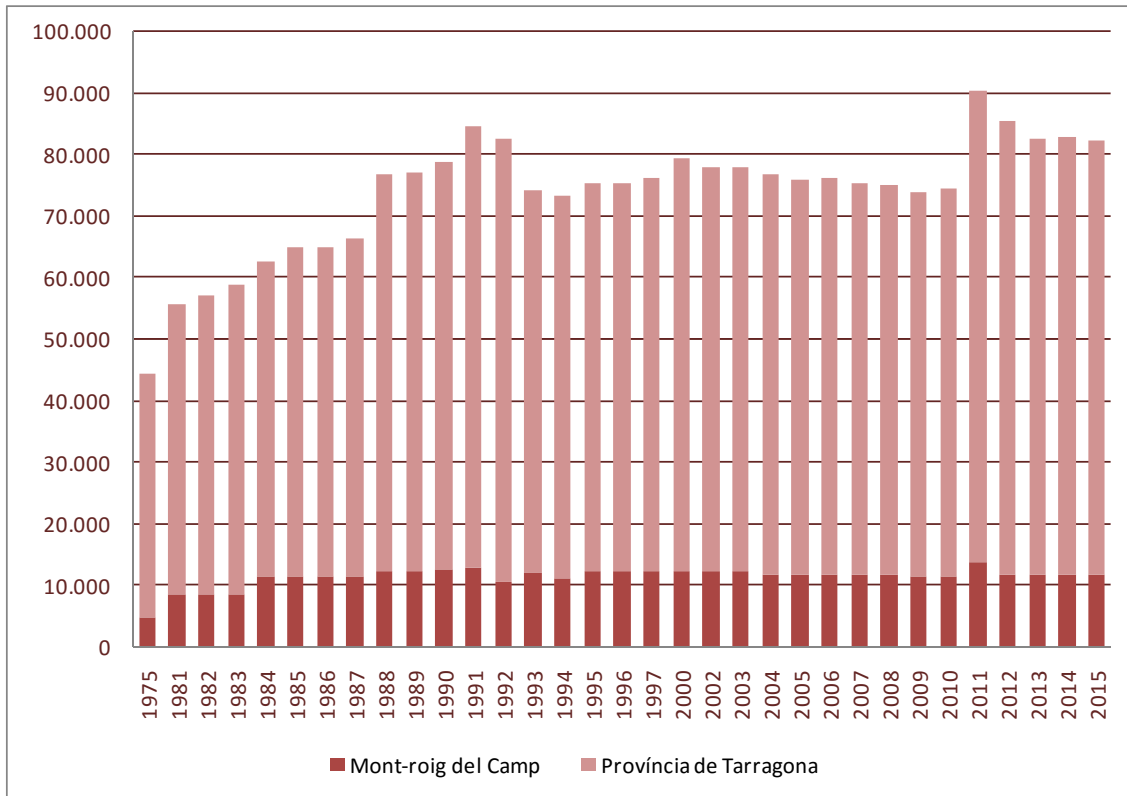

Figura11. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la província de Tarragona en valors absoluts (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

En aquest cas el patró de l'evolució de les tendències de creixement referents a les ofertes de places de Mont-roig del Camp i de la província de Tarragona són més similars. La tendència de creixement de la província de Tarragona des del primer any de la sèrie i fins l'any 2000, en que es crea l'àmbit de la Costa Daurada és d'un 58,99%. La taxa de creixement per al mateix període 1975-2000 en el cas de Mont-roig del Camp és d'un 149,35%, creixement produït principalment durant el període 1975-1991.

ANY	Mont-roig del Camp	Província de Tarragona*	Aportació de les places de Mont-roig del Camp (%)
1975	4.967	39.410	12,60
1981	8.697	46.969	18,52
1982	8.697	48.456	17,95
1983	8.697	50.139	17,35
1984	11.471	51.304	22,36
1985	11.471	53.659	21,38
1986	11.471	53.659	21,38
1987	11.471	55.076	20,83
1988	12.468	64.356	19,37
1989	12.468	64.716	19,27
1990	12.736	66.037	19,29
1991	12.883	71.875	17,92
1992	10.677	71.875	14,85
1993	12.125	62.288	19,47
1994	11.187	62.225	17,98
1995	12.386	63.167	19,61
1996	12.386	63.167	19,61
1997	12.386	63.967	19,36
2000	12.385	67.147	18,44
2002	12.385	65.581	18,89
2003	12.386	65.552	18,89
2004	11.861	64.932	18,27
2005	11.861	64.262	18,46
2006	11.861	64.466	18,40
2007	11.861	63.451	18,69
2008	11.861	63.216	18,76
2009	11.676	62.389	18,71
2010	11.676	62.970	18,54
2011	14.010	76.593	18,29
2012	11.838	73.659	16,07
2013	11.838	70.851	16,71
2014	11.838	70.983	16,68
2015	11.838	70.464	16,80

Taula11. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la província de Tarragona en valors relatius (2000-2015) La columna *Província de Tarragona** mostra el total de places de càmping de l'àmbit incloent les de Mont-roig del Camp. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

En la figura 12 i en la taula 12 es mostra la contribució de l'oferta de places de càmping de Mont-roig del Camp al total de Catalunya. Com s'ha comprovat en l'apartat 2.2 *Els inicis de l'activitat d'acampada a Catalunya*, el patró de l'oferta de places de càmping per a Catalunya ve donat per l'oferta de la Costa Brava. Tot i això, cal destacar el pes de l'oferta de places de Mont-roig al total de Catalunya, i es que el municipi sempre ha estat en les primeres posicions pel que fa al rànking de municipis amb més oferta de càmpings de Catalunya.

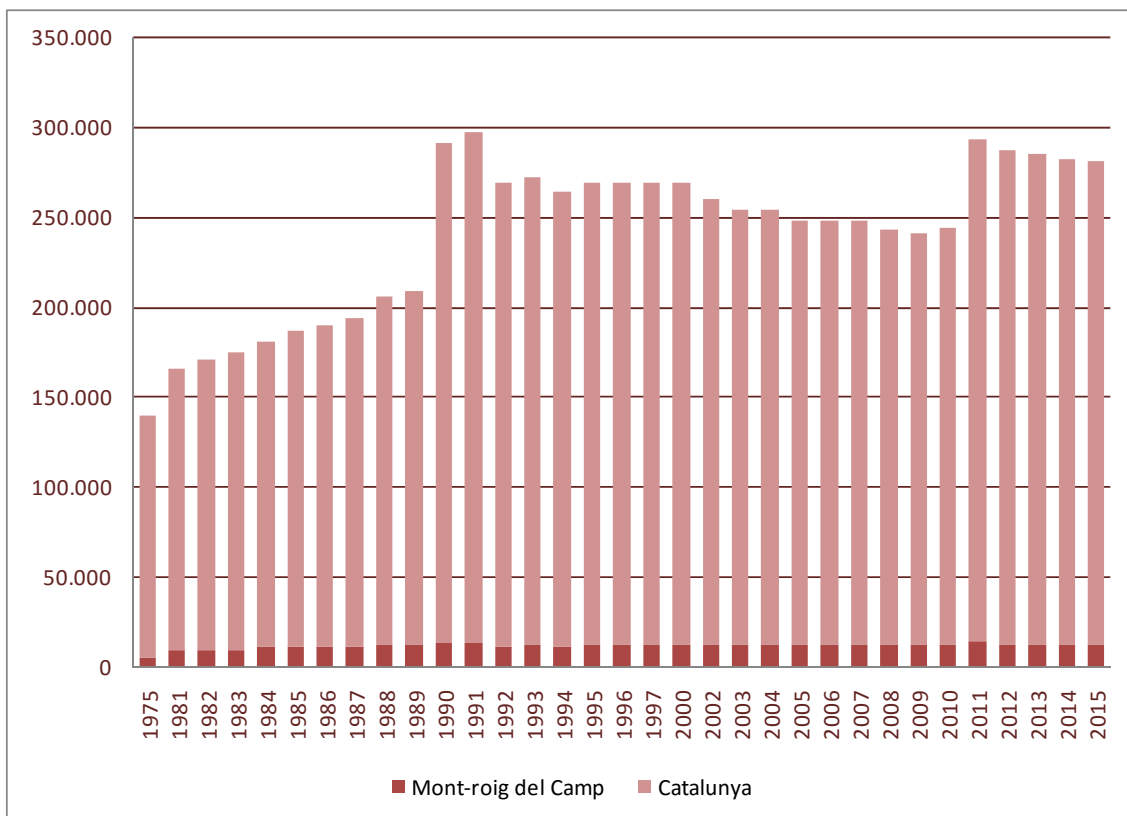

Figura12. Aportació de places de càmping de Mont-roig a Catalunya en valors absoluts (2000-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

La Costa Brava és l'àmbit territorial que més ofertes de càmping comprenen i han comprès durant tot el període d'estudi. Per aquest motiu és rellevant que Mont-roig del Camp sigui actualment el segon municipi amb més places de càmping de Catalunya, i es trobi en les posicions capdavanteres pel que fa a oferta de places en establiments de càmping.

L'any 1984 va ser l'any amb més percentatge de contribució a les places totals de Catalunya amb un 6,46%. Degut a l'estabilitat de l'oferta de places de càmping de Mont-roig, però, en aquest cas la major o menor contribució de les places ha estat determinada per la evolució de

les places de la província de Girona degut al seu pes i importància rellevants per al període 1975-2015.

ANY	Mont-roig del Camp	Catalunya *	Aportació de les places de Mont-roig del Camp (%)
1975	4.967	133.984	3,71
1981	8.697	156.865	5,54
1982	8.697	161.998	5,37
1983	8.697	166.198	5,23
1984	11.471	169.546	6,77
1985	11.471	175.286	6,54
1986	11.471	177.655	6,46
1987	11.471	182.013	6,30
1988	12.468	192.927	6,46
1989	12.468	195.827	6,37
1990	12.736	278.470	4,57
1991	12.883	283.505	4,54
1992	10.677	258.128	4,14
1993	12.125	259.707	4,67
1994	11.187	252.431	4,43
1995	12.386	256.349	4,83
1996	12.386	256.264	4,83
1997	12.386	256.091	4,84
2000	12.385	256.767	4,82
2002	12.385	247.423	5,01
2003	12.386	241.453	5,13
2004	11.861	241.383	4,91
2005	11.861	235.982	5,03
2006	11.861	235.853	5,03
2007	11.861	235.814	5,03
2008	11.861	231.002	5,13
2009	11.676	229.350	5,09
2010	11.676	231.780	5,04
2011	14.010	278.508	5,03
2012	11.838	275.442	4,30
2013	11.838	272.988	4,34
2014	11.838	269.838	4,39
2015	11.838	268.842	4,40

Taula 12. Aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a Catalunya en valors relatius (2000-2015) La columna *Catalunya** mostra el total de places de càmping de l'àmbit incloent les de Mont-roig del Camp. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Les menors aportacions a Catalunya, mostrades en la taula 12, demostren un cop més el potencial en el sector dels càmping de la Costa Brava. L'aportació de places per part de Mont-roig del Camp s'ha fet més notòria en els moments en que la resta de l'oferta era més baixa. Així doncs, en aquest cas també destaca la regularitat de l'oferta de places de càmping del

municipi al llarg del període 1975-2015. Des del començament del període i fins l'any 2002 les aportacions de Mont-roig són molt més altes en comparació a les aportacions del període 2003-2015, i es que la gran evolució positiva de l'oferta de la Costa Brava camufla les places mont-rogenques.

La comparació evolutiva de les places de càmping de Mont-roig del Camp amb altres àmbits permet emmarcar i valorar el seu progrés. Així doncs, l'avenç del número de places de càmping de Mont-roig del Camp en el període 1975-2015 es caracteritza principalment per una gran estabilitat de les mateixes i poques variacions rellevants que provoquen fases poc marcades en el seu transcurs temporal. Això demostra que Mont-roig del Camp ha estat una localitat pionera en l'especialització i la consolidació de l'oferta de places de càmping a nivell de tota Catalunya. Com s'ha justificat anteriorment, aquesta estabilitat ve donada per l'augment de qualitat i la disminució de la quantitat de les places ofertes, centrant els esforços de l'oferta en millores en els allotjaments i en els serveis.

Aquesta estabilitat pot ser entesa de forma positiva, però també pot comportar elements negatius. En primer lloc la poca variació en el nombre de places demostra la consolidació i l'estabilitat de la oferta de càmpings, i és que Mont-roig és un dels primers municipis especialitzats en aquest tipus d'allotjament turístic. Per altra banda, però, també es demostra que el sector s'ha mantingut, i és que a partir de l'any 2003 les aportacions comencen a quedar clarament camuflades tot perdent importància en el panorama general. La qualitat de les places és creixent, però no la quantitat.

L'aportació de places de càmping de Mont-roig del Camp a la Costa Daurada, a la província de Tarragona i al total de Catalunya són molt rellevants, i es que al 2015 Mont-roig del Camp és el segon municipi amb més oferta de càmpings de Catalunya amb una oferta de 11.838 places per darrere del municipi gironès de Torroella de Montgrí i l'Estartit, amb 14.985 places de càmping. Mont-roig del Camp té 1.534 places més que la població empadronada al municipi. Pel que fa al rànking del número d'establiments, però, el municipi es troba en la posició cinquena, compartint lloc amb Tarragona, amb 6 establiments de càmping censats. El fet que Mont-roig sigui el segon municipi pel que fa a oferta de places de càmping i el cinquè pel que fa a número d'establiments de càmping demostra que els càmpings del municipi són molt grans i amb molta capacitat (Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme, 2015).

A continuació es mostra cartografia evolutiva de Catalunya per municipis i les marques turístiques actuals per al període 1975-2015, així com taules referents als rànquings de places per al mateix període. Aquest tipus de cartografia no només ens permet veure la

transformació quantitativa de l'oferta dels càmpings, sinó que també ens permet fer-ho en l'espai. Això ens permet distingir patrons i diferents caràcters evolutius en el territori, comprovant el creixement real dels càmpings de Mont-roig del Camp.

Pel que fa a la situació de Mont-roig del Camp en el rànking de places a nivell de Catalunya, és destacable el fet que, durant el període 1975-2015, les 10 primeres posicions sempre hagin estat ocupades per municipis que tenen una part del seu terme municipal vora mar. Podem comprovar com l'especialització en l'oferta de places de càmping en relació altres allotjaments no és un fet exclusiu de Mont-roig del Camp, i es que, com podem apreciar en l'annex 6, cinc municipis de Catalunya han estat compresos entre els 10 primers durant tot el rànking.

Pel que fa a Mont-roig del Camp, podem comprovar com el municipi es manté amb colors càlids durant tot el període, indicant una gran densitat de places de càmping. Així doncs, l'any 1975 queda inclòs en la tercera categoria més elevada, del 1981 al 1983 en la segona categoria més elevada i a partir de l'any 1984 i fins al final de la sèrie es manté en la primera categoria.

Els canvis més visibles en l'evolució de tot el període es concentren a les costes de la Costa Daurada i la Costa Brava, on s'hi contempla una clara intensificació de les places, i també en l'àmbit de la marca turística Pirineus i Vall d'Aran, on l'oferta comença a sorgir a partir dels anys 1980's i després s'intensifica.

Mont-roig del Camp és el municipi capdavanter pel que fa a l'oferta de places de càmping a l'àmbit no només de la Costa Daurada, sinó de tota la província de Tarragona. La grandària dels càmpings de Mont-roig del Camp està directament relacionada amb la qualitat, és a dir contra més grans són els càmping més qualitat d'allotjaments i més qualitat i varietat de serveis s'ofereix. Així doncs, els càmping Playa Montroig amb 1130 unitats d'acampada, 32 bungalous i capacitat per 182 mobil-homes, i el càmping La Torre del Sol, amb un total de 935 unitats d'acampada, 91 bungalous i capacitat per 227 mobil-homes, són els més grans del municipi amb diferència. El càmping Els Prats està en tercer lloc amb 415 parcel·les d'acampada, 20 bungalous i 9 mobil-homes. En quart lloc pel que fa a capacitat hi trobem el càmping Playa y Fiesta amb 268 unitats d'acampada i 60 bungalous. El càmping Oasis Mar ocupa el cinquè lloc amb 250 parcel·les i 11 bungalous. Per últim, el càmping Miramar està en sisè i últim lloc amb 255 unitats d'acampada.

Així doncs, les figures 13.1,13.2, 13.3, 13.4 i 13.5 mostren juntament als annexos 5.1, 5.2, 5.3 i 5.4 l'evolució de les densitats de places de càmping a Catalunya per al període 1975-2015.

Oferta de places de càmping a Catalunya per marques turístiques i municipis (1975-1986)

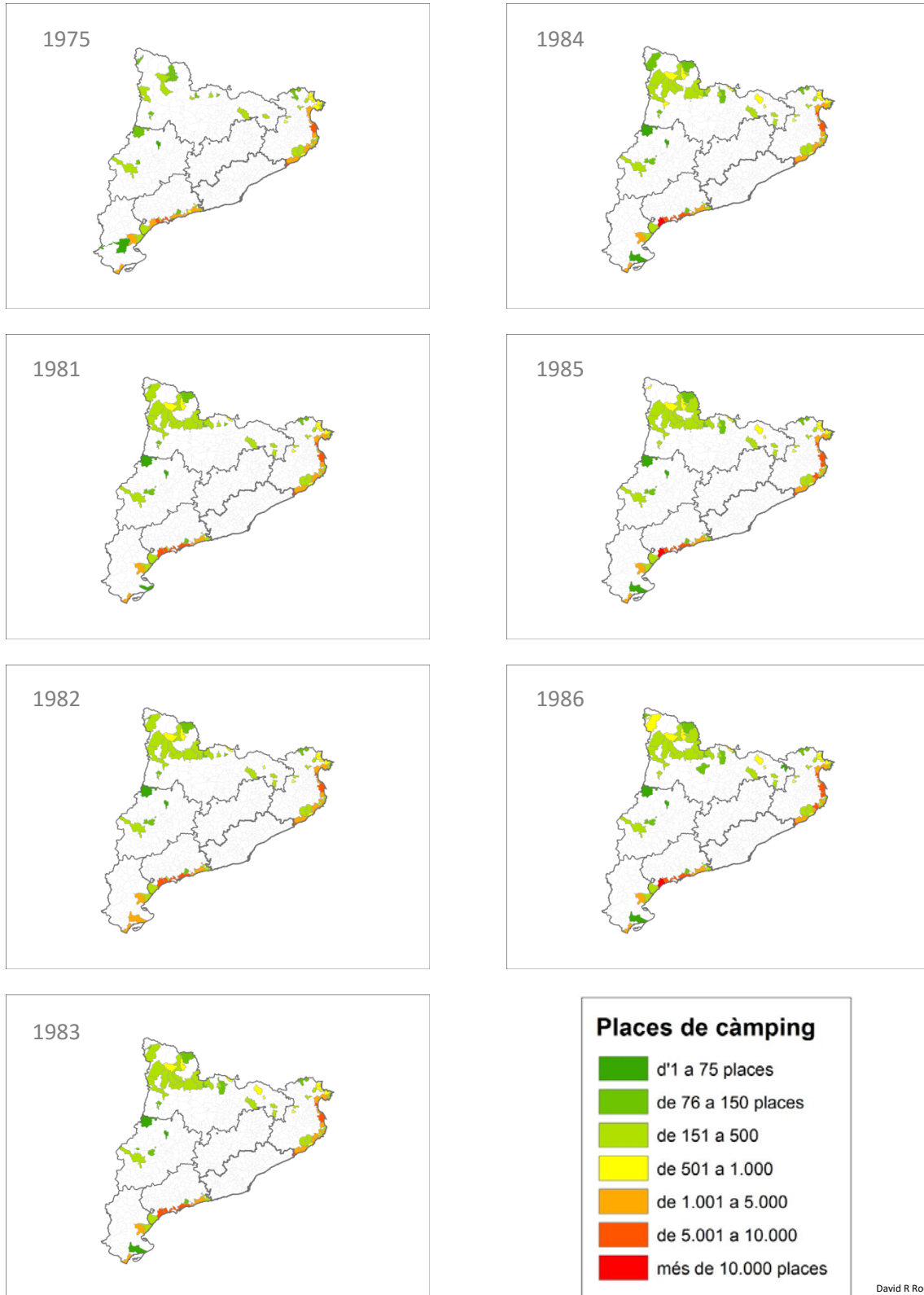

Figura 13.1. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1975-1986). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Oferta de places de càmping a Catalunya per marques turístiques i municipis (1987-1993)

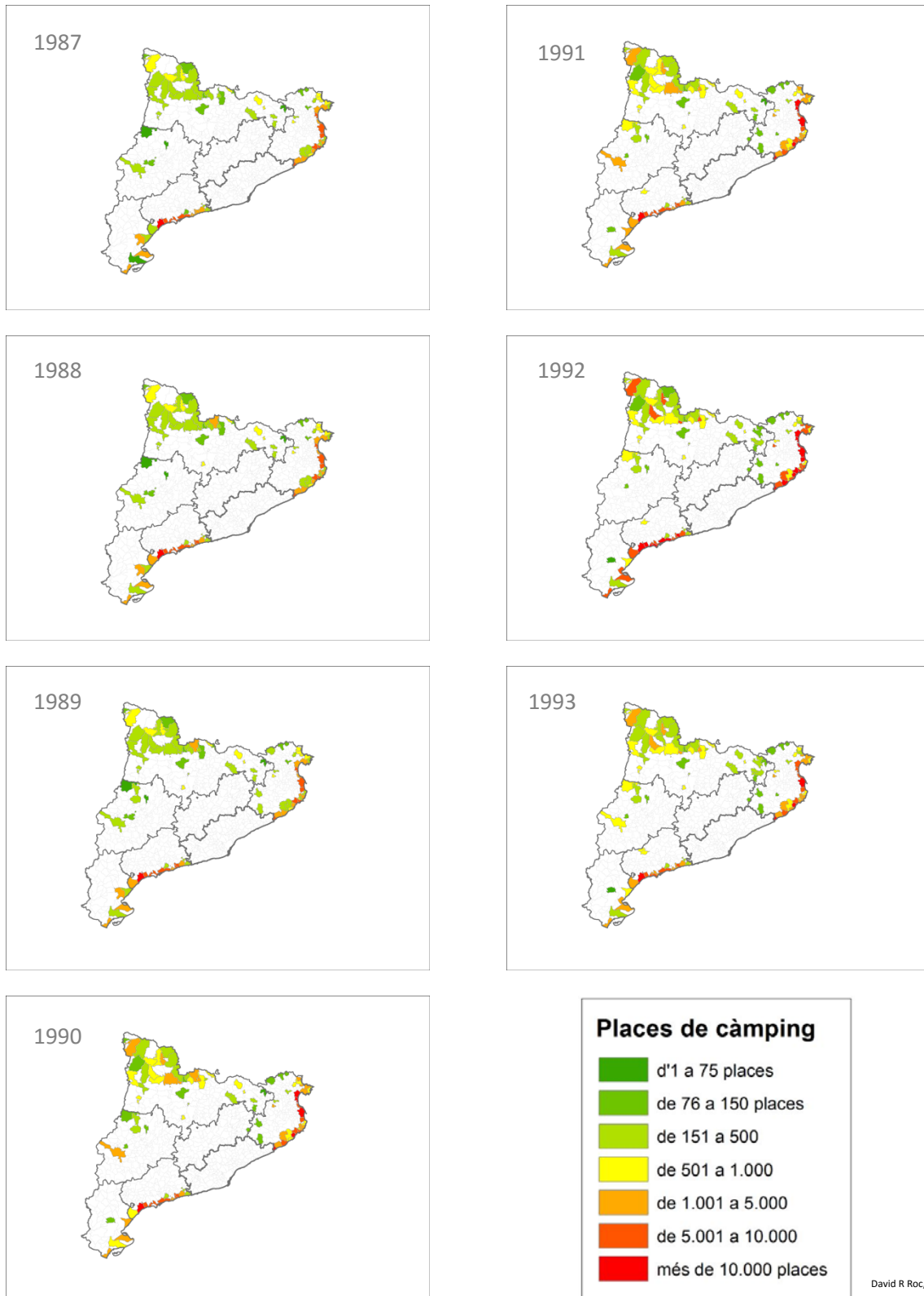

Figura 13.2. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1987-1993). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Oferta de places de càmping a Catalunya per marques turístiques i municipis (1994-2002)

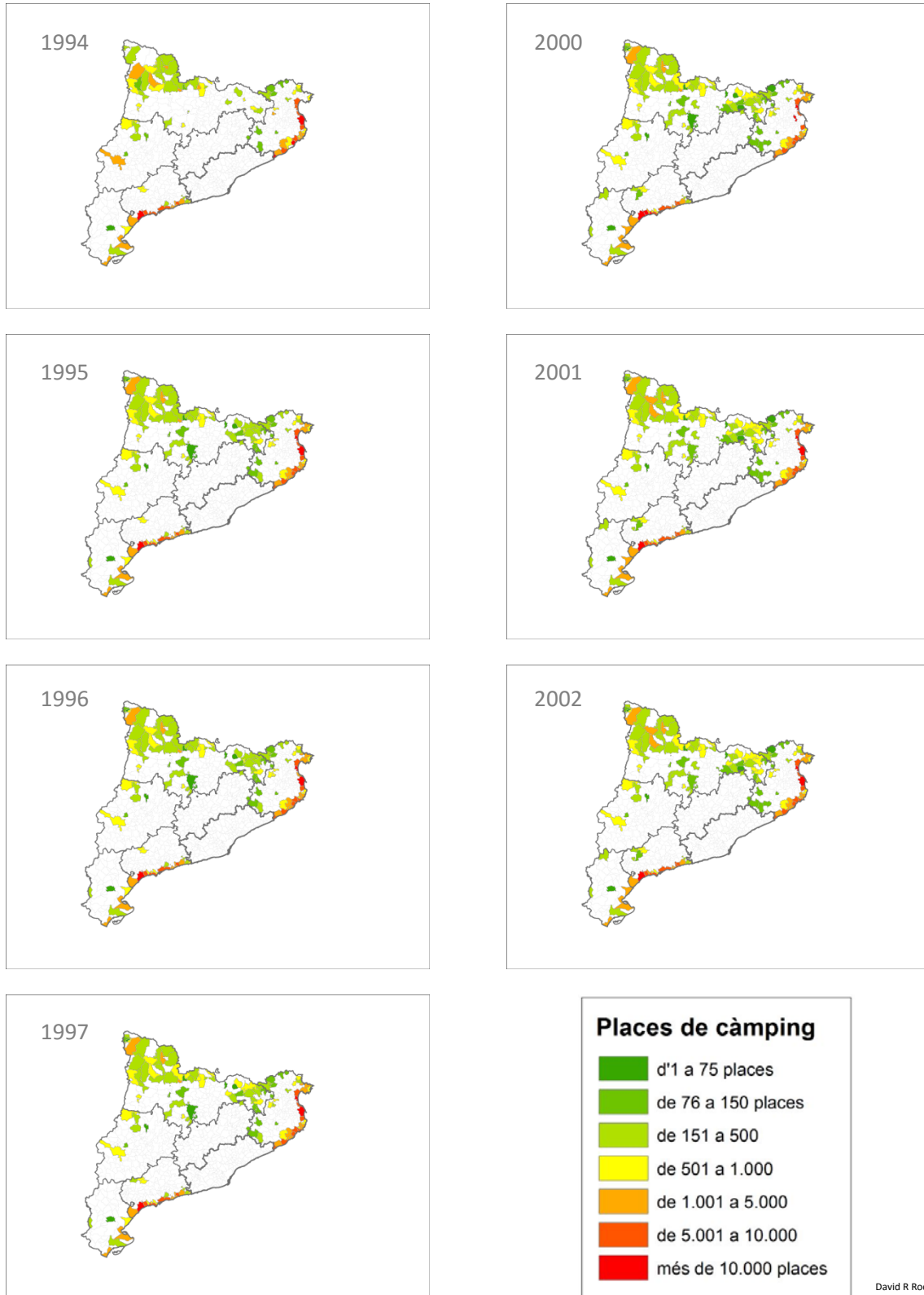

Figura 13.3. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1994-2002). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Oferta de places de càmping a Catalunya per marques turístiques i municipis (2003-2009)

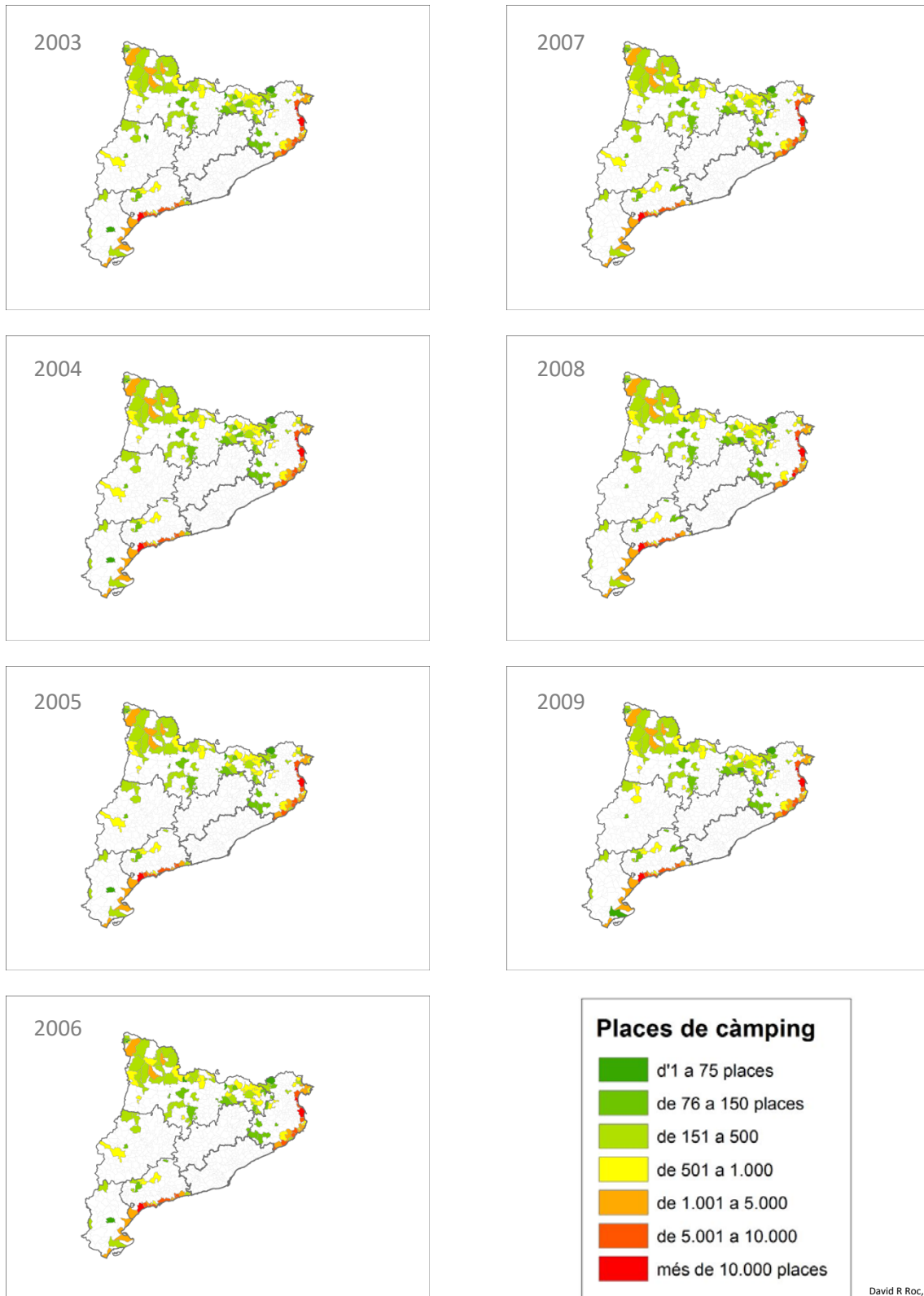
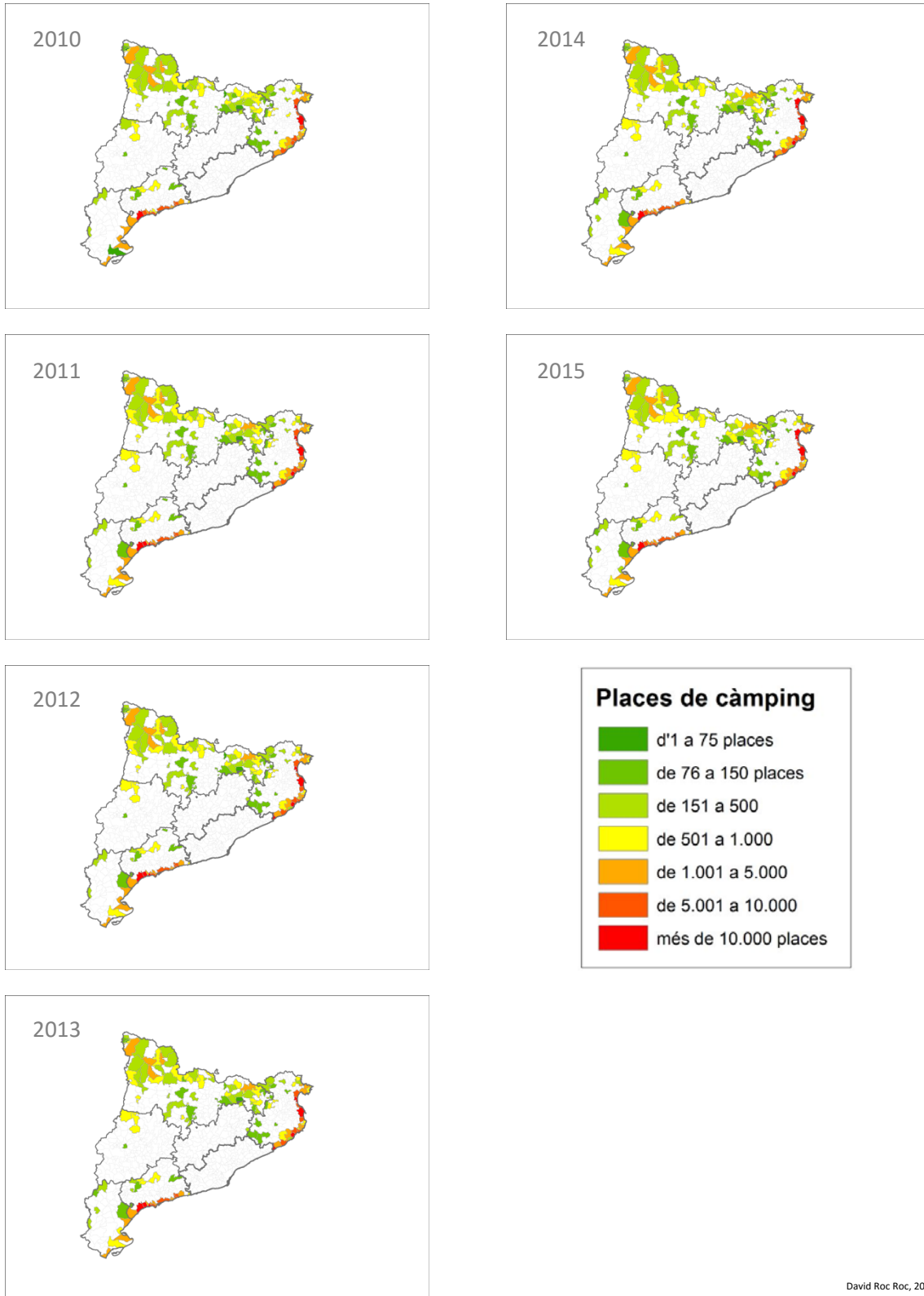

Figura 13.4. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1995-2009). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Oferta de places de càmping a Catalunya per marques turístiques i municipis (2010-2015)

David Roc Roc, 2016

Figura 13.5. Oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (2010-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

3.7 El planejament territorial i urbanístic dels càmpings de Mont-roig del Camp

Tal i com s'especifica en el punt 2.3. *El marc legal: regulacions, paisatge i urbanisme*, el POUM de cada municipi estableix la classificació dels sòls. Per aquest motiu, les directrius i regulacions del Pla d'Ordenació Municipal de Mont-roig del Camp són fonamentals a l'hora d'entendre el desenvolupament dels càmpings en el terme del municipi.

El POUM és l'instrument encarregat de l'ordenació territorial municipal de Mont-roig del Camp. El pla vigent va ser aprovat definitivament per la Comissió Territorial d'Urbanisme de Tarragona en data 30 de novembre de 2006, i es va publicar al DOGC núm. 4869, de data 25 d'abril de 2007. Abans de l'existència del pla actual, però, l'ordenació territorial del municipi estava reglada pel Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU), redactat pel consistori mont-roigenc i aprovat i publicat per la Comissió d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya.

El POUM de Mont-roig del Camp considera la gran dinàmica turística que es produeix dins del municipi dedicant un apartat sencer a aquest fet en la seva diagnosi sota el títol *El canvi turístic*. En ell les inquietuds que hi són tractades són la diferenciació del turisme respecte a altres activitats, sobretot pel que fa a producció cultural, la superació de la concentració d'activitats turístiques en determinats indrets i en distintes escales mitjançant la introducció de noves destinacions i ofertes alternatives, trobar solució a la crisi de la massificació turística, tant en el procés de producció com des del costat del consum, implantar noves formes de turisme per satisfer noves demandes i nous hàbits de consum i el degut tractament dels canvis i innovacions en el procés de producció i consum turístics (POUM Mont-roig del Camp, 2006).

El turisme ha de catalogar-se com una pràctica social generadora d'un tipus d'activitat que requereix del fonament espacial per al seu desenvolupament. Això condueix a la configuració territorial de l'activitat turística i a les diferents modalitats d'ocupació turística del territori (López, 1999).

Es considera que l'activitat turística està experimentant canvis. En primer lloc s'afirma que s'està diversificant l'oferta, en segon lloc es creu que la pressió causada per la preocupació pels seus impactes socials, econòmics i medi ambientals és major. Encara i així, encara no s'ha substituït ni ha fet desaparèixer a l'etapa fordista caracteritzada pel turisme de masses, essent la modalitat més productiva (POUM Mont-roig del Camp, 2006).

Per tal de considerar l'oferta, cal subratllar un dels fets distintius: els actuals canvis en els processos productius, les significatives transformacions recents de l'ètica social a Europa que ha deixat d'estar centrada en el treball per comprendre l'oci i l'aparició de nous hàbits de consum han fet redescobrir els continguts culturals del turisme i ens permeten repensar-lo de nou des d'una nova dimensió. Una dimensió que ha de tenir necessàriament en compte que, per causa de les noves condicions productives del capitalisme contemporani, la cultura s'ha convertit també en una mercaderia que no només és útil per a instruir i educar, sinó també per a entretenir, i que el turisme té cada vegada més com a objectiu generar experiència i emocions a aquells que el practiquen (Antón, 2002).

L'apartat final del POUM considera la importància de l'ordenació territorial municipal per al turisme. S'afirma que la tasca de la Organització Mundial del Turisme es presa com a element a seguir per tal d'aplicar les anomenades "bones pràctiques" en turisme, es a dir les guies sobre el desenvolupament turístic sostenible per les administracions locals. El paper de la gestió pública de primer nivell és clau pel que fa la gestió de les destinacions turístiques, i és el que constitueix un nivell bàsic i essencial en la planificació dels espais i destinacions turístiques. El document anomena l'existència de mesures sobre la limitació del creixement incloent mesures de descalcificació del sòl urbanitzable en el planejament urbanístic municipal sobre el recolzament a la gestió ambiental i sobre la revalorització del paisatge, però no considera directament la seva aplicació. Tot i això es té en consideració que, davant de la massificació del turisme, és necessària la instauració de pràctiques sostenibles, pràctiques que hauria d'incloure la limitació de creixement i la descalcificació de sòls en nombrosos cassos.

Imatge 6. Inicis dels càmpings Playa Montroig (dreta) i Torre del Sol (esquerra), 1971. Font: Arxiu J. Ignacio Muro.

La bona adequació de l'espai disponible de Mont-roig del Camp amb grans superfícies de terrenys agrícoles plans propers a platges de sorra fina, accés a aigua potable i les bones comunicacions són les principals raons per la proliferació dels càmpings a Mont-roig del Camp (imatge 6). La dècada dels anys 1980's agafa el relleu del boom turístic dels 1960's i 1970's. No hi havia tant turisme d'hotels i les segones residències i urbanitzacions començaven a estar més regulades. Llavors es va potenciar l'oferta de càmpings ja existent. És en aquest moment quan els càmpings creixen i es consoliden com a tipologia d'allotjament turístic punter a Mont-roig del Camp. Tot i això en la majoria dels casos no es perd el caràcter d'empreses familiars, configurant els càmpings de Mont-roig del Camp com una activitat molt atomitzada.

Les característiques dels establiments de càmping, la manera i la situació turística i geogràfica de Mont-roig del Camp va permetre el sorgiment dels càmpings com a empreses de caràcter familiar. Els propietaris de terrenys propers al mar que decidiren explotar les seves propietats oferint serveis de càmping varen continuar fent-ho de forma humil i atomitzat, com els negocis agrícoles que abans hi havia hagut. Posteriorment, el sector evolucionaria i es donaria pas a la creació d'un entramat empresarial que troba els seus orígens en els negocis familiars. Pel que fa als inversors externs, en la majoria també començaren l'explotació d'aquest tipus d'establiments de manera molt similar.

Gran part de la superfície dels càmpings de Mont-roig del Camp encara estan compresos en sòl no urbanitzable i, d'acord al punt g) del Article 18 del Capítol Segon de la Llei d'Urbanisme, estan regulats per Plans Especials. L'ús del sòl com a "càmping" queda definit en l'Art. 81. "Definició dels usos per raó de llur funció", com la convivència agrupada de persones a l'aire lliure, en tendes desmuntables de materials tèxtils, roulotte o mobil-home en recintes delimitats que comptin amb serveis sanitaris. Únicament es permeten les edificacions necessàries per a la prestació de serveis comuns i aquelles altres admeses per la normativa sectorial vigent (POUM Mont-roig del Camp, 2006).

Tot i això, cal tenir en compte la notable confusió pel que fa a catalogacions i règims dels sòls, i es que aquests han variat molt notablement des de l'obertura dels càmpings. Degut al tractament legal especial d'aquest cas ho han fet de forma molt incerta, i és que la quantitat d'eines legals que fan referència a un mateix territori és en molts casos molt elevada, origen de moltes discrepàncies i disconformitats entre agents públics i privats.

En la regulació d'usos i activitats, l'ús de càmping queda comprés de la següent manera:

1. Aquest ús requereix la tramitació i aprovació d'un Pla Especial, que tindrà per objecte ordenar l'àmbit. El Pla determinarà aquest àmbit com a finca indivisible. 2. El Pla especial determinarà les obres i instal·lacions necessàries per a dotar dels serveis adequats al càmping, que abastaran almenys, els accessos, la captació, potabilització, dipòsits i distribució de l'aigua potable; la xarxa d'aigües residuals, la seva depuració i abocament; la connexió, transformació i xarxa de distribució d'energia elèctrica i la xarxa d'enllumenat. 3. La regulació del càmping i caravàning es regirà, a més, pel que disposi la normativa sectorial vigent sobre ordenació de la pràctica del càmping i dels establiments dedicats a aquest fi, i per la que determina el procediment per a l'autorització dels establiments dedicats a la pràctica del càmping i les disposicions que el desenvolupin. 4. Queda prohibida la lliure acampada (POUM Mont-roig del Camp, 2006).

L'Art. 98 també fa referència a la regulació dels càmpings. Aquest regula de la dotació mínima d'aparcaments segons els usos. Així doncs, en el cas del càmping s'especifica: *caldrà fer la previsió d'un lloc d'aparcament per cada plaça d'acampada. Es preveurà una plaça propera a l'entrada del càmping i resguardada de les vistes dominants* (POUM Mont-roig del Camp, 2006). D'aquesta manera caldrà proporcionar aparcament suficient per a tots els campistes, fent una previsió de quants llocs d'aparcament seran necessaris. Tot i això cal veure les qualitats que aquests hauran de tenir, i és que s'exigeix que l'aparcament sigui proper a l'accés del càmping i també que el seu impacte visual, tant des de dins com des de fora del càmping, sigui baix. D'aquesta manera es facilita l'expansió dels càmpings, i l'habilitació d'aparcaments propers al càmping està permesa sempre i quan l'impacte visual quedi camuflat a la major part de la ciutadania. Això no només permet acollir més vehicles, també permet tenir més unitats d'acampada al permetre estacionar els vehicles fora dels càmpings pròpiament dits.

Aquestes són les regulacions referents a l'ordenació territorial municipal de Mont-roig del Camp de cara als càmpings. Així doncs, en l'apartat de regulació de tots els usos del sòl no urbanitzables, s'exclouen als càmpings, i es que estan compresos com excepcions que han de ser regulats en cada cas per plans espacials individuals. Pel que fa al tractament dels càmpings per part del POUM, podem notar com aquest facilita el funcionament i l'expansió d'aquest tipus d'allotjament, permetent moltes de les regulacions augmentar la qualitat i la quantitat d'aquest tipus d'establiments.

3.8 Cartografia i disposició territorial dels càmpings

Tot i que des de la seva instauració tots els càmpings de Mont-roig del Camp s'han situat al litoral del municipi degut a la seva oferta principal de tipus sol i platja, els càmpings han anat evolucionant enormement en alguns cassos. Gràcies a les ortofotomatges en podem comprendre el resultat i situació actuals. Per poder arribar a entendre les diferents situacions, però, cal veure primer les dinàmiques dels espais on s'ubiquen els càmpings.

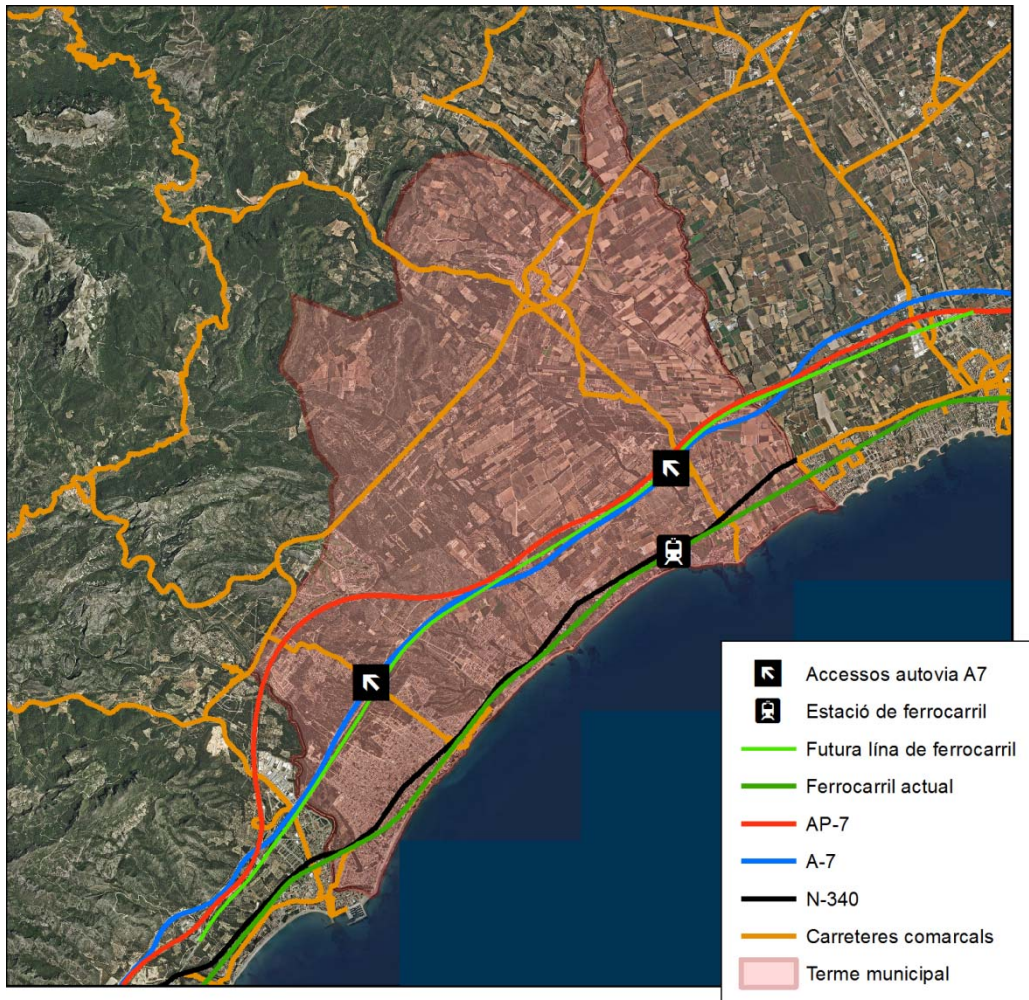

Figura 14. Les vies de comunicació de Mont-roig del Camp. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del ICC i del Departament de Territori i Sostenibilitat, 2015.

A la figura 14 hi podem comprovar la ubicació dels càmpings i la complexitat del territori on s'ubiquen, i és que la complexitat i l'ocupació del territori s'intensifica quan és més propera a la costa. Com podem comprovar, totes les línies de comunicació importants estan pròximes al litoral. L'autopista AP-7 i la autovia A-7 circumval·len les activitats que es donen al litoral, i es que aquestes van ser construïdes posteriorment a la ocupació litoral. La via fèrria i la carretera

nacional, en canvi, són vies de comunicació que ja existien abans de la ocupació del litoral i que ara entrecreuen els serveis propers al litoral condicionant molt aquestes activitats.

Mont-roig del Camp es troba en un emplaçament de gran dinamisme, i es que el terme municipal es creuat pels eixos viaris més importants del Mediterrani. Aquest fet esdevé un punt en benefici dels càmpings, i es que d'aquesta manera es facilita l'accés dels clients. No obstant, aquesta situació també pot ser un factor contra productiu al saturar el territori.

Les vies de comunicació, però, també actuen de forma negativa al partir el territori interrompent-ne les seves activitats. L'autopista AP-7 i la autovia A-7 són carreteres de gran capacitat, i en el cas de l'AP-7 no existeix cap accés dins del terme municipal de Mont-roig. L'autovia A-7 consta de dos accessos al terme de Mont-roig del Camp, no obstant cal tenir en compte que aquesta infraestructura encara no està finalitzada, i per això encara no compleix la funció de via de comunicació de gran distància, fet que limita l'accés de clients per aquesta via de forma considerable.

Els càmpings es troben encaixonats entre la via fèrria, la carretera N-340 i amb el mar Mediterrani. La gran proximitat de les vies de comunicació, sobretot pel que fa a la via fèrria, perjudica molt aquest tipus d'activitats per les seves característiques. La línia fèrria, tot i disposar d'estació al municipi, no es pot considerar clau en l'accés de clients als càmpings, ja que aquests ho solen fer amb transport per carretera. Per aquest motiu el ferrocarril suposa un problema de magnitud important per a aquest tipus d'establiments, i es que cal tenir en compte que aquesta és la única línia fèrria que voreja el mediterrani, fet que explica la gran afluença de trens. Aquesta infraestructura, a més, és de tram únic i és força obsoleta, fet que augmenta enormement la perillositat i les molèsties ocasionades per aquest equipament en els seus trams propers als nuclis poblacionals i als càmpings.

Amb l'habilitació del conjunt d'infraestructures pertinents al Corredor del Mediterrani, el litoral del municipi quedarà molt descongestionat al desviar-se els eixos viaris per l'interior del terme. Així doncs, està previst que l'eix viari en construcció de doble sentit i construït amb tecnologia actual substitueixi l'obsoleta via fèrria actual properament. Això no només millorarà la qualitat dels càmpings, sinó que a més els permetrà expandir-se al desaparèixer aquestes fronteres clarament limitadores. D'aquesta manera, la construcció de la carretera A-7, pretén complir les mateixes funcions per al transport de carretera.

Figura 15. Ubicació dels càmpings de Mont-roig del Camp. Font: Elaboració pròpia a partir de dades del ICC, 2015.

El paper de la carretera N-340, en canvi, va més enllà que el de la resta de vies de comunicació. Aquesta infraestructura, actualment antiquada i obsoleta en gran part dels seus trams, ha estat l'element vertebrador dels càmpings. Com podem comprovar en la figura 15, la gran majoria dels establiments d'aquest tipus es troben a tocar d'aquesta carretera. Aquesta va ser, juntament amb el ferrocarril, l'única via de comunicació de la costa fins l'any 1974, quan es va inaugurar l'autopista AP-7 en el seu tram Comarruga-Amposta. Així doncs, els primers càmpings de Catalunya i d'Espanya es van començar a situar a la vora de la principal carretera

que vorejava les costes mediterrànies a Espanya, la N-340, permetent així un fàcil accés de turistes amb l'ús de vehicles privats.

A continuació es presenten composicions cartogràfiques de caràcter evolutiu per a tots els càmpings existents a Mont-roig del Camp. Amb l'ajuda de les composicions s'analitzen les situacions en cada cas i es destaquen els problemes comuns en matèria de ubicació des de la seva aparició.

Totes les composicions segueixen la mateixa estructura. L'ordre dels comentaris va d'est (dreta) a oest (esquerra) de la figura 15. Pel que fa als quadres del costat esquerre, el primer quadre mostra la parcel·la on s'ubiquen els càmpings, el segon la situació de l'espai on s'ubica el càmping l'any 1940 i el tercer la situació de l'actual ubicació del càmping l'any 1990. Pel que fa als quadres de la dreta, el primer comprèn una ortofotografia actual, el segon una de 1986 i el tercer una de l'any 2000. Tots els quadres, a excepció del de la ortofotografia actual, mostren el punt on s'ubica el conjunt d'edificis més gran en cada cas. En el cas de la ortofotomatge més recent, la de l'any 2015, també es mostra la superfície actual del càmping.

Càmping Oasis Mar, base cadastral (2016).

Càmping Oasis Mar, ortofoto (2015).

Càmping Oasis Mar, ortofoto (1946).

Càmping Oasis Mar, ortofoto (1986).

Càmping Oasis Mar, ortofoto (1990).

Càmping Oasis Mar, ortofoto (2000).

Figura 16.1. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Oasis Mar i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

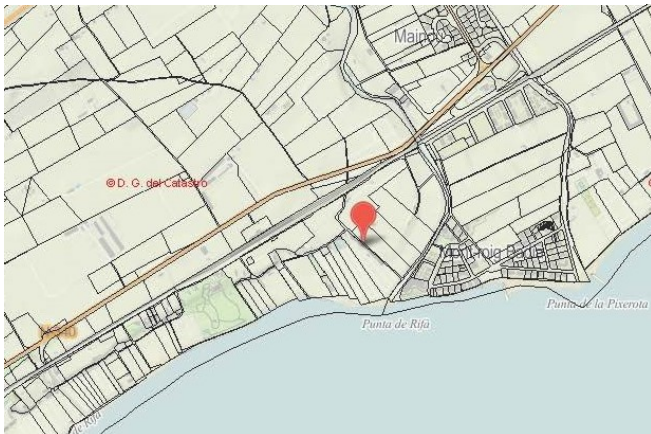
El càmping Oasis Mar és el més oriental dels càmpings de Mont-roig del Camp, a 1,5 km aproximadament del límit amb el terme municipal de Cambrils, molt proper a la punta de la Pixerota i vorejant la riera del Pixerot. El càmping es va instaurar l'any 1969. Per aquest motiu, tal i com podem apreciar en la figura 16.1, podem començar a apreciar modificacions de la ubicació original i dels seus voltants a partir de la ortofotoimatge corresponent a l'any 1986. Així doncs, els fets més destacables pel que fa a diferències entre l'any 1946 i el 1986 són l'aparició de la urbanització Mont-roig Badia entre la punta del Rifà i la punta de la Pixerota, que gairebé no ha experimentat canvis des de l'any 1986 fins a l'actualitat, així com les aparicions de les urbanitzacions Mainou i Rustical Balnearis, una mica més amunt de la riera del Pixerot i de la riera del rifà respectivament. La urbanització Rustical Balnearis no experimenta grans canvis des del 1986, però al sud de la urbanització Mainou en canvi, es poden experimentar moviments de terres des de l'any 1990 que finalment esdevindran en una petita urbanització aïllada entre els anys 2000 i 2015.

Un fet que canvia de manera considerable, per contra, són les costes. Com podem apreciar les platges de l'any 1946 són molt més amples que les dels anys posteriors, fet que demostra clares modificacions en la costa, interrompent la circulació de sediments marins des del nord del litoral català.

La situació del càmping es apartada de les vies de comunicació, que tampoc han experimentat canvis rellevants en aquest cas, tot i que en el cas dels camins en molts casos han estat pavimentats i la carretera N-340 ha guanyat rellevància entre els anys 1946 i 1986.

Pel que fa al càmping Oasis Mar, no s'aprecien grans impactes en des de la seva instauració, més que l'entramat de les parcel·les d'acampada. A partir de l'ortofotoimatge de l'any 2000, però, es poden apreciar construccions com petits edificis i basses d'aigua.

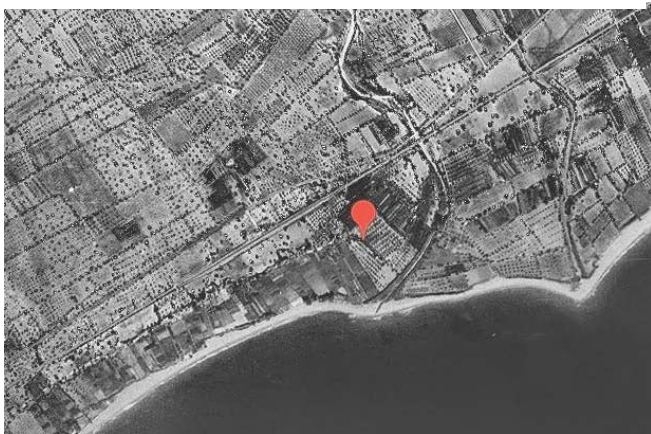
Càmping Playa y Fiesta, base cadastral (2016).

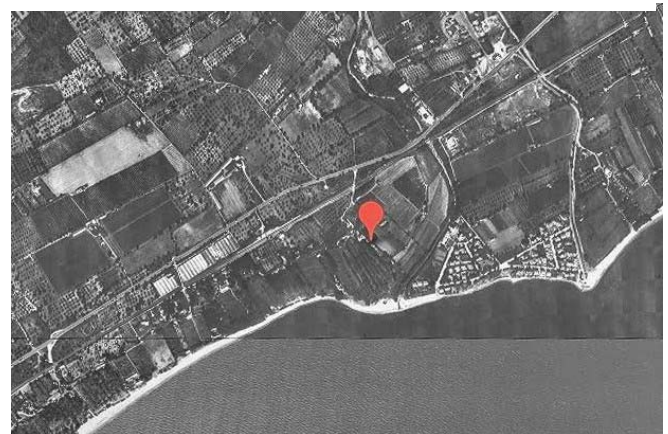
Càmping Playa i Fiesta, ortofoto (2015).

Càmping Els Prats, ortofoto (1946).

Càmping Els Prats, ortofoto (1986).

Càmping Els Prats, ortofoto (1990).

Càmping Els Prats, ortofoto (2000).

Figura 16.2. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Playa i Fiesta i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

En el cas de les ortofotoimatges referents al càmping Els Prats, també podem comprovar el sorgiment de la urbanització Mont-roig Bahía. En aquest cas, però, la grandària i la evolució del càmping han estat diferents, i per aquest motiu l'evolució és més fàcilment apreciable en aquest cas.

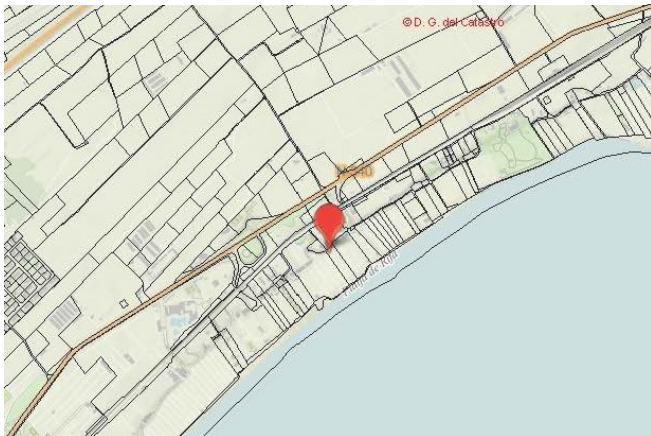
La ubicació del càmping Playa y Fiesta es troba entre la desembocadura de la riera del Rifà i la punta del Rifà.

Notem l'establiment del càmping entre les ortofotoimatges de l'any 1946 i l'any 1986, i és que el càmping va ser inaugurat l'any 1969. Tot i això el càmping va augmentar notablement la seva capacitat a mitjanats dels anys setanta. L'any 1990 podem apreciar grans moviments de terres en totes les unitats cadastrals del càmping, i es que l'any 1989 hi va haver una important recalificació que portaria com a resultat la instal·lació de gairebé mig centenar de bungalows l'any 1993 i que poden ser apreciats en l'ortofotoimatge de l'any 2000. L'aspecte del càmping entre els anys 2000 i 2015 varia, intensificant-se les edificacions, i es que l'any 2009 es va portar a terme la instal·lació d' aproximadament mig centenar de bungalows més.

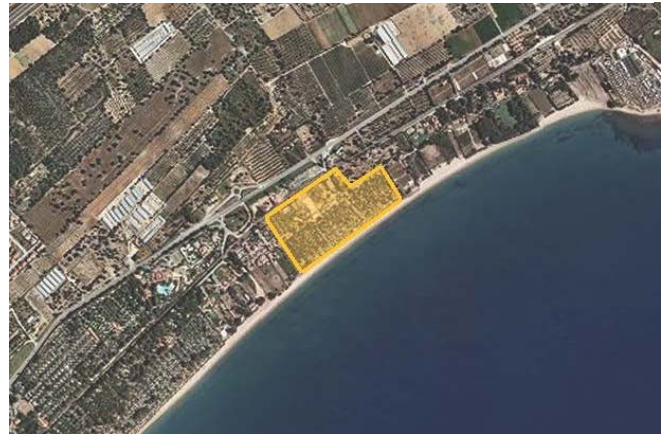
Pel que fa a les vies de comunicació, el càmping no es troba afectat directament per cap via de comunicació, i es que la seva ubicació està lleument apartada, pel que no hi ha grans afectacions directes.

En aquest cas, però, podem comprovar el progressiu retrocés de les costes des de l'any 1946 i fins a l'actualitat. Degut a que la direcció de la sedimentació del litoral català és de nord a sud, aquelles platges que queden orientades al sud o arrecerades per algun accident geogràfic, com en aquest cas per la punta del Rifà, són molt més vulnerables a modificacions en el litoral. La progressiva modificació de les costes més al nord que les de Mont-roig, ha provocat el minvament de sediment en aquest tipus de platges.

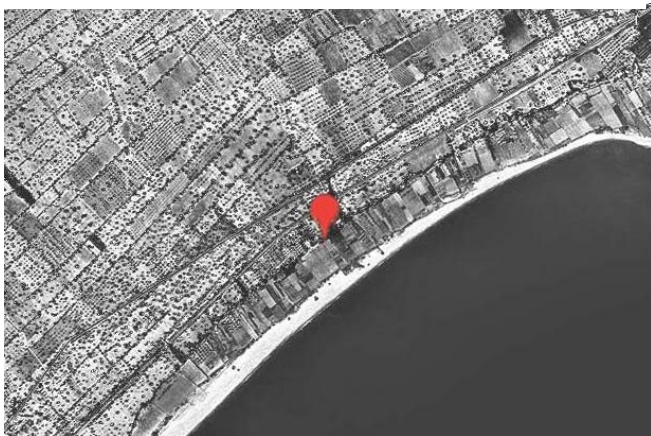
Càmping Els Prats, base cadastral (2016).

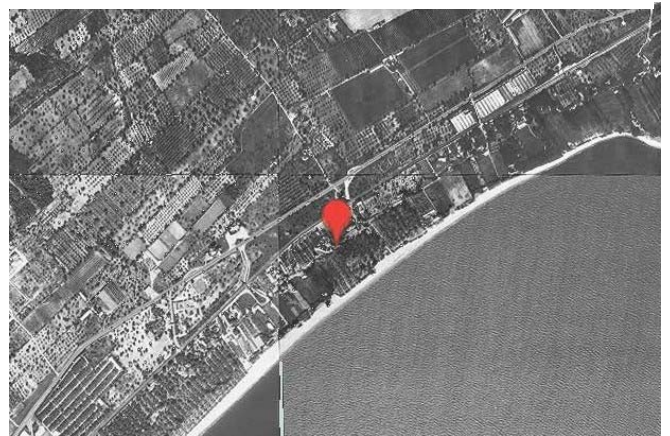
Càmping Els Prats, ortofoto (2015).

Càmping Els Prats, ortofoto (1946).

Càmping Els Prats, ortofoto (1986).

Càmping Els Prats, ortofoto (1990).

Càmping Els Prats, ortofoto (2000).

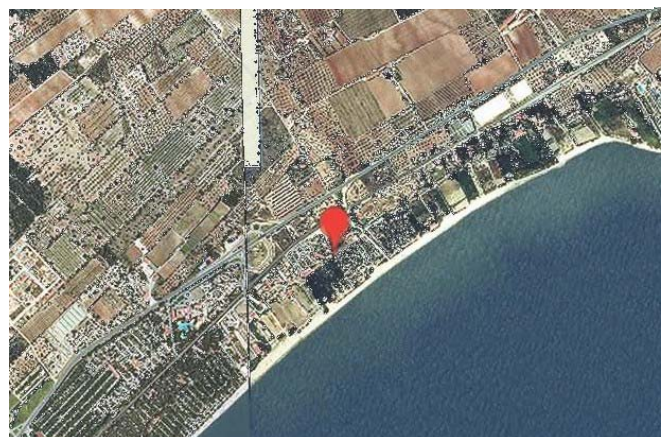

Figura 16.3. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Els Prats i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

El càmping Els Prats, establert l'any 1977, comprèn també en l'actualitat el càmping Màrius, just a continuació del càmping dels Prats seguint el litoral cap al nord i establert l'any 1962. Així doncs en el transcurs de les imatges dels anys 1946 i 1986 podem notar la constitució de l'antic càmping Màrius i també la constitució del càmping dels Prats. L'any 1986 el càmping Màrius queda absorbit pel càmping dels Prats.

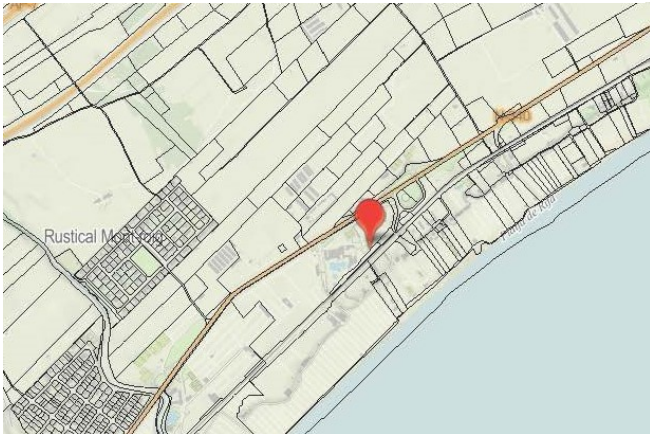
El càmping Màrius va intentar ser reclassificat per tal de poder desenvolupar altres activitats. Tot i això els processos de degradació urbanística del càmping va provocar la retirada de la llicència del càmping, fet que va provocar la seva absorció per part del càmping Els Prats.

L'any 1990 notem moviments de terres a la part del càmping dels Prats, que tal i com podem comprovar en l'ortofotoimatge referent a l'any 2000 portarà com a resultat la instauració de bungalows així com la urbanització de la part més oriental del càmping i la construcció de piscines.

En aquest cas el càmping es troba limitat directament per la via fèrria, quedant encaixonat entre aquesta i el mar. Encara i així no hi ha canvis rellevants en aquest aspecte, ja que la ubicació de la via fèrria és la mateixa durant tot el període d'estudi.

A partir de les imatges en color de l'any 2000 i 2015, podem apreciar com el tipus de vegetació de la ubicació del càmping en aquest cas ha variat moltíssim, i es que s'ha facilitat el creixement de vegetació arbòria.

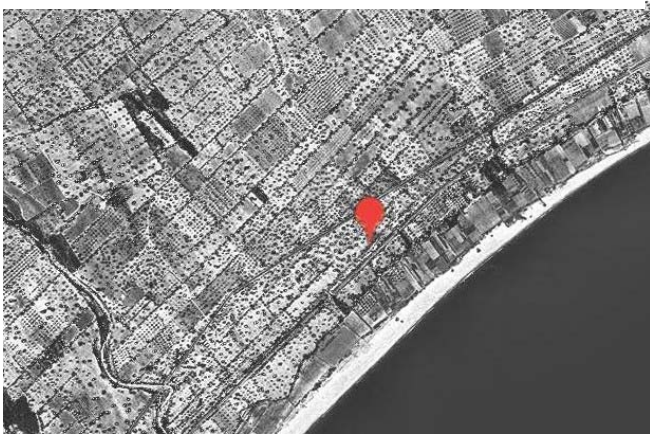
Càmping La Torre del Sol, base cadastral (2016).

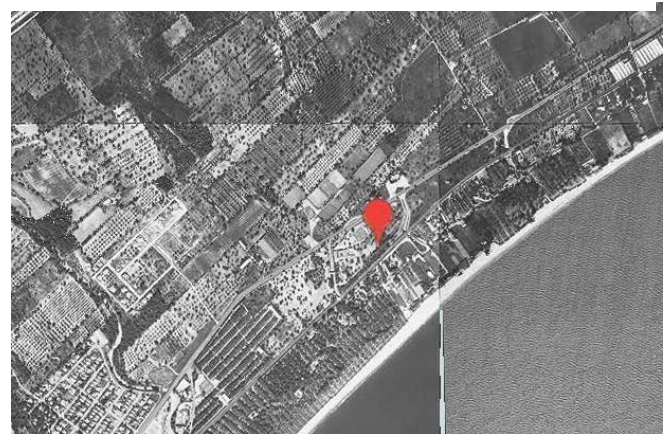
Càmping La Torre del Sol, ortofoto (2015).

Càmping La Torre del Sol, ortofoto (1946).

Càmping La Torre del Sol, ortofoto (1986).

Càmping La Torre del Sol, ortofoto (1990).

Càmping La Torre del Sol, ortofoto (2000).

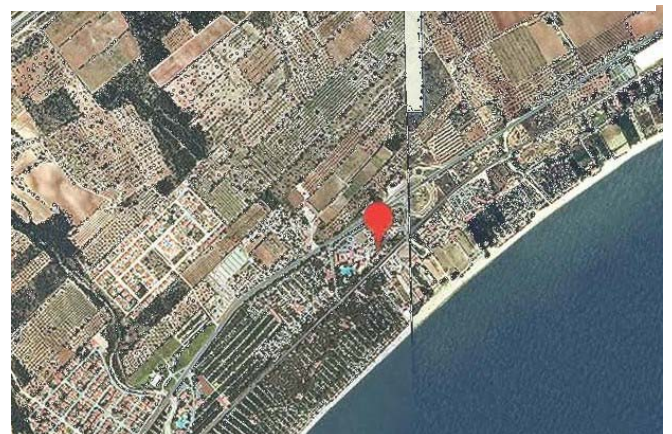

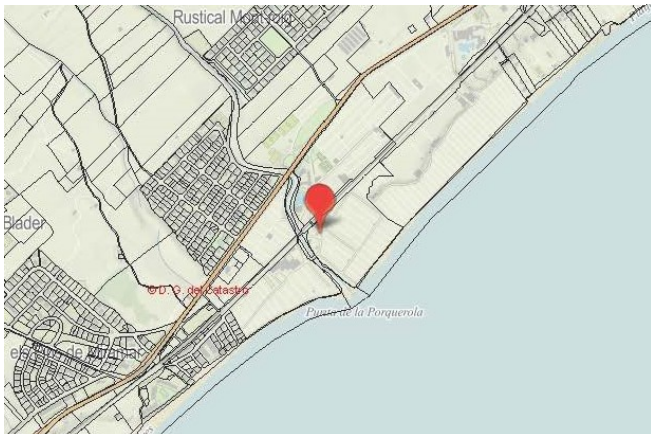
Figura 16.4. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping La Torre del Sol i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

El càmping La Torre del Sol és el segon càmping amb més capacitat de Mont-roig del Camp. El càmping, anteriorment sota el nom de La Torre del Pirata, va ser creat l'any 1961. Com podem comprovar en les diferències entre els anys 1946 i 1986 el creixement és més que notable a la zona entre la via fèrria i la costa sobretot, però també entre la N-340 i la via fèrria. La segona fase de desenvolupament l'apreciem entre els anys 1986 i 1990, quan es milloren notablement els equipaments del càmping. La tercera fase d'expansió va del 1991, quan hi consta una recalificació, fins l'any 2000. De l'any 2000 al 2015, podem comprovar la instauració de serveis perifèrics al càmping, com un pàrking de caravanes i magatzems a la part nord de la N-340 així com algunes construccions a la part més oriental del càmping entre la carretera i les vies del tren. Com podem notar en aquest cas el creixement és enormement exponencial.

Pel que fa al desenvolupament dels voltants, notem com entre els anys 1946 i 1986 sorgeix la urbanització Sant Miquel i l'entramat de la urbanització Rustical Mont-roig, que es desenvoluparà plenament entre el 1986 i el 1990.

Pel que fa a la costa, igual que en el cas de les ortofotoimatges del càmping Els Prats també podem observar la contínua reculada de les platges en aquest sector.

Càmping Playa Montroig, base cadastral (2016).

Càmping Playa Montroig, ortofoto (2015).

Càmping Playa Montroig, ortofoto (1946).

Càmping Playa Montroig, ortofoto (1986).

Càmping Playa Montroig, ortofoto (1990).

Càmping Playa Montroig, ortofoto (2000).

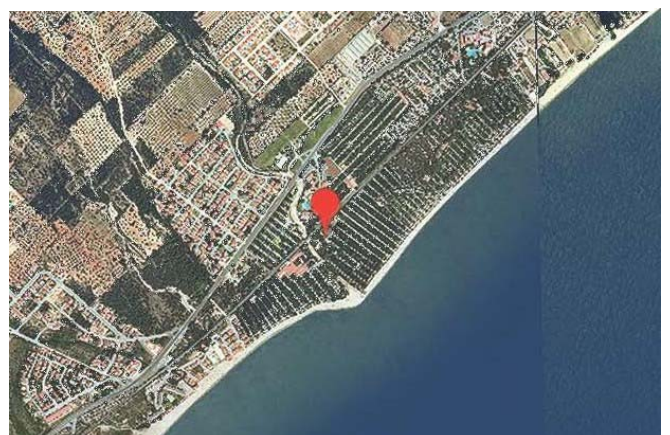

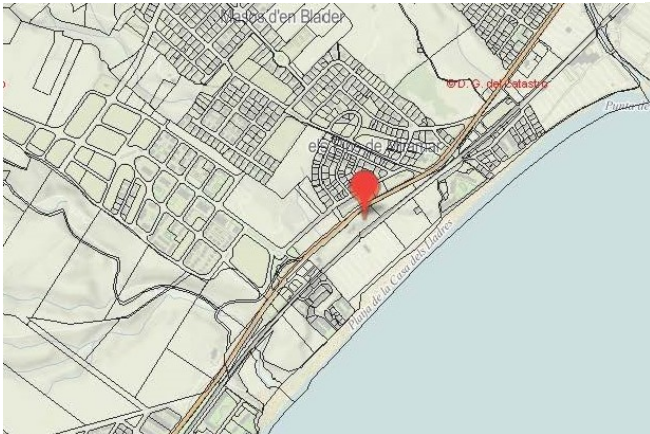
Figura 16.5 . Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Playa Montroig i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

El càmping Playa Mont-roig és el que té més capacitat del municipi. La evolució i instauració del mateix és molt similar al cas del càmping veí, La Torre del Sol, amb qui llista seccions cadastrals.

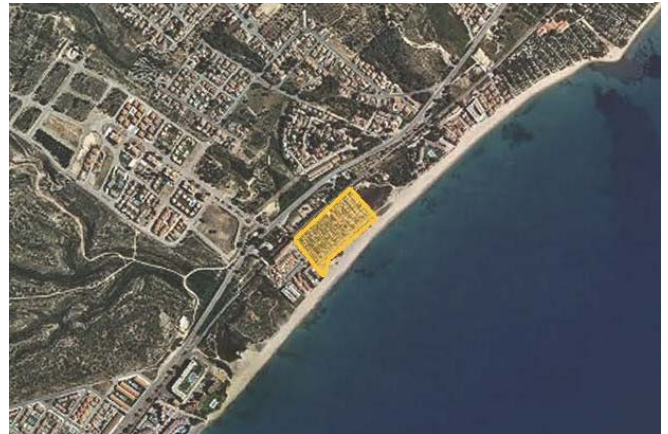
El càmping es comença a desenvolupar l'any 1962, i com podem comprovar entre les ortofotoimatges dels anys 1946 i 1986 el desenvolupament és molt més ràpid que en el cas del càmping La Torre del Sol. Tot i això la resta d'anys no s'aprecien grans desenvolupaments, i es que tot el creixement està concentrat entre l'any 1962 i el 1986. Tot i això en la ortofotoimatge del 1986 podem comprovar com existeix moviment de terres en un dels sectors situats entre la via fèrria i la carretera N-340.

Igual que en altres cassos aquest càmping es troba encaixonat entre la costa, les vies del tren i la carretera, pel que està afectat directament per la separació d'aquestes tres vies de comunicació.

Càmping Miramar, base cadastral (2016).

Càmping Miramar, ortofoto (2015).

Càmping Miramar, ortofoto (1946).

Càmping Miramar, ortofoto (1986).

Càmping Miramar, ortofoto (1990).

Càmping Els Prats, ortofoto (2000).

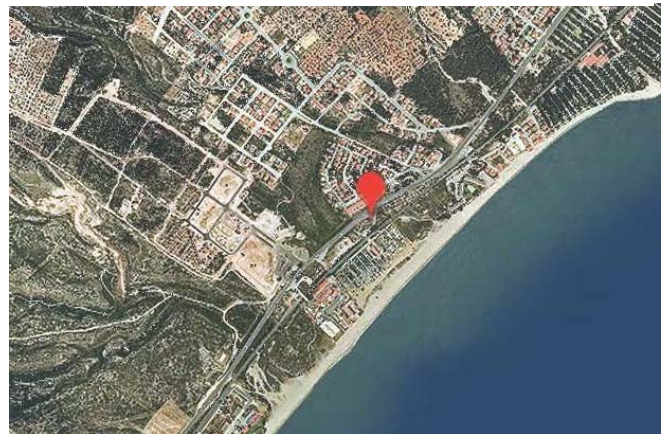

Figura 16.6. Evolució d'ortofotoimatges i base cadastral del càmping Miramar i proximitats (1946-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de Instamaps, 2016.

El càmping Miramar és el que té les dimensions més modestes. La seva situació és comparable a la del càmping Oasis Mar. La ubicació del càmping és la més pròxima a un centre urbà de dimensions considerables, Miami Platja. A més també té molta proximitat a les urbanitzacions Solemio, Masos d'en Bladé i Pins de Miramar.

L'any 1983 el càmping va ser inaugurat. Com podem comprovar en la progressió de les imatges del 1946 al 1986 també s'hi desenvolupa un petit complex d'apartaments que llinda amb el costat més meridional del càmping.

Des de l'any 1990 al 2000 veiem com sorgeix un petit edifici entre la via i la carretera, però a part d'això no s'experimenten grans canvis en el sector entre la N-340 i la via fèrria, fet que demostra les grans limitacions que, sobretot la via fèrria, presenten per al desenvolupament d'activitats. Encara i així, però, gràcies a la gran qualitat de la ortofotoimatge referent a l'any 2015, podem veure com els elements situats en les parcel·les semblen ser bastant fixos.

Per que fa a la costa, en aquest cas, no s'hi aprecien gaires variacions, i es que en aquest cas la costa es favorable a la captació de sediments.

3.9 De les zones d'acampada als resorts turístics

La gran majoria dels càmpings han evolucionat i s'han adaptat a les noves necessitats, adversitats i a les regulacions instaurades per tal de practicar aquesta activitat. Així doncs, la creixent demanda i la major exigència d'aquesta ha, forçat als establiments a millorar els seus serveis per tal de trobar el seu lloc en un mercat tan enormement competitiu com n'és el turístic. Cal veure que en els orígens dels càmpings la demanda estava composta per un tipus de client molt determinat, en canvi avui en dia els càmpings acullen molts tipus de clients diferents amb necessitats i gustos variats, fet que obligarà als càmpings a augmentar i millorar els seus serveis per tal de mantenir la seva competitivitat.

Una clara evidència de la gran evolució dels càmpings són les diferents definicions oficials donades per la legislació corresponent i les entitats públiques, que han hagut d'anar adaptant i especificant el concepte de càmping segons aquest ha anat variant.

Així doncs, els diccionaris encara mantenen les definicions més clàssiques de càmping. El mot "càmping" queda actualment descrit per dos definicions en el diccionari de l' Institut d'Estudis Catalans (IEC). La primera descriu el càmping com a "*Forma de turisme consistent a fer estada en un alberg mòbil, com ara una tenda de campanya o una caravana, generalment dins d'un espai de terreny limitat i equipat per a l'acampada*". La segona definició ho comprèn com a "*Terreny dotat d'instal·lacions per a l'ús dels campistes*"(IEC, 2016). El diccionari de la Real Academia de la lengua Española (RAE) també comprèn dos conceptes diferents de càmping. El primer com "*Campamento (lugar al aire libre)*". El segon com a "*Actividad que consiste en ir de acampada a un camping*" (RAE, 2016). En tots els casos hi destaca poca especificació de les definicions, i es que en cap cas es facilita cap exemple o concreció.

La legalitat ha hagut d'adaptar la definició de càmping davant de la realitat que aquest tipus d'establiments ofereixen avui en dia, encara i així, com en el cas dels diccionaris, la concreció i l'especificació tampoc és un fet. El decret 159/2012 de 20 de novembre d'establiments d'allotjament turístic i habitatges d'ús turístic és actualment l' instrument encarregat de determinar i definir les diferents categories d'allotjament turístic. Així doncs un establiment de càmping queda definit com: "Establiments que presten servei d'allotjament temporal en espais d'ús públic degudament delimitats, destinats a la convivència agrupada de persones a l'aire lliure, mitjançant tendes de campanya, caravanes, autocaravanes i altres albergs mòbils o per mitjà de bungalows. Es classifiquen en quatre categories: luxe, primera, segona i tercera, en

funció de la superfície de les unitats d'acampada, les instal·lacions existents, els serveis que ofereixen i el personal de què disposen" (IDESCAT, 2016).

Aquesta definició ha estat adaptada per poder abraçar totes les dades del període 1975-2015, i es que cal recordar que el principal instrument regulador vigent encara és l'Ordre de 14 d'abril de 1982, fet que demostra la evolució dels càmpings per davant de la legislació. Per aquest motiu la definició és poc clara i concisa, i es que ha estat redactada per tal de donar cabuda a tots els tipus de càmpings que s'han desenvolupat.

Com hem vist en els apartats *2.3 El marc legal: regulacions, paisatge i urbanisme* i a l'apartat *3.7 El planejament territorial i urbanístic dels càmpings de Mont-roig del Camp*, referents a la ordenació territorial dels càmpings, l'immensa majoria d'aquest tipus d'establiments es troba en sòls no urbanitzables. La creixent demanda de serveis de qualitat dels clients, però, ha portat com a conseqüència una creixent demanda de sòl i de recursos paral·lelament, produint-se una situació d'enfrontament entre la creixent demanda de serveis i el planejament territorial dels càmpings.

Oferir els serveis propis d'un resort turístic és cada vegada més comú en els càmpings i es que la reacció de la demanda davant d'aquest tipus d'establiments és molt positiva. Tot i que el concepte de resort turístic no disposa d'una definició consolidada entenem com a resort com un complex turístic en que es combina l'allotjament amb una sèrie d'activitats recreatives. En ells s'ofereix la possibilitat d'obtenir tots els serveis necessaris per tal de cobrir totes les necessitats dels clients sense haver d'abandonar el recinte. Aquest tipus d'establiments, però, no estan compresos en una categoria pròpia, i es que en la gran majoria dels casos l'allotjament que es combina amb les activitats recreatives sol ser un hotel degut a les seves característiques.

Recentment també ha aparegut el concepte de "Glamping", format a partir de la combinació de les paraules angleses *glamour* i *càmping*. Això es un fet molt significatiu, i es que es demostra la gran pressió que la demanda exerceix en matèria de qualitat. Els càmpings, que en molts casos ja s'han adaptat a aquesta demanda, han començat a oferir serveis de qualitat propis dels resorts turístics introduint el concepte de "glamping".

D'aquesta manera, podem comprovar com el concepte de resort és actualment compatible amb el concepte de càmping, i es que els serveis oferts en el resort queden compresos en la qualitat dels serveis oferts en un establiment de càmping. D'aquesta manera cal veure com amb la consolidació dels establiments de càmping, els establiments més grans han esdevingut,

en la gran majoria dels cassos en càmpings-resort, o glampings, mentre que els de menor grandària han mantingut el format de càmping tradicional.

L'augment de serveis comporta en tots els casos la modificació del terreny d'acampada, i és que en la gran majoria dels cassos és necessària la construcció. No és el mateix que un terreny no urbanitzable aculli estades esporàdiques en equipaments no permanents amb uns serveis limitats que el mateix terreny no urbanitzable aculli un gran ventall d'activitats d'esbarjo en equipaments permanents.

Mont-roig del Camp experimenta de primera línia aquest fet, i es que part dels seus càmpings es consideren a sí mateixos resorts turístics. Així doncs, 3 dels 6 càmpings del municipi, el càmping La Torre del Sol, el càmping Els Prats i el càmping Playa Montroig estan considerats resorts. Aquests no només són els establiments de càmping que més serveis ofereixen a Mont-roig, també són els més grans i els que més terreny abracen. També són els tres únics càmpings de primera categoria, la resta estan compresos en la segona categoria.

La disposició interna dels càmpings és la diferència més notable entre els càmpings convencionals i els que han esdevingut resorts, fet que podem comprovar a primer cop d'ull en les figures 7 i 8, referents al càmping La Torre del Sol i al càmping Oasis Mar com exemples de càmping resort i de càmping convencional respectivament.

Imatge 7. Plànol de distribució interna del càmping La Torre del Sol. Font: càmping La Torre del Sol, 2016.

legislació referent als càmpings, aquesta troba els seus orígens abans de la gran evolució de molts dels càmpings, fet que dificulta la seva gestió i el seu desenvolupament a més de la correcta regulació d'aquest tipus d'establiments. D'aquesta manera caldria diferenciar entre càmpings i càmpings-resort com a conceptes diferents. Les condicions per als establiments d'acampada són les mateixes ja es tracti d'un resort turístic o d'un establiment d'acampada convencional i com hem pogut comprovar en el cas de Mont-roig del Camp els impactes no són ni de bon tros els mateixos tant en aspectes econòmics com de consum de recursos i serveis.

L'Ajuntament de Mont-roig del Camp està interessat en aquest tipus de desenvolupament, i es que les facilitats oferides a l'hora d'establir aquest tipus d'establiments són moltes. A més, la consolidació general de la qualitat de les places de càmping del municipi és un dels factors clau en la seva evolució. Després de les notificacions que anunciaven l'aparició d'un nou càmping de luxe amb un gran pes dels bungalows al municipi del Baix Camp a finals d'agost de l'any 2016, l'establiment d'aquest s'ha tornat a anunciar. L'establiment del nou càmping Les Arts al municipi ja va ser anunciat l'any 2010, però no es va realitzar. Les reaccions aquesta vegada han estat les mateixes que llavors, i es que tant el municipi com l'associació de càmpings de la localitat es mostren molt favorables. Creuen que aquest cooperarà a consolidar la qualitat del sector de càmpings de Mont-roig del Camp (Canal Reus Tv, 2016) .

4. Conclusions

Els orígens dels càmpings són molt similars en la majoria dels casos, però no la seva evolució. Com hem pogut comprovar alguns establiments de càmping han evolucionat fins al punt d'arribar a convertir-se en ressorts turístics mentre que altres ho han fet mantenint molts dels aspectes dels primers càmpings.

L'activitat d'acampada va començar a tenir format de càmping al nostre país a finals dels anys 1950's. Així doncs, alguns dels propietaris dels terrenys costaners on acampaven alguns dels turistes van començar a cobrar lloguers per les seves estades i posteriorment a oferir senzills serveis adaptats a les necessitats pròpies dels campistes, esdevenint així els primers càmpings. Aquest fet no trigaria a ser imitat per emprenedors i inversors de dins i, de manera rellevant, provinents d'altres països com el Benelux i França on l'activitat de càmping ja era molt popular.

L'evolució ha vingut donada per l'augment de competitivitat dels mercats turístics, i es que l'exigència de la demanda i els tipus de clients han augmentat molt. Per aquest motiu, els càmpings s'han hagut d'adaptar tendint a satisfer les necessitats del públic més general, intentant oferir el màxim número de serveis i de comoditats possible.

Les regulacions d'aquest tipus d'establiments, però, s'han estat quedat per darrere dels avenços dels càmpings, i és que en molts casos la evolució dels mateixos ha estat contemplada per una legalitat antiquada. Els càmpings, estan compresos com a activitat que es desenvolupa en sòls no urbanitzables i, segons els aspectes legals actuals, el cas de cada establiment s'estudia de manera independent d'acord a la situació del sòl on s'estableixi i d'acord a la normativa territorial municipal compresa en els POUM. A partir d'aquí es procedeix a redactar un Pla Territorial Especial per a cada cas independent que regula la ordenació territorial i l'urbanisme dels càmpings.

Els establiments de càmping se situen normalment en sòls conflictius a l'hora d'acollir activitats, com és en zones pròximes a àrees protegides, així com a primera línia de costa, com en el cas de Mont-roig del Camp. Cal tenir en compte, que en molts casos aquest tipus d'establiments han suposat l'alternativa a altres allotjaments turístics, com hotels o apartaments, que no han tingut cabuda dins d'un sòl determinat. Aquest aspecte, per tant, hauria d'estar cobert de forma clara en les regulacions actuals, i es que molts dels càmpings estan obtenint les instal·lacions i serveis pròpies d'hotels.

Els serveis públics, com la recollida d'escombreries, l'accés a la xara municipal d'aigua, el subministrament d'electre o el tractament d'aigües residuals són a sovint temes de conflicte entre el consistori i els càmpings degut a la no existència de regulacions per aquest tema de conflictes. Els accessos als càmpings esdevenen juntament amb els accessos a les platges de Mont-roig del Camp un important conflicte, i es que en alguns cassos els càmpings bloquegen els accessos públics a les platges.

La realització de normatives en cada cas de manera independent és un fet perillós per al territori, sobretot en municipis on, com Mont-roig del Camp, aquestes activitats són de les que més pes tenen en un municipi. Els consistoris tenen gran influència en l'afavoriment de l'establiment de càmpings en un determinat municipi, i es que la classificació urbanística del sòl no urbanitzable és un element clau que pot no ser gestionat de manera correcta degut a influències externes.

Els càmpings de Mont-roig del Camp comparteixen molts dels trets dels càmpings costaners de Catalunya, i es que la situació que els orígens i evolució han estat els mateixos. Les costes de Mont-roig del Camp, però, comprenen una densitat i continuïtat molt més elevades que en la gran majoria dels altres casos, i es que les condicions que trobem en el municipi són molt favorables per a aquest tipus d'allotjaments turístics.

Els càmpings de Mont-roig del Camp gaudeixen de bona salut i la seva tendència es mostra prospera i creixent. La consolidació dels càmpings i la seva estabilitat des de la seva creació en són la millor prova. Tal i com hem pogut comprovar el municipi esta plenament especialitzat en aquest tipus d'activitat, i es que el número de places de càmping és superior de la població empadronada. Aquest fet ha estat possible gràcies a la gran oferta dels càmpings del municipi i a la seva adaptació a la creixent exigència de la demanda.

La situació actual de Mont-roig del Camp està molt determinada pels seus càmpings, i es que aquests comporten la major potència econòmica del municipi. La situació territorial actual, el desenvolupament dels càmpings i la correcta gestió del territori suposen, doncs, un difícil dilema per al municipi al ser els establiments de càmping la potencialitat més important del territori, situació que es repeteix per la geografia catalana.

5. Bibliografia

- ABAD, M. (1959). *Camping : técnica y guía de los campamentos en España*. Madrid : Giner, D L.
- AGRUPACIÓN SINDICAL ESPAÑOLA DE TERRENOS DE ACAMPADA TURÍSTICA (1960). *Guía de camping de España*. Madrid: Agrupación Sindical Española de Terrenos de Acampada Turística.
- AGRUPACIÓN SINDICAL ESPAÑOLA DE TERRENOS DE ACAMPADA TURÍSTICA (1960). *GuíaCamping de España*, 68 pàgs.
- ANTÓN CLAVÉ, S. (1997): *Diferenciació i reestructuració de l'espai turístic. Processos i tendències al litoral de Tarragona*. Edicions El Mèdol. Tarragona.
- ANTÓN CLAVÉ, S. (2002): *El model turístic de catalunya enfront de les noves tendències de la demanda*. *Revista de Geografia*. Núm.: 1. pàgs. 119-128. Barcelona.
- Associació de càmpings de tarragona. (2016). *Campingstarragona.es*. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.campingstarragona.es/>
- BOADA I ARAGONÉS, E. (2005). *825è aniversari de la carta de població : Mont-roig del Camp : 1180-2005*. Ajuntament de Mont-roig del Camp. Mont-roig del Camp.
- BOADA I ARAGONÉS, E. (2008). *Mn. Franquetiels. Fulls històrics de Mont-roig*. Mont-roigdel Camp : Centre d'Estudis Mont-rogens.
- CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ DE TARRAGONA (1990). *Los precios del suelo no urbanizablecorrespondientes a los términosmunicipales de Mont-Roig, Cambrils, Vila-seca i Salou, Tarragona, Altafulla y Torredembarra*. Tarragona : Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Tarragona.
- Camping els Prats. (2016). *Campingelsprats.com* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.campingelsprats.com/>
- Camping La Torre del Sol. (2016). *Latorredelsol.com* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.latorredelsol.com/es>
- Camping Oasis Mar. (2016). *Oasismar.com*. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.oasismar.com/>
- Camping Playa Montroig. (2016). *Playamontroig.com*. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.playamontroig.com/>
- Camping Playa y Fiesta. (2016). *Campingplayayfiesta.com* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.campingplayayfiesta.com/>
- Camping-miramar. (2016). *Camping-miramar.es* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.camping-miramar.es/>
- Canal reus tv. (2016). *Canalreustv.cat* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://canalreustv.cat/new/mont-roig-del-camp-preveu-acollir-un-nou-camping-al-2017>
- CIFRA. (12 de Agosto de 1969). Tarragona cuenta con más de doscientas mil plazasturísticas. *ABC*.
- CORRESPONSAL TARRAGONA (24 de Junio de 1965). Los "campings" de Tarragona. *ABC*.

- DE LA FUENTE. (1984). 1984 puede ser el mejoraño de la historia del turismo en Cataluña. *ABC*.
- Decret 159/2012, de 20 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic i vivendes d'ús turístic. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 20 de novembre de 2012.
- Decret 167/1985. de 23 de maig, pel que s'estableix el procediment per a la autorització dels establiments dedicats a la pràctica de càmping. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 23 de maig de 1985.
- Decret 183/2010, de 23 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 23 de novembre de 2010.
- Decret 196/1995, de 27 de juny, pel que es deroguen diversos articles del Decret 167/1985, de 23 de maig i la Ordre de 11 de juliol de 1986. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 27 de juny de 1995.
- Decret 55/1982, de 4 de febrer, sobre l'ordenació de la pràctica del càmping i dels establiments dedicats a aquesta finalitat. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 4 de febrer de 1982.
- Decret 93/1986, de 20 de març, pel que s'estableixen els requisits mínims de infraestructura en els allotjaments turístics. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 20 de març de 1986.
- DEPARTAMENT DE COMERÇ, CONSUM I TURISME, GENERALITAT DE CATALUNYA (1995). *Pla de reforçament de la competitivitat del càmping a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- DEPARTAMENT DE COMERÇ, CONSUM I TURISME. CONSORCI DE PROMOCIÓ TURÍSTICA, GENERALITAT DE CATALUNYA (1992). *Catalunya: el paradís del càmping = el paraíso del camping*. Departament de Comerç, Consum i Turisme.
- EDICIONES J.D. (2010). *Guia FCCC de terrenys de càmping*. Barcelona: Ediciones J.D.
- Enciclopedia Catalana. (2016). *Enciclopedia.cat* . Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0044059.xml>
- EUROPA PRESS. (22 de Julio de 1975). Este año mayor numero de turistas en la Costa Dorada. *ABC*.
- FEO PARRONDO, F. (2003). *Los campings en España. Cuadernos de Turismo*, 11, enero-junio, pàgs. 83-96. Madrid.
- FERNÁNDEZ FUSTER, I. (1991). *Historia general del turismo de masas*. Madrid, Alianza Editorial.
- GRUP DE RECERCA D'ANÀLISI TERRITORIAL I ESTUDIS TURÍSTICS, UNITAT DE GEOGRAFIA (GRATET), Universitat Rovira i Virgili (2001). *Estratègies per al desenvolupament del turisme al municipi de Mont-Roig del Camp*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.
- GRUP DE RECERCA D'ANÀLISI TERRITORIAL I ESTUDIS TURÍSTICS, UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI (2011). *Recomanacions per a l'aprofitament de l'ús públic de l'ermita de la Mare de Déu de la Roca i els seu entorn*. Tarragona :Universitat Rovira i Virgili.
- GRUP DE RECERCA D'ANÀLISI TERRITORIAL I ESTUDIS TURÍSTICS, UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI (2009). *Estratègia de desenvolupament turística entre els municipis d'Horta de Sant Joan, Mont-roig, Reus i el Vendrell*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.

- Instamaps. (2016). *Instamaps.cat*. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.instamaps.cat/>
- Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. (2016). *Icgc.cat*. Recuperat el Juliol de 2016 de <http://www.icgc.cat/>
- Institut d'estadística de catalunya. (2016). *Idescat.cat*. Recuperat el Juliol de 2016 de <http://www.idescat.cat/>
- Instituto Nacional de Estadística.. (2016). *Ine.es*. Recuperat el Juliol de 2016 de <http://www.ine.es/>
- IZQUIERDO MOLINAS, S. (2002). Els orígens del càmping com a activitat turística a Catalunya. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 53-54, 2002, pàgs. 99-124.
- LARA PEINADO, F. (1994). *Los primeros códigos de la humanidad*. Madrid: Tecnos Cop.
- LÓPEZ PALOMEQUE, F. (1997): *La generalización espacial del turismo en Cataluña y la neuvadialéctica litoral-interior*, en *Dinámica litoral-interior*. Santiago de Compostela. Asociación de Geógrafos Españoles, Universitat de Santiago de Compostela. Santiago de Compostela.
- LÓPEZ PALOMEQUE, F. i ANTÓN CLAVÉ, S. i altres (coordinadors) (2009). *Atlas del turismo a Catalunya. Mapa Nacional de l'Oferta i els Productes Turístics*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament Innovació, Universitat i Empresa, Direcció General de Turisme.
- Miamimemata. (2009). Historia de nuestro pueblo. Su fundador. [Weblog]. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://miamimemata.blogspot.com.es/2009/11/historia-de-nuestro-pueblo-su-fundador.html>
- MICHELIN (2014). *L'europa en camping-car*. Boulogne-Billancourt: Michelin.
- MIGUEL MARTIN. (25 de Agosto de 1965). Más de la mitad de los trescientosdocecampings que hay en España están en Cataluña. *La Vanguardia*.
- MIRANDA MONTERO, M. J. (1985). El camping, la forma más reciente de turismo. *Cuadernos de Geografía*, 37, pàgs. 157-174.
- OBSERVATORI DE LA URBANITZACIÓ, UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA, DEPARTAMENT DE POLÍTICA TERRITORIAL I OBRES PÚBLIQUES (2010). *Guia d'estudis d'impacte i integració paisatgística*. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
- Ordre de 10 d'agost de 1966, per la que s'aprova l'ordenació turística dels campaments de turisme. BOE-A-1966-14488. Ministeri de Comerç. 10 d'agost de 1966.
- Ordre de 11 de juliol de 1986, per la que s'estableixen els requisits per a la instal·lació i funcionament dels càmpings. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 11 de juliol de 1986.
- Ordre de 19 de desembre de 2000, de derogació del article 10.2 de la Ordre de 11 de juliol de 1986, per la qual s'estableixen els requisits per a la instal·lació i el funcionament dels campaments de turisme. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 19 de desembre de 2000.
- Ordre de 22 de gener de 1992, que modifica la Ordre de 11 de juliol de 1986. DOGC. Conselleria de Comerç i Turisme. 22 de gener de 1992.

Ordre de 24 de juliol de 1991, de modificació de l'ordre 11 de juliol de 1986, per la qual s'estableixen els requisits per la instal·lació i el funcionament dels càmpings. 24 de juliol de 1991.

Parc Científic i Tecnològic Turisme i Oci. (2016). *Pct-turisme.cat*. Recuperat l'Agost de 2016 de <http://www.pct-turisme.cat/cat/>

PATRONAT DE TURISME DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA (1995). *Costa Daurada :guia de càmpings = guía de campings = guide to campsites = guide des campings = campingführer = campinggids = guida di camping*. Tarragona: Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona.

Patronat de turisme de Mont-roig del Camp. (2016). *Mont-roigmiami.cat*. Recuperat el Juliol de 2016 de, <http://www.mont-roigmiami.cat/allotjaments/campings>.

PINYOL I LLOP. (6 de setembre de 1933). Els campaments generals de Catalunya. *Diari de Tarragona*.

Portal Jurídic de Catalunya. (2016). *Gencat.cat*. Recuperat l'Agost de 2016 de http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa

POUM de Mont-roig del Camp. DOGC, Comissió Territorial d'Urbanisme de Tarragona, Tarragona. 30 de novembre de 2006.

PUBLINTUR (1993). *Mont-roigdelCamp : Miami Platja*. Pineda de Mar: Publintur.

PUERTAS CAÑAVERAL, I. (2007). *Ecoturismo en las reservas de la biosfera*. Editorial Universidad de Granada.

RECASENS, A. i ROJAS, A. (1996). Historia del Camping en España. *El Camping y su mundo*, 109, pàgs. 63-74.

REDACCIÓ. (15 de juliol de 1933). Grup excursionista i muntanyenc. *Diari de Tarragona*.

REDACCIÓ. (27 de juliol de 1933). Acampadors inglesos a Tarragona. *Diari de Tarragona*.

REDACCIÓN. (19 de diciembre de 1963). La reglamentación oficial del "Camping". *La Vanguardia*.

REDACCIÓN. (4 de Agosto de 1986). Reclaman una nueva carretera paralela a la costa de Tarragona. *La Vanguardia*.

Resolució de 30 de novembre de 1998, Per la qual s'estableixen els criteris ambientals per la atorgament del distintiu de garantia de qualitat per als càmpings. DOGC, Conselleria de Comerç i Turisme. 30 de novembre de 1998.

SAVALL SOLÉ, G. (2008). *Josep Savall Ferrando i una història de Mont-Roig*. Mont-roig del Camp : Centre d'EstudisMont-roigencs.

SECRETARIA GENERAL DE TURISMO. MINISTERIO DE COMERCIO Y TURISMO, TURESPAÑA. (2006). *Guía de campingsCampingguide = Guide des campings = Campingführer*. Madrid :Turespaña.

SERRANO. (19 de Agosto de 1964). Las insospechadasdelicias del "Camping". *La Vanguardia*.

TELEX. (2 de Agosto de 1970). Más de 250.000 extranjeros en los "campings" de la costa catalana. *ABC*.

VERA REBOLLO, J. F. etal. (1997). *Análisis territorial del turismo*. Barcelona, Ariel.

VILA SAN-JUAN. (24 de Agosto de 1963). Del claustro al "Camping" pasando por el "Serrallo". *La Vanguardia*.

6. Annexos

Any	Places de càmping	Places hoteleres	TOTAL
1975	133.984	165.761	299.745
1981	156.865	171.109	327.974
1982	161.998	166.863	328.861
1983	166.198	168.478	334.676
1984	169.546	166.688	336.234
1985	175.286	170.006	345.292
1986	177.655	174.406	352.061
1987	182.013	172.942	354.955
1988	192.927	181.262	374.189
1989	195.827	183.595	379.422
1990	278.470	187.971	466.441
1991	283.505	188.279	471.784
1992	258.128	193.489	451.617
1993	259.707	202.730	462.437
1994	252.431	191.866	444.297
1995	256.349	229.455	485.804
1996	256.264	230.529	486.793
1997	256.091	230.275	486.366
2000	256.767	231.938	488.705
2002	247.423	239.872	487.295
2003	241.453	244.237	485.690
2004	241.383	247.893	489.276
2005	235.982	253.438	489.420
2006	235.853	259.120	494.973
2007	235.814	261.548	497.362
2008	231.002	270.832	501.834
2009	229.350	282.126	511.476
2010	231.780	286.949	518.729
2011	278.508	290.125	568.633
2012	275.442	294.840	570.282
2013	272.988	300.814	573.802
2014	269.838	304.026	573.864
2015	268.842	306.691	575.533

Annex 1. Oferta de places turístiques a Catalunya (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Any	Places de càmping	Places hoteleres	TOTAL
1975	39.481	20.158	59.639
1981	48.456	19.716	68.172
1982	50.484	20.655	71.139
1983	49.186	20.927	70.113
1984	51.654	20.665	72.319
1985	53.659	22.315	75.974
1986	53.659	22.837	76.496
1987	55.076	25.384	80.460
1988	64.176	29.573	93.749
1989	64.716	32.012	96.728
1990	64.058	33.358	97.416
1991	68.062	34.688	102.750
1992	63.120	35.582	98.702
1993	62.288	37.669	99.957
1994	62.225	34.760	96.985
1995	63.167	39.671	102.838
1996	63.167	39.662	102.829
1997	63.967	40.497	104.464
2000	67.147	45.917	113.064
2002	65.581	48.610	114.191
2003	65.552	51.663	117.215
2004	64.932	52.889	117.821
2005	64.262	54.564	118.826
2006	64.466	55.329	119.795
2007	63.451	55.978	119.429
2008	63.216	57.917	121.133
2009	62.389	60.095	122.484
2010	62.970	60.255	123.225
2011	76.593	59.874	136.467
2012	73.659	60.529	134.188
2013	70.851	62.253	133.104
2014	70.983	62.911	133.894
2015	70.464	63.515	133.979

Annex 2.Oferta de places turístiques a ls província de Tarragona (1975-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT.

Any	TOTAL	Primera categoria	Segona categoria	Tercera categoria	Sense classificar
1960	6	0	0	0	6
1961	6	0	0	0	6
1962	24	0	0	0	24
1963	47	14	26	0	6
1965	47	13	32	2	0
1966	45	12	31	2	0
1967	51	12	31	8	0
1968	51	11	26	14	0
1969	58	12	26	20	0
1970	64	11	28	25	0
1971	66	11	32	23	0
1972	67	12	34	19	2
1973	68	13	35	18	2
1974	72	13	39	18	2
1975	75	13	42	18	2
1976	74	14	39	19	2
1977	75	16	38	19	2
1978	75	16	39	18	2
1979	75	17	38	18	2
1980	77	18	39	18	2
1981	77	18	39	18	2
1982	74	19	39	14	2
1983	74	19	41	14	0
1984	76	19	43	14	0
1985	79	19	48	12	0
1986	79	19	48	12	0
1987	81	19	49	13	0
1988	78	17	47	14	0
1989	78	17	46	15	0
1990	74	14	42	18	0
1991	75	14	42	19	0
1992	75	15	41	19	0
1993	74	16	38	20	0
1994	74	16	38	20	0
1995	76	16	40	18	0
1996	76	16	40	18	0
1997	76	16	40	18	0
2000	78	17	42	19	0
2002	73	17	38	18	0
2003	73	18	38	17	0
2004	73	18	38	17	0
2005	72	18	37	17	0
2006	73	18	37	18	0
2007	70	18	34	18	0
2008	70	18	35	17	0
2009	69	18	35	16	0
2010	71	18	36	17	0
2011	73	18	38	17	0
2012	70	18	38	14	0
2013	68	18	37	13	0
2014	68	18	37	13	0
2015	67	18	36	13	0

Annex 3. Nombre de càmpings per categories a la província de Tarragona (1960-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INE.

Any	TOTAL	Primera categoria	Segona categoria	Tercera categoria	Sense classificar
1963	10.486	6.720	7.602	164	0
1965	16.739	6.520	9.175	1.044	0
1966	16.489	6.340	9.105	1.044	0
1967	20.666	6.090	9.105	5.471	0
1968	22.688	6.590	7.808	8.290	0
1969	25.917	8.610	9.098	8.209	0
1970	29.579	9.648	10.165	9.766	0
1971	32.582	9.648	12.270	10.664	0
1972	11.683	10.362	14.210	7.911	1.200
1973	35.019	11.662	14.866	7.291	1.200
1974	37.543	11.662	17.888	6.793	1.200
1975	39.410	11.662	19.755	6.793	1.200
1976	42.798	15.809	18.396	7.393	1.200
1977	45.918	19.464	17.861	7.393	1.200
1978	43.180	17.164	18.023	6.793	1.200
1979	46.519	20.289	18.237	6.793	1.200
1980	46.969	20.539	18.437	6.793	1.200
1981	46.969	20.539	18.437	6.793	1.200
1982	48.456	24.059	18.277	4.920	1.200
1983	50.139	25.848	19.377	4.914	0
1984	51.304	25.848	20.542	4.914	0
1985	53.659	25.410	24.135	4.114	0
1986	53.659	25.410	24.135	4.114	0
1987	55.076	25.410	25.330	4.336	0
1988	64.356	29.564	29.790	5.002	0
1989	64.716	29.179	30.616	4.921	0
1990	66.037	28.060	30.946	7.031	0
1991	71.875	29.521	34.099	8.255	0
1992	71.875	31.969	31.651	8.255	0
1993	62.288	27.831	24.937	9.520	0
1994	62.225	27.831	24.874	9.520	0
1995	63.167	28.672	25.628	8.754	0
1996	63.167	28.672	25.628	8.754	0
1997	63.967	29.307	25.715	8.832	0
2000	67.147	30.161	28.373	8.621	0
2002	65.581	30.586	26.630	8.371	0
2003	65.552	31.154	26.630	7.768	0
2004	64.932	30.629	26.535	7.768	0
2005	64.262	30.629	25.865	7.768	0
2006	64.466	30.454	25.899	8.113	0
2007	63.451	30.454	24.827	8.170	0
2008	63.216	30.454	25.702	7.060	0
2009	62.389	30.089	25.480	6.820	0
2010	62.970	30.364	25.633	6.973	0
2011	76.593	36.564	31.665	8.364	0
2012	73.659	34.392	31.557	7.710	0
2013	70.851	33.624	29.667	7.560	0
2014	70.983	34.275	29.667	7.041	0
2015	70.464	34.419	29.067	6.978	0

Annex 4. Nombre de places de càmping per categories a la província de Tarragona (1963-2015). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del INE.

Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1981-1988)

Rànking de places de càmping per municipis, 1981	
Viladecans	10287
Mont-roig del Camp	8697
Vila-seca	7975
Blanes	7730
Cambrils	7672
Sant Pere Pescador	6442
Torroella de Montgrí	6098
Tarragona	5535
Gavà	5324
l'Escala	4618

Rànking de places de càmping per municipis, 1985	
Mont-roig del Camp	11471
Viladecans	10287
Cambrils	8301
Vila-seca	8275
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	6442
Calonge	6400
Torroella de Montgrí	6398
Tarragona	5959
Pals	5459

Rànking de places de càmping per municipis, 1982	
Viladecans	10287
Vila-seca	8955
Mont-roig del Camp	8697
Cambrils	7672
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	6442
Torroella de Montgrí	6098
Tarragona	5535
Gavà	5324
l'Escala	4618

Rànking de places de càmping per municipis, 1986	
Mont-roig del Camp	11471
Viladecans	10287
Cambrils	8301
Vila-seca	8275
Blanes	7530
Calonge	6400
Torroella de Montgrí	6398
Sant Pere Pescador	6202
Tarragona	5959
Pals	5459

Rànking de places de càmping per municipis, 1983	
Viladecans	10287
Mont-roig del Camp	8697
Vila-seca	8275
Cambrils	8111
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	6442
Torroella de Montgrí	6098
Tarragona	5965
Gavà	5324
l'Escala	4618

Rànking de places de càmping per municipis, 1987	
Mont-roig del Camp	11471
Viladecans	10287
Cambrils	8301
Vila-seca	8275
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	7024
Calonge	6400
Torroella de Montgrí	6398
Tarragona	5959
Pals	5459

Rànking de places de càmping per municipis, 1984	
Mont-roig del Camp	11471
Viladecans	10287
Vila-seca	8275
Cambrils	7811
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	6442
Torroella de Montgrí	6098
Tarragona	5959
Gavà	5324
Calonge	5000

Rànking de places de càmping per municipis, 1988	
Mont-roig del Camp	12468
Viladecans	9225
Vila-seca	9095
Tarragona	7598
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	7024
Roda de Berà	6639
Calonge	6400
Torroella de Montgrí	6398
Cambrils	5957

Annex 5.1. Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1981-1988). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1989-1996)

Rànking de places de càmping per municipis, 1989	
Mont-roig del Camp	12468
Vila-seca	9635
Viladecans	9225
Tarragona	7598
Blanes	7530
Sant Pere Pescador	7024
Torroella de Montgrí	6998
Roda de Berà	6639
Calonge	6400
Cambrils	5957

Rànking de places de càmping per municipis, 1993	
Mont-roig del Camp	12125
Castell-Platja d'Aro	11861
Torroella de Montgrí	11818
Viladecans	11613
Blanes	10422
Castelló d'Empúries	9915
Sant Pere Pescador	9186
Cambrils	8741
Gavà	7668
Pals	7592

Rànking de places de càmping per municipis, 1990	
Torroella de Montgrí	14968
Mont-roig del Camp	12736
Blanes	12287
Viladecans	12273
Castell-Platja d'Aro	12180
Castelló d'Empúries	11893
Sant Pere Pescador	10251
Calonge	9353
Pals	8928
Tossa de Mar	7986

Rànking de places de càmping per municipis, 1994	
Castell-Platja d'Aro	11861
Torroella de Montgrí	11818
Viladecans	11613
Mont-roig del Camp	11187
Blanes	10422
Castelló d'Empúries	9915
Sant Pere Pescador	9186
Cambrils	8741
Gavà	7668
Pals	7592

Rànking de places de càmping per municipis, 1991	
Torroella de Montgrí	15030
Sant Pere Pescador	14721
Mont-roig del Camp	12883
Viladecans	12339
Castell-Platja d'Aro	12126
Castelló d'Empúries	11477
Blanes	11220
Pals	8928
Calonge	8532
Cambrils	8366

Rànking de places de càmping per municipis, 1995	
Torroella de Montgrí	12494
Mont-roig del Camp	12386
Sant Pere Pescador	11571
Viladecans	10283
Castelló d'Empúries	9757
Castell-Platja d'Aro	9731
Blanes	9253
Cambrils	9085
Tossa de Mar	8687
Pals	7414

Rànking de places de càmping per municipis, 1992	
Torroella de Montgrí	12098
Castell-Platja d'Aro	11869
Viladecans	11098
Mont-roig del Camp	10677
Blanes	10524
Castelló d'Empúries	9915
Cambrils	9393
Sant Pere Pescador	9186
Gavà	7668
Pals	7592

Rànking de places de càmping per municipis, 1996	
Torroella de Montgrí	13114
Mont-roig del Camp	12386
Sant Pere Pescador	11571
Viladecans	10283
Castelló d'Empúries	9757
Castell-Platja d'Aro	9731
Blanes	9253
Cambrils	9085
Tossa de Mar	8687
Pals	7414

Annex 5.2. Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1989-1996). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1997-2007)

Rànking de places de càmping per municipis, 1997	
Torroella de Montgrí	12529
Mont-roig del Camp	12386
Sant Pere Pescador	11544
Viladecans	10283
Castelló d'Empúries	9922
Cambrils	9798
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9280
Pals	7384
Calonge	7124

Rànking de places de càmping per municipis, 2004	
Torroella de Montgrí	12438
Mont-roig del Camp	11861
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9483
Castelló d'Empúries	8971
Cambrils	8235
Calonge	8116
Viladecans	7283
Pals	6830

Rànking de places de càmping per municipis, 2000	
Tallada d'Empordà, la	12453
Mont-roig del Camp	12385
Sant Pere Pescador	11543
Viladecans	10283
Cambrils	10075
Castell-Platja d'Aro	9695
Blanes	9278
Castelló d'Empúries	9160
Pals	7628
Calonge	7123

Rànking de places de càmping per municipis, 2005	
Torroella de Montgrí	12438
Mont-roig del Camp	11861
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9483
Castelló d'Empúries	8971
Cambrils	8235
Calonge	8116
Pals	6830
Tarragona	6790

Rànking de places de càmping per municipis, 2002	
Torroella de Montgrí	12438
Mont-roig del Camp	12385
Sant Pere Pescador	11543
Castell-Platja d'Aro	9695
Blanes	9278
Castelló d'Empúries	8970
Cambrils	8933
Calonge	7458
Viladecans	7283
Pals	6830

Rànking de places de càmping per municipis, 2006	
Torroella de Montgrí	12438
Mont-roig del Camp	11861
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9308
Castelló d'Empúries	8738
Cambrils	8480
Calonge	8116
Pals	6830
Tarragona	6790

Rànking de places de càmping per municipis, 2003	
Torroella de Montgrí	12438
Mont-roig del Camp	12386
Sant Pere Pescador	11543
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9483
Castelló d'Empúries	8971
Cambrils	8330
Calonge	7458
Viladecans	7283
Pals	6830

Rànking de places de càmping per municipis, 2007	
Torroella de Montgrí	12730
Mont-roig del Camp	11861
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9308
Castelló d'Empúries	8738
Cambrils	8480
Calonge	8116
Pals	6830
Tossa de Mar	6553

Annex 5.3. Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (1997-2007). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (2008-2014)

Rànking de places de càmping per municipis, 2008	
Castell-Platja d'Aro	13001
Torroella de Montgrí	12730
Mont-roig del Camp	11861
Sant Pere Pescador	11618
Blanes	9308
Castelló d'Empúries	8591
Cambrils	8458
Calonge	8116
Pals	6830
Tossa de Mar	6553

Rànking de places de càmping per municipis, 2012	
Torroella de Montgrí	15276
Sant Pere Pescador	13941
Mont-roig del Camp	11838
Castell-Platja d'Aro	11634
Blanes	11169
Cambrils	10149
Castelló d'Empúries	9777
Calonge	8580
Tarragona	8199
Tossa de Mar	7863

Rànking de places de càmping per municipis, 2009	
Torroella de Montgrí	12730
Mont-roig del Camp	11676
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9308
Cambrils	8458
Castelló d'Empúries	8093
Calonge	7233
Pals	6830
Tossa de Mar	6553

Rànking de places de càmping per municipis, 2013	
Torroella de Montgrí	14985
Sant Pere Pescador	13941
Mont-roig del Camp	11838
Castell-Platja d'Aro	11247
Blanes	10929
Castelló d'Empúries	10038
Calonge	8580
Tarragona	8199
Tossa de Mar	7863
Pals	7764

Rànking de places de càmping per municipis, 2010	
Torroella de Montgrí	12730
Mont-roig del Camp	11676
Sant Pere Pescador	11618
Castell-Platja d'Aro	9696
Blanes	9308
Cambrils	8458
Castelló d'Empúries	8148
Calonge	7150
Pals	6830
Tarragona	6723

Rànking de places de càmping per municipis, 2014	
Torroella de Montgrí	14985
Mont-roig del Camp	11838
Castell-Platja d'Aro	11247
Sant Pere Pescador	11061
Blanes	10929
Castelló d'Empúries	10038
Tarragona	8199
Calonge	8085
Pals	7764
Tossa de Mar	7749

Rànking de places de càmping per municipis, 2011	
Torroella de Montgrí	15276
Mont-roig del Camp	14010
Sant Pere Pescador	13941
Castell-Platja d'Aro	11634
Blanes	11169
Cambrils	10149
Castelló d'Empúries	9777
Calonge	8580
Tarragona	8199
Pals	8196

Annex 5.4. Evolució dels rànquings de l'oferta de places de càmping a Catalunya per municipis (2008-2014). Font: Elaboració pròpia a partir de dades del IDESCAT, 2016.

MIAMI-PLAYA

MONTROIG - TARRAGONA (ESPAÑA) - Estación ferrocarril Hospitalet del Infante

URBANIZACION MIAMI - PLAYA (Tarragona) ESPAÑA.— Enclavada en la costa de oro, paraíso del turismo. Para sus vacaciones en España adquiera un solar para construir su chalet o bungalow, donde pasará una temporada de ensueño disfrutando de unas calas nunca vistas. Dotada de una abundancia de agua potable que ha sorprendido a los Sres. Jefes de Sanidad, sin mosquitos, porque no hay marismas ni aguas pantanosas, solo existe romero, tomillo y pinos. Esta Urbanización está dotada de hoteles, paradores y Camping junto al mar con frondosa pinada. Pista de tenis en construcción y escuela hípica.

AMENAGEMENT de MIAMI - PLAGE (Tarragona) ESPAGNE.— Enclavée sur la Côte de l'Or, paradis du Tourisme. A l'occasion de vos vacances d'Été faites l'acquisition d'un sol de fondation pour y construire votre chalet ou bien votre bungalow et vous y passerez une saison de rêve en jouissant de petites criques que vous n'aviez jamais vues. Favorisée d'une abondance d'eau potable, qui a même surpris les Hauts Fonctionnaires de la Santé Publique, il n'y a pas de moustiques, -parceque pas de marais salants, ni de terrains marécageux,- vous n'y respirerez que le parfum du romarin, du thym et des pins. Cet Aménagement est pourvu d'Hôtels, d'Hôtelleries et de Camping, tout près de la Mer, entourés d'une frondescence «pinada».

Une piste de tennis est en construction, ainsi qu'une Ecole d'Equitation.

INFORMES:	Sr. PRUDENCIO CASTELLVI Hospitalet del Infante Calle de la Estación, s/n.	Despacho en Barcelona C/ Occidente, 82 - Collblanch Teléfono 39 02 34

— 44 —

Annex 5. Promoció urbanística de Mimami Platja l'any 1960. Font: Guía de camping de España de la Agrupación Sindical Española de Terrenos de Acampada Turística, 1960.